

Broj 3/2017. - Godina CXXXI - Sarajevo

VRHBOSNA

Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

PUT VRHBOSANSKE
CRKVE S LAICIMA

VRHBOSNA - Službeno glasilo Vrhbosanske nadbiskupije

Izdavač:

Vrhbosanska nadbiskupija
Kaptol 7, BiH - 71000 Sarajevo

Nakladnik:

Medijski centar Vrhbosanske nadbiskupije

Odgovara:

Vinko kardinal Puljić
vrhbosanski nadbiskup

Glavni urednik:

Mladen Kalfić, kancelar

Grafička obrada:

MCVN

Tisak:

Suton - Široki Brijeg

Sadržaj

KARDINALOVA PORUKA

Poruka kardinala Puljića na početku katehetske i školske 2017/2018. godine 161

SVETA STOLICA

Poruka pape Franje za Svjetski misijski dan 2017. 162
 Papina poruka za 1. Svjetski dan siromašnih, 19. studenoga 2017. 164
 Okružno pismo biskupima o kruhu i vinu za euharistiju 167
 U Vatikanu ustanovljeno Vijeće za pravdu 168
 Papa Franjo: "Polaganje života" novi je put do beatifikacije 169
 Poruka pape Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2018. 170
 Zajednička poruka pape Franje i patrijarha Bartolomeja povodom Svjetskoga dana
 molitve za očuvanje stvorenoga 173
 Magnum principium - Apostolsko pismo u obliku motu propria vrhovnog svećenika
 Franje kojim se unose promjene u kan. 838 Zakonika kanonskog prava 174
 Papina poruka Organizaciji UN-a za prehranu i poljoprivredu (FAO) 175
 Sveta Stolica: Voda je temeljno ljudsko pravo 177

CCEE

U Bukureštu održan susret generalnih tajnika europskih biskupskih konferencija 178
 Godišnji susret biskupa i drugih odgovornih za dušobrižništvo migranata
 u europskim BK 179

BK BiH

Održana Katehetska ljetna škola u Sarajevu 181
 Nagovor vjeroučiteljima biskupa mons. dr. Ratka Perića u prigodi 25. obljetnice
 uvođenja vjeronauka u škole u BiH 182
 Propovijed vojnog biskupa mons. dr. Tome Vukšića u sarajevskoj katedrali na Misi
 u povodu obilježavanja Papina dana 184
 Priopćenje sa 70. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine 186
 Održan XX. redovnički dan u franjevačkom samostanu na Humcu 187

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Izbor Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije 190
 Izbor članova Pastoralnog Vijeća Vrhbosanske nadbiskupije (PVVN) 190
 Dekani dekanata Vrhbosanske nadbiskupije 191
 Pozivnica i dnevni red za VII. krug dekanatskih zasjedanja s članovima župskih
 pastoralnih i ekonomskih vijeća 192
 Rješavanje pravnog statusa samostana Sv. Petra u Tuzli 193
 Rješavanje pravnog statusa samostana Bezgrješnog Začeca BD Marije Dubrave 193
 Prijave sakramenta Krizme u župama Vrhbosanske nadbiskupije za 2018. godinu 194
 Listopadska pobožnost 2017. godine 195
 Obavijest o XXII. Susretu dijecezanskih svećenika 195
 Obavijest o izboru i imenovanju SVVN te Prvoj sjednici 196
 I. redovna sjednica novoizabranog Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije 196

Članovi Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije	197
Redovna sjednica novoizabranog Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije (PVVN)	199
Članovi Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije	199
Redovna sjednica Zbora konzultora	200
Članovi Zbora konzultora Vrhbosanske nadbiskupije	201
XII. hodočašće u hrvatsko Nacionalno Marijansko svetište Vrhbosanske nadbiskupije i Banjalučke biskupije	202
Pastoralni program Ureda za brak i obitelj i Centra za savjetovanje Vrhbosanske nadbiskupije za godinu 2017./2018.	202
XVI. Molitveni dan za Domovinu na Bobovcu	204
Posveta Vrhbosanske nadbiskupije Bezgrješnom Srcu Marijinu	204
Imenovanja i premještaji u Vrhbosanskoj nadbiskupiji	205
Dozvole	208
Kronika Vinka kardinala Puljića	208
Povelja o posveti župne crkve i oltara u župi Sv. Josipa Radnika u Turbetu	218
Posveta oltara sjemenišne crkve Sv. Alojzija Gonzage u Travniku	219

PRILOZI

Propovijed p. Mihalya Szentmartonija na proslavi naslovnika Vrhbosanske nadbiskupije i sarajevske katedrale	220
Propovijed Vinka kardinala Puljića o 25. obljetnici biskupskog ređenja mons. dr. Ratka Perića	223
Novi izazovi pastoralna zvanja: Izvješće o radu Sjemeništa, 20. rujna 2017.	226
Izveštaj iz VBS-a – Susret dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije	228
Proglas sa susreta pastoralnih teologa u Češkoj	230

BILJEŽIMO

XXI. Katehetski dan Vrhbosanske nadbiskupije	233
Susret odgojitelja bogoslovnih sjemeništa Crkve u Hrvata	234
Održan XXII. susret dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije	234
Održan Međunarodni simpozij: Oprost i pomirenje: krilatice lišene sadržaja?	236

Poruka kardinala Puljića na početku katehetske i školske 2017/2018. godine

Pustite dječicu i ne priječite im k meni (Mt 19, 13-15)

Na početku nove školske i vjeronaučne godine poslušajmo Isusov poziv da ne priječimo djeci i mladima doći k Isusu. Isus, iako umoran, vidjevši kako apostoli brane majkama da mu donesu svoju djecu, poučava svoje učenike: *Ne branite im jer takovih je kraljevstvo nebesko.*

Zato pozivam vas, **dragi roditelji**, da omogućite svojoj djeci upoznati Isusa kroz župski i školski vjeronauk. Ne priječite im pristup k Isusu, nego ih, poput majki iz Evanđelja, donesite, dovedite, upišite ih i na školski vjeronauk i na župsku katehezu. Time ćete očitovati svoju brigu za vjeru svoga djeteta, te osobno i obiteljski rasti u vjeri zajedno sa svojom djecom. Vi ste, dragi roditelji, ne samo prvi učitelji, nego i prvi svjedoci vjere svojoj djeci. Nezamjenjiva je vaša uloga i vaša odgovornost – pomoći svojoj djeci upoznati Isusa i u njemu otkriti smisao života. Poznato vam je da smo ovu godinu u našoj nadbiskupiji proglasili *Put Vrhbosanske Crkve s laicima*. Želim da naša mjesna Crkva hodi s Crkvom u malom a to su naše obitelji. Upravo stoga su dragocjeni koraci u vjeri onih koji su nam povjereni. **Ne priječimo svojoj djeci pristup k Isusu.**

Dragi **vjeroučitelji/ce i katehisti/ce** prihvatite našu djecu i mlade s ljubavlju jer je ljubav jedini način na koji im se može posredovati susret s istinskim Isusom, Spasiteljem i Otkupiteljem. Važan je sadržaj i način prenošenja kršćanskoga nauka, ali je još važnije svjedočanstvo vašega života. Pozivam vas da budete svjesni svoga poslanja koje vam Crkva povjerala i vaše odgovornosti odgoja vjere u srcima djece i mladih. To svjedočenje i prenošenje vjere neka bude u suradnji s roditeljima i žup-

nim zajednicama kako bi povezani zajednički pomogli djeci i mladima Krista upoznati, zavoljeti i slijediti. Dragi vjeroučitelji/ce i katehisti/ce, **budite svjedoci**, osvjetlite lik vjeroučitelja/ice u svojim školama i u sredinama u kojima imate poslanje.

Draga **djeco i mladi** koji pohađate školski i župski vjeronauk, otvorite srca i duše upoznavajući Krista koji vas poziva i upozorava nas starije da vam ne priječimo put do Isusa. Nije dovoljno samo steći znanje iz vjeronauka, nego to znanje treba ugraditi u osobni život vjere, kako bi ono, pretvoreno u vaše životno uvjerenje, usmjeravalo vaše životne korake. Kroz pouku i praksu **izgradite svoj kršćanski identitet**, kako bi ponosno svjedočili ono što jeste i time istinski slavili Boga koji je ljubav. Ova nova školska i vjeronaučna godina je divna šansa da Krista upoznate te u svoj život ugradite njegovu Blagu vijest koju nam je navijestio. To će se očitovati kroz vaše vladanje, redovito nedjeljno slavljenje svete Mise i primanje sakramenata.

Dragi **župnici i svi pastoralni djelatnici**, neka vam svima bude ova nova školska i vjeronaučna godina istinski poziv i poticaj da se ujedini u odgoju kršćanske vjere u srcima djece i mladih. Sve vas potičem i pozivam na zauzetost oko toga prevažnog poslanja.

Najsrdahnije vas pozdravljajući, na sve zovem obilje Božjeg blagoslova i molim zagovor i zaštitu naše nebeske Majke Marije!

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski

Misija u srcu kršćanske vjere

Poruka pape Franje za Svjetski misijski dan 2017.

Draga braćo i sestre,

I ove nas godine Svjetski misijski dan okuplja oko Isusove osobe "prvog i najvećeg blagovjesnika" (Pavao VI., *Evangelii nuntiandi*, 7), koji nas neprestano šalje da naviještamo Evanđelje ljubavi Boga Oca u snazi Duha Svetoga. Ovaj nas dan poziva da ponovno razmišljamo o misiji u srcu kršćanske vjere. Naime, Crkva je misijska po svojoj naravi; u protivnom ne bi više bila Kristova Crkva, nego tek jedna od zajednica koja bi brzo prestala služiti svojoj svrsi te bi nestala. Stoga smo pozvani postaviti si određena pitanja o našem kršćanskom identitetu i odgovornostima nas kao vjernika, u svijetu obilježenom zbuđenostima, razočaranjem i frustracijom i rastrganom brojnim bratoubilačkim ratovima, koji nepravedno pogadaju poglavito nedužne. Koji je temelj našega poslanja? Što je središte našega poslanja? Koji su temeljni pristupi koje trebamo poduzeti u obavljanju svojeg poslanja?

Misija i preobražavajuća snaga evanđelja Krista, Puta, Istine i Života

1. Misija Crkve, namijenjena svim ljudima dobre volje, temelji se na snazi preobraženja koju ima evanđelje. Evanđelje je Radosna vijest koja u sebi sadrži zaraznu radost i nudi novi život: život uskrsloga Krista koji, darujući nam svoga životvornoga Duha, postaje za nas Put, Istina i Život (usp. Iv 14, 6). On je onaj koji nas poziva da ga slijedimo s povjerenjem i hrabrošću. U nasljedovanju Isusa kao našeg Puta, doživljavamo njegovu Istinu i primamo njegov Život, koji je punina zajedništva s Bogom Ocem, u sili Duha Svetoga. Taj nas život oslobađa od svake sebičnosti i izvor je kreativnosti u ljubavi.

2. Bog Otac želi ovu egzistencijalnu preobrazbu svojih sinova i kćeri. Ta preobrazba nalazi svoj izraz u klanjanju u duhu i istini (usp. Iv 4, 23-24), po životu oživotvorenim Duhom Svetim u nasljedovanju Isusa Sina na slavu Boga Oca. "Božja slava je živi čovjek" (Irenej, *Adversus haereses* IV, 20, 7). Naviještanje Evanđelja postaje tako živa i djelotvorna riječ koja ostvaruje ono što razglašava (usp. Iz 55, 10-11),

to jest Isusa Krista, koji se neprestano utjelovljuje u svakoj ljudskoj situaciji (usp. Iv 1, 14).

Misija i Kristov kairos

3. Misija Crkve, dakle, nije širenje neke vjerske ideologije, a još manje predlaganje nekog uzvišenog etičkog nauka. Mnogi su pokreti u svijetu sposobni pobuditi uzvišene ideale ili načine življenja smislenog života. No, kroz misiju Crkve sâm Isus Krist nastavlja evangelizirati i djelovati. Njegova misija tako u povijesti uprisutnjuje kairos, pogodno vrijeme spasenja u povijesti. Propovijedanjem evanđelja, Uskrsli Isus postaje uvijek iznova naš suvremenik, tako da oni koji ga prihvate s vjerom i ljubavlju doživljavaju preobražavajuću snagu njegova Duha koji čovječanstvo i stvorenje čini plodnima, kao što kiša čini zemlju plodnom. "Njegovo uskrsnuće nije nešto što pripada prošlosti, već sadrži neku životnu snagu koja je prožela svijet. Tamo gdje se sve čini da je mrtvo, sa svih se strane iznenada ponovno javljaju klice uskrsnuća. To je neodoljiva sila" (*Evangelii gaudium*, 276).

4. Imajmo uvijek na umu da "biti kršćanin nije rezultat neke etičke odluke ili neke velike ideje, već je to susret s događajem, s Osobom, koja životu daje novi obzor i time konačni pravac" (Benedikt XVI., *Deus caritas est*, 1). Evanđelje je Osoba, koja se neprestano nudi i stalno poziva one koji ju prihvaćaju s poniznom i djelatnom vjerom i povjerenjem dijeliti njezin život stvarnim dioništvom u vazmenom otajstvu Kristove smrti i uskrsnuća. Evanđelje postaje tako, po krštenju, izvorom novog života, oslobođenog vladavine grijeha, prosvijetljenog i preobraženog Duhom Svetim, po potvrdi postaje okrepljujuće pomazanje koje, po istome Duhu, pokazuje nove putove i strategije svjedočenja i praćenja, a po euharistiji postaje hrana za novi život, "lijek besmrtnosti" (Ignacije Antiohijski, *Epistula ad Ephesios*, 20, 2).

5. Svijetu je nasušno potrebno evanđelje Isusa Krista. On, po Crkvi, nastavlja svoje poslanje Dobrog Samarijanca, vidajući krvareće rane čovječanstva i kao Dobri Pastir neprestano traži one koji besciljno lutaju krivudavim stazama

koje nikamo ne vode. Hvala Bogu, mnoga značajna iskustva i dalje svjedoče o preobražavajućoj snazi evanđelja. Tu mislim na gestu studenta Dinke koji je, po cijenu vlastitog života, zaštitio studenta od pripadnika neprijateljskog plemena Nuer koji su ga htjeli ubiti. Mislim također i na ono euharistijsko slavlje u Kitgumu, u sjevernoj Ugandi, gdje je, nakon okrutnog pokolja koje je počinila skupina pobunjenika, misionar poticao narod da ponavlja Isusove riječi na križu: "Bože moj, Bože moj, zašto si me napustio?", kao izraz očajničkog vapaja braće i sestara raspetoga Gospodina. Za narod je to slavlje bilo veliki izvor utjehe i ohrabrenja. Možemo također podsjetiti na bezbrojna svjedočanstva o tome kako evanđelje pomaže u prevladavanju uskogrudnosti, sukobâ, rasizma, plemenskih sukoba te svugdje i među svima promiče pomirenje, bratstvo i uzajamnu razmjenu iskustva i dobara.

Misija nadahnjuje duhovnost stalnog izlaska, hodočašća i progonstva

6. Misija Crkve oživljuje duhovnost stalnog izlaska. Pred nas se postavlja izazov "izići iz vlastite udobnosti i imati hrabrosti poći na sve periferije koje trebaju svjetlo evanđelja" (Evanđelii gaudium, 20). Misija Crkve nas potiče na trajno hodočašće po različitim bespućima života, kroz različita iskustva gladi i žeđi za istinom i pravednošću. Misija Crkve nadahnjuje iskustvo stalnog progonstva, kako bismo, u svojoj žeđi za beskonačnošću, postali svjesni da smo prognanici koji putuju prema svojoj konačnoj domovini, smještenoj između "već" i "još ne" Kraljevstva nebeskog.

7. Misija podsjeća Crkvu da ona nije svrha samoj sebi, već ponizno sredstvo i posredovanje Kraljevstva. Crkva koja je autoreferencijalna i zadovoljava se zemaljskim uspjehom, nije Kristova Crkva, njegovo raspeto i slavno Tijelo. Zato bismo trebali više voljeti "Crkvu koja je doživjela nezgodu, koja je ranjena i prljava zato što je izišla na ulice, nego Crkvu koja je bolesna zbog zatvorenosti i komocije hvatanja za vlastite sigurnosti" (isto, 49).

Mladi, nada misije

8. Mladi su nada misije. Osoba Isusa Krista i Radosna vijest koju je proglasio i dalje oduševljavaju mnoge mlade ljude. Oni traže načine da

se hrabro i s oduševljenjem stave u službu čovječanstva. "Mnogi mladi pružaju svoju solidarnu pomoć s obzirom na probleme u svijetu i posvećuju se raznim aktivnostima i različitim oblicima volonterskog rada [...]. Kako je lijepo vidjeti da su mladi 'putujući propovjednici' (callejeros de la fe), radosno noseći Isusa na sve ulice, na sve trgove, u svaki kutak zemlje!" (isto, 106). Sljedeća opća redovita skupština Biskupske sinode, koja će se održati 2018. godine, na temu "Mladi, vjera i razlučivanje poziva" predstavlja providnosnu priliku za uključivanje mladih u zajedničku misijsku zadaću u kojoj je potrebna njihova bogata mašta i kreativnost.

Služba papinskih misijskih djela

9. Papinska misijska djela dragocjeno su sredstvo buđenja želje za nadilaženjem vlastitih granica i sigurnosti, kako bismo svima navijestili evanđelje, u svakoj kršćanskoj zajednici. U njima, zahvaljujući dubokoj misionarskoj duhovnosti koju treba svakodnevno njegovati, kao i stalnoj predanosti u podizanju misionarske svijesti i oduševljenja, mladi ljudi, odrasli, obitelji, svećenici, biskupi te redovnici i redovnice rade na tome da se kod sviju odnaju misijsko srce. Svjetski misijski dan, koji promiče Djelo za širenje vjere, dobra je prilika da misijsko srce kršćanskih zajednica sudjeluje s molitvom, svjedočanstvom života i zajedništvom dobara kako bi se odgovorilo na velike i prijeke potrebe evangelizacije.

Ostvarivanje naše misije s Marijom, Majkom evangelizacije

10. Draga braćo i sestre, u ostvarivanju svoje poslanja, nadahnjajmo se na Mariji, Majci evangelizacije. Ona je, potaknuta Duhom, u dubini svoje ponizne vjere prihvatila Riječ života. Neka nam Djevica Majka pomogne izreći svoj "da", svjesni prijeke potrebe da Isusova Radosna vijest odzvanja u našem vremenu. Neka nam svima isprosi obnovljenu revnost u donošenju svima Evanđelja života koje pobjeđuje smrt. Neka nas zagovara da steknemo svetu odvažnost, potrebnu pri iznalaženju novih načina donošenja dara spasenja svakoj osobi.

Iz Vatikana, 4. lipnja 2017.

Franjo

Ne ljubimo riječima, već djelima

Papina poruka za 1. Svjetski dan siromašnih,
19. studenoga 2017.

1. „Dječice, ne ljubimo riječju i jezikom, već djelom i istinom“ (1 Iv 3, 18). Ove riječi apostola Ivana izražavaju zapovijed prema kojoj nijedan kršćanin ne smije biti ravnodušan. Ozbiljnost kojom „ljubljeni učenik“ predaje Isusovu zapovijed sve do naših dana još je snažnije naglašena suprotstavljanjem između praznih riječi koje su često na našim usnama i konkretnih djela koja smo si naprotiv pozvani postaviti kao mjerilo. Ljubav ne dopušta izgovore. Tko želi ljubiti kao što je Isus ljubio, mora se povesti njegovim primjerom, poglavito kada je riječ o ljubavi prema siromašnima. Način na koji je Sin Božji ljubio, uostalom, dobro je poznat, a Ivan na to jasno podsjeća. Ta ljubav počiva na dva nosiva stupa: Bog nas je prvi ljubio (usp. 1 Iv 4, 10.19), i ljubio nas je predavši potpuno samoga sebe, čak dotle da je položio svoj život za nas (1 Iv 3, 16).

Takva ljubav ne može ostati bez odgovora. Iako se nudi jednostrano i ne traži ništa zauzvat, ona ipak rasplamsava srce takvim žarom da se svaki onaj koji to u srcu oćuti osjeća dužnim uzvratiti na tu ljubav unatoč svojim ograničenjima i grijesima. A to se može dogoditi samo ako Božju milost, njegovu milosrdnu ljubav prihvatimo, što je više moguće, u svome srcu tako da ona potakne našu volju pa i naša čuvstva na ljubav prema Bogu samome i prema bližnjemu. Na taj način milosrde koje izvire, tako reći, iz srca Presvetoga Trojstva može pokrenuti naš život i uroditi samilošću i djelima milosrda prema braći i sestrama koji se nalaze u potrebi.

2. „Jadnik vapi, a Jahve ga čuje“ (Ps 34, 7). Crkva je oduvijek shvaćala važnost ovog vrapaja. Tome u prilog govori veliko svjedočanstvo koje nalazimo već na prvim stranicama Djela apostolskih, gdje Petar traži da se izabere sedmorica ljudi, „punih Duha i mudrosti“ (6, 3), da preuzmu na sebe službu pomaganja siromašnima. To je zasigurno jedan od prvih znakova kojima se kršćanska zajednica predstavila svijetu: služenje siromašnima. Prva je zajednica shvatila da biti Isusov učenik znači pokazati bratstvo i solidarnost, kao odgovor na gla-

vno Učiteljevo učenje koji je proglasio siromašne blaženima i baštinicima Kraljevstva nebeskog (usp. Mt 5, 3).

„Sva bi imanja i dobra prodali i porazdijelili svima kako bi tko trebao“ (Dj 2, 45). U ovim riječima jasno uočavamo koliko su prvi kršćani bili time zaokupljeni. Evanđelist Luka, koji više nego bilo koji drugi sveti pisac govori o milosrđu, ne pretjeruje kada opisuje praksu dijeljenja u prvoj zajednici. Naprotiv, njegove su riječi upućene vjernicima svih naraštaja, a time i nama, kako bi nas podupro u našem svjedočenju i potaknuo našu brigu za one najpotrebnije. Istu poruku prenosi s jednakim uvjerenjem apostol Jakov koji u svojoj poslanici upotrebljava snažne i prodorne riječi: „Čujte, braćo moja ljubljena: nije li Bog one koji su svijetu siromašni izabrao da budu bogataši u vjeri i baštinici Kraljevstva što ga je obećao onima koji ga ljube? A vi prezreste siromaha! Ne tlače li vas upravo bogataši? Ne vuku li vas baš oni na sudove? [...] Što koristi, braćo moja, ako tko rekne da ima vjeru, a djelâ nema? Može li ga vjera spasiti? Ako su koji brat ili sestra goli i bez hrane svagdanje pa im tkogod od vas rekne: ‘Hajdete u miru, grijte se i sitite’, a ne dadnete im što je potrebno za tijelo, koja korist? Tako i vjera: ako nema djelâ, mrtva je u sebi“ (2, 5-6.14-17).

3. Bilo je, međutim, razdoblja u povijesti kada kršćani nisu u potpunosti poslušali taj poziv i kada su dopustili da ih zarazi svjetovni način razmišljanja. No, Duh Sveti nije propuštao dozivati im u pamet da moraju svoj pogled držati čvrsto upravljen u ono što je bitno. Podizao je, naime, muškarce i žene koji su na različite načine posvetili svoj život služenju siromašnima. Koliko su samo stranica, tijekom ove dvije tisuće godina povijesti, napisali kršćani koji su, u krajnjoj jednostavnosti i poniznosti te velikodušnom i kreativnom ljubavlju, služili najsiromašnjoj braći i sestrama!

Najistaknutiji primjer nam pruža Franjo Asiški, kojeg su slijedili mnogi drugi sveti muškarci i žene tijekom stoljeća. On se nije zadovoljio time da zagrlj gubavce i dadne im milo-

stinju, već je odlučio poći u Gubbio da boravi s njima. On sâm vidio je u tome susretu prekr etnicu na svom putu obraćenja: „Dok sam bio u grijesima, bilo mi je veoma mrsko i gledati gubavce. I Gospodin sam dovede me među njih i ja sam im iskazivao milosrđe. I kad sam odlazio od njih, ono što mi se činilo mrskim pretvorilo mi se u duhovnu i tjelesnu slast” (Opor 1-3: FF 110). Ovo svjedočanstvo pokazuje preobražavajuću snagu ljubavi i kršćanskog načina života.

Ne možemo razmišljati o siromašnima jednostavno kao o korisnicima našeg povremenog volonterskog rada kojeg obavljamo jednom tjedno ili improviziranih djela velikodušnosti koja umiruju našu savjest. Ta iskustva, koja su svakako vrijedna i korisna da probude u nama osjetljivost za potrebe ljudi i nepravde koje su često njihov uzrok, morala bi zapravo voditi pravom susretu sa siromašnima i prerasiti u dijeljenje koje postaje način života. Naša molitva i naš put učenja i obraćenja potvrđuju svoju evanđeosku vjerodostojnost upravo u takvoj ljubavi i zajedništvu. Ovakav način života donosi radost i mir duše, jer dotičemo vlastitim rukama Kristovo tijelo. Ako zaista želimo susresti Krista, moramo doticati njegovo tijelo u ranjenom tijelu siromašnih, kao odgovor na sakramentalno zajedništvo koje je darovano u euharistiji. Tijelo Kristovo, razlomljeno u svetoj liturgiji, može se vidjeti, po ljubavi i dijeljenju, na licima i osobama najranjivijih od naše braće i sestara. Opomena sv. Ivana Zlatoustog ostaje trajno aktualna: „Ako želite častiti Kristovo tijelo, nemojte ga prezirati kad je golo; ne častite euharistijskog Kristu svilenom odjećom, a zatim, pošto odete iz crkve, zanemarivati onog drugog Krista koji trpi hladnoću i golotinju” (Hom. in Matthaem, 50.3: PG 58).

Pozvani smo stoga pristupiti siromašnima, susretati ih, gledati ih u oči, zagrliti ih i tako im dati da osjete toplinu ljubavi koja razbija samoću. Njihova ispružena ruka također je poziv izaći iz naših sigurnosti i udobnosti i priznati vrijednost koju siromaštvo ima samo po sebi.

4. Nikada ne zaboravimo da je za Kristove učenike siromaštvo prije svega poziv da slijedimo Isusa siromašna. To znači ići za njim i uz njega, putom koji vodi do blaženstva Kraljevstva nebeskoga (usp. Mt 5, 3; Lk 6, 20). Biti siro-

mašan znači imati ponizno srce koje zna prihvatiti vlastito stanje ograničenog i grešnog stvorenja kako bismo pobijedili napast svemoći, koja nas zavarava da smo besmrtni. Siromaštvo je stav srca koji priječi gledati na novac, karijeru, luksuz kao na ciljeve života i uvjete za sreću. Siromaštvo stvara uvjete za slobodno preuzimanje vlastitih osobnih i društvenih odgovornosti, unatoč svojim ograničenjima, uz povjerenje u Božju bliskost i pomoć njegove milosti. Tako shvaćeno siromaštvo je mjerilo koje nam omogućuje prosuditi kako najbolje koristiti materijalna dobra i izgrađivati odnose s drugima koji neće biti egoistični i posesivni (usp. Katekizam Katoličke Crkve, brr. 25-45).

Povedimo se, stoga, za primjerom svetoga Franje, toga svjedoka istinskog siromaštva. Upravo zato što mu je pogled bio čvrsto uperen u Krista, znao ga je prepoznati i služiti mu u siromašnima. Ako želimo dati djelotvorni doprinos promjeni povijesti i promicanju stvarnog razvoja, moramo poslušati vapaj siromašnih i zalagati se za to da se oslobode svoga stanja marginaliziranosti. Pozivam, istodobno, siromašne koji žive u našim gradovima i našim zajednicama da ne izgube osjećaj evanđeoskog siromaštva koje je dio njihove svakodnevice.

5. Poznato nam je koliko je teško u suvremenom svijetu jasno definirati siromaštvo. No, ono nas na bezbroj načina svakodnevno proziva, u tisućama lica obilježenih patnjom, isključenošću, zlostavljanjima, nasiljima, mučenjima i zatvaranjima, ratom, lišavanjem slobode i dostojanstva, neznanjem i nepismenošću, izvanrednim zdravstvenim situacijama i nezaposlenošću, trgovinom robljem i ropstvom, progonstvom i bijedom, prisilnom migracijom. Siromaštvo ima lice žena, muškaraca i djece izrabljivanih zbog niskih interesa, gaženih izopačenom logikom moći i novca. Kakav samo nemilosrdan i beskrajn popis možemo sastaviti kada tome pridodamo siromaštvo nastalo kao plod društvene nepravde, moralne degeneracije, pohlepe nekolicine izabranih i opće ravnodušnosti!

U našem vremenu, nažalost, dok se silno bogatstvo gomila u rukama povlaštene nekolicine, često kao plod ilegalnih aktivnosti i užasnog iskorištavanja ljudskog dostojanstva, prava je sablazan porast siromaštva u širokim slojevima društva u čitavom svijetu. Pred svim tim ne možemo ostati pasivni, a još se manje smijemo

miriti s takvim stanjem. Na siromaštvo koje guši duh inicijative tolikih mladih ljudi, sprječavajući ih da nađu posao; na siromaštvo koje umrtvljuje osjećaj osobne odgovornosti, prebacujući odgovornost na drugoga i tražeći pogodnosti; na siromaštvo koje truje vrutke sudjelovanja i sužava prostore stručnosti, umanjujući tako zasluge onih koji rade i proizvode; na sve te oblike siromaštva moramo odgovoriti novom vizijom života i društva.

Svi siromasi – kao što je volio reći blaženi Pavao VI. – pripadaju Crkvi po „evanđeoskom pravu“ (Govor na otvaranju drugog dijela Drugog vatikanskog koncila, 29. rujna 1963.) i obvezuju nas na temeljno opredjeljenje za siromašne. Blagoslovljene ruke koje se šire da prime siromaha i da im pomognu: to su ruke koje donose nadu. Blagoslovljene ruke koje nadilaze svaku barijeru kulture, vjeroispovijesti i nacionalnosti, izlijevajući ulje utjehe na rane čovječanstva. Blagoslovljene ruke koje se otvaraju ne tražeći ništa za uzvrat, bez ikakvih „ako“, „ali“ i „možda“: to su ruke po kojima na braću silazi Božji blagoslov.

6. Na kraju Jubileja milosrđa želio sam Crkvi predložiti Svjetski dan siromašnih, tako da u cijelom svijetu kršćanske zajednice postaju sve više i sve bolje konkretni znak Kristove ljubavi prema posljednjima i najpotrebnijima. Svjetskim danima koje su pokrenuli moji prethodnici, koji su već zaživjeli u životu naših zajednica, želim da se doda i taj Dan, koji im pridodaje izvrsnu evanđeosku puninu, to jest Isusovu povlaštenu ljubav prema siromašnima.

Pozivam čitavu Crkvu kao i muškarce i žene dobre volje da se na taj dan okrenu svima onima koji pružaju svoje ruke i traže našu pomoć i solidarnost. Oni su naša braća i sestre, stvoreni i ljubljani od jednog Nebeskog Oca. Ovaj Dan želi potaknuti u prvom redu vjernike da reagiraju na kulturu odbacivanja i rasipanja, te da usvoje i prigrlje kulturu susreta. Istodobno, taj je poziv upućen svima neovisno o vjerskoj pripadnosti; svi su pozvani na otvorenost i dijeljenje sa siromašnima kroz konkretne znakove solidarnosti i bratstva. Bog je stvorio nebo i zemlju za sve; nažalost, ljudi su podigli barijere, zidove i ograde, izdajući izvorni dar namijenjen cijelom čovječanstvu, bez ikakve iznimke.

7. Moja je želja da kršćanske zajednice, u tjednu koji prethodi Svjetskom danu siromaš-

nih, koji ove godine pada na 19. studenoga, to jest Trideset i treću nedjelju kroz godinu, ulože napore kako bi omogućili trenutke susreta i prijateljstva, solidarnosti i konkretne pomoći. Mogu pozvati siromašne i volontere da sudjeluju zajedno u euharistiji te nedjelje, tako da učine još autentičnijom proslavu svetkovine Gospodina našega Isusa Krista, Kralja svega stvorenja, koja se slavi slijedeće nedjelje. Kristovo kraljevstvo pokazuje se u svem svom značenju upravo na Golgoti, kada Nevini prikovan na križu, siromašan, gol i lišen svega, utjelovljuje i otkriva puninu Božje ljubavi. Isusovo potpuno prepuštanje Ocu izražava njegovu krajnje siromaštvo i ujedno pokazuje moć te Ljubavi koja ga uskrišava na novi život na dan uskrsnuća.

Ako u našim četvrtima ima siromašnih ljudi koji traže zaštitu i pomoć, približimo im se te nedjelje: to će biti pogodan trenutak da se susretamo s Bogom kojeg tražimo. Držeći se onoga što uči Sveto pismo (usp. Post 18, 3-5, Heb 13, 2), prigrlimo ih kao časne goste za našim stolom; oni mogu biti učitelji koji nam pomažu dosljednije živjeti svoju vjeru. Svojim povjerenjem i spremnošću da prihvate pomoć, pokazuju nam na miran i često radostan način koliko je nužno živjeti jednostavno i prepustiti se Božjoj providnosti.

8. U srcu mnogih konkretnih inicijativa koje će se moći provoditi na taj Dan treba uvijek biti molitva. Ne zaboravimo da je Oče naš molitva siromašnih. Naše traženje kruha, naime, izražava naše povjerenje u Boga za naše osnovne potrebe u životu. Sve što nas je Isus učio u toj molitvi izražava i objedinjuje vapaj svih onih koji pate zbog nesigurnosti života i manjka onoga što im je potrebno. Kada su učenici zamolili Isusa da ih nauči moliti, odgovorio je riječima siromašnih koji se obraćaju jednom Ocu u kojem se svi prepoznaju kao braća i sestre. Oče naš je molitva koja se izražava množini: kruh za koji molimo je „naš“, a to podrazumijeva dijeljenje, sudjelovanje i zajedničku odgovornost. U toj molitvi svi prepoznajemo potrebu za prevladavanjem svakog oblika sebičnosti, kako bismo ušli u radost uzajamnog prihvaćanja.

9. Pozivam subraću biskupe, sve svećenike i đakone, koji po svom pozivu imaju zadaću pomagati siromašne, kao i sve Bogu posvećene osobe i sve udruge, pokrete i volontere diljem

svijeta, da se zauzmu da ovaj Svjetski dan siromašnih postane tradicija koja će biti konkretni doprinos evangelizaciji u današnjem svijetu.

Neka ovaj novi Svjetski dan, stoga, postane snažan podsjećaj našoj vjerničkoj savjesti, omogućujući nam sve više rasti u uvjerenju da nam dijeljenje sa siromasima omogućuje shvatiti najdublju istinu evanđelja. Siromašni nisu

problem: oni su izvor na kojem se moramo napajati u našem nastojanju da prihvaćamo i živimo bit evanđelja.

*Iz Vatikana, 13. lipnja 2017.
Spomen svetog Antuna Padovanskog
Franjo*

Kongregacija za bogoštovlje i sakramentalnu stegu

Okružno pismo biskupima o kruhu i vinu za euharistiju

1. Kongregacija za bogoštovlje i sakramentalnu stegu, po nalogu Svetoga Oca Franje, obraća se dijecezanskim biskupima (i onima koji su po pravu njima izjednačeni) da podsjeti da je, prije svega, njihova zadaća dostojno osigurati sve ono što je potrebno za slavljenje Večere Gospodnje (usp. Lk 22, 8.13). Biskupu, prvom djelatelju Božjih otajstava, voditelju, promicatelju i čuvaru bogoslužnog života u Crkvi koja mu je povjerena (usp. ZKP kan. 835 §1), povjerena je zadaća posvetiti budnu pozornost kvaliteti kruha i vina namijenjenih za euharistiju kao i, samim tim, osobama koje ih pripremaju. Da bi im se u toj zadaći pomoglo, u nastavku će se podsjetiti na postojeće uredbe i predložiti neke praktične upute.

2. Dok su se do sada obično redovničke zajednice brinule za pripremu kruha i vina za euharistijsko slavlje danas se oni prodaju i u supermarketima, drugim trgovinama i putem interneta. Kako ne bi bilo dvojbi oko valjanosti euharistijske tvari, ovaj vatikanski dikasterij predlaže biskupima da u vezi s tim daju upute, primjerice tako da se euharistijska tvar potvrdi odgovarajućim certifikatima.

Ordinarij je dužan podsjećati svećenike, na poseban način župnike i rektore crkava, na njihovu odgovornost da provjeravaju kako dobavljače kruha i vina za slavlje tako i prikladnost tvari.

Dužnost je ordinarija također podsjećati u vezi s tim proizvođače vina i kruha za euharistiju na apsolutno poštivanje propisâ.

3. Uredbe o euharistijskoj tvari, opisane u

kan. 924 ZKP-a i brojevima 319 – 323 Opće uredbe Rimskog misala (Institutio generalis Missalis Romani), već su objašnjene u uputi Redemptionis sacramentum ove Kongregacije od 25 ožujka 2004.

a) "Kruh koji se upotrebljava u slavlju euharistijske žrtve mora biti beskvasan, čisto pšenični i svježe pečen, tako da bude isključena svaka mogućnost kvarenja. Iz toga slijedi da kruh iz druge tvari, makar i žitne, ili takav kojemu je u tolikoj mjeri dodana neka tvar različita od pšenice da se prema općem sudu ne može reći kako je riječ o pšeničnom kruhu, nikako nije valjana za tvar za tvorbu euharistijske žrtve i sakramenta. Teška je zloraba uvoditi u kruh za tvorbu euharistije druge tvari, kao što su voće, šećer ili med. Jasno je da hostije trebaju proizvoditi oni koji se ističu ne samo čestitošću već su ujedno i vješti u pripremanju te uz to opremljeni prikladnim pomagalima" (br. 48).

b) "Vino koje se upotrebljava u slavlju presvete euharistijske žrtve mora biti prirodno, od trsova roda, čisto i nepokvareno, bez primjesa drugih sastojaka. [...] Neka se brižno pazi da se vino određeno za euharistiju čuva u besprijezornom stanju kako se ne bi ukiselilo. Zabranjeno je upotrebljavati vino o čijoj se izvornosti i podrijetlu sumnja: Crkva, naime, što se tiče uvjeta potrebnih za valjanost sakramenta zahtijeva sigurnost. Jednako se tako ni pod kakvim izgovorom ne smije dopustiti bilo koje drugo piće, koje ne tvori valjanu materiju" (br. 50).

4. Kongregacija za nauk vjere u Okružnom pismu predsjednicima biskupskih konferencija o korištenju kruha s malim udjelom glutena i mošta kao euharistijske tvari (24. srpnja 2003., Ur. br. 89/78 – 17498), objavila je uredbe za slavljenje euharistije za osobe koje, zbog različitih i teških razloga, ne smiju jesti kruh pripravljen na uobičajen način i vino koje je uzavrelo na uobičajen način:

a) "Hostije koje su potpuno bez glutena nisu valjana tvar za euharistiju. Valjana su tvar hostije koje su djelomično bez glutena i takve da sadrže toliku količinu glutena koja je dovoljna za njihovu pripravu bez dodavanja drugih tvari i bez korištenja postupaka koji mijenjaju narav kruha" (A. 1-2).

b) "Mošt, odnosno sok od grožđa, bilo da je svjež ili konzerviran na način da se vrenje prekine postupcima koji ne mijenjaju njegovu narav (primjerice zamrzavanjem), valjana je tvar za euharistiju" (A. 3).

c) "Ordinariji su mjerodavni za davanje dopuštenja pojedinom svećeniku ili vjerniku laiku da koristi kruh s niskim udjelom glutena ili mošt kao tvari euharistije. Dopuštenje se može dati na uobičajen način i dok traje situacija zbog koje je to dopuštenje dano" (C. 1).

5. Ista Kongregacija je, osim toga, odlučila da se euharistijska tvar pripravljena s genetski modificiranim organizmima može smatrati valjanom tvari (usp. Pismo pročelniku Kongregacije za bogoštovlje i sakramentalnu stegu, 9. prosinca 2013., Ur. br. 89/78 – 44897).

6. Oni koji pripremaju kruh i proizvode vino za euharistijsko slavlje moraju biti svjesni toga da je njihov rad upravljen na euharistijsku žrtvu i stoga se od njih traži čestitost, odgovornost i umješnost.

7. Kako bi lakše obdržavali opće uredbe, ordinariji se mogu korisno dogovarati na razini biskupskih konferencija, dajući konkretne upute. Zbog složenosti situacijâ i prilikâ, kao što je nedostatak poštovanja prema svetomu, uočava se praktična potreba da, po nalogu mjerodavne vlasti, postoje oni koji će nadzirati jamče li stvarno proizvođači izvornost euharistijske tvari kao i njezinu doličnu distribuciju i prodaju.

U tome se smislu predlaže, na primjer, da pojedina biskupska konferencija ovlasti jednu ili više redovničkih zajednica ili drugo tijelo koje je kadro izvršiti nužne provjere nad proizvodnjom, čuvanjem i prodajom kruha i vina za euharistiju u pojedinoj zemlji i drugim zemljama u koje se izvoze. Preporučuje se također da se s kruhom i vinom namijenjenim za euharistiju postupa na doličan način na prodajnim mjestima.

Iz sjedišta Kongregacije za bogoštovlje i sakramentalnu stegu, 15. lipnja 2017., svetkovina Presvetog Tijela i Krvi Kristove.

*Robert kard. Sarah, Pročelnik
+ Arthur Roche, Nadbiskup tajnik*

U Vatikanu ustanovljeno Vijeće za pravdu

Zajednički se suočiti s raznim oblicima korupcije, organiziranoga kriminala i mafije – cilj je Dikasterija za promicanje cjelovitoga ljudskog razvoja, i to putem njegova Vijeća za pravdu. Objavljeno je to u zaključnom dokumentu proizišlom nakon rasprave o korupciji, održane 15. lipnja u Vatikanu.

Riječ je o mreži na međunarodnoj razini, navedutoj pozivom pape Franje sadržanim u općoj molitvenoj nakani za mjesec veljaču 2018. godine, u spomen na ubojstvo blaženoga Giuseppa Puglisija, da „oni koji imaju materijalnu, političku i duhovnu moć ne dopuste da

njima ovlada korupcija“. Upravo to želi biti spomenuto vijeće. Crkva već jest mreža u svijetu – stoji u poruci – i zbog toga se može, i mora, staviti u službu te nakane, i to hrabro, odlučno, transparentno, u duhu suradnje i kreativnosti.

Vijeće za pravdu će, putem biskupskih konferencija i lokalnih Crkvi, temeljito razmotriti opći odgovor što se tiče izopćenja mafijaša i njima bliskih zločinačkih organizacija, te što se tiče i samih njegovih inicijativâ u tom zauzimanju za sljedeću godinu. Korupcija je – stoji u dokumentu – više stanje, nego neko djelo.

Zbog toga su potrebni kultura, odgoj, obra-

zovanje, institucionalno djelovanje, te sudjelovanje građanâ. Vijeće se neće ograničavati na blage poticaje, jer su potrebna konkretna djela. Odgojno zauzimanje, naime, zahtijeva vjerodostojne učitelje i u Crkvi – istaknuto je u tekstu u kojemu se upozorava da nije vjerodostojna osoba koja traži pogodbe radi povlastica, oslobođenja od plaćanja, te povlaštenih ili čak nedopuštenih putova. Ako ćemo tako raditi, svi ćemo postati beznačajni, štetni i opasni – stoji u dokumentu. Nije vjerodostojan onaj tko iskorištava svoj položaj kako bi preporučio osobe koje često nisu preporučljive, bilo što se tiče vrijednosti, bilo čestitosti.

Zbog toga će Vijeće djelovati u svrhu odgoja i poučavanja, i obraćat će se javnomu mnijenju i ustanovama kako bi oblikovalo mentalitet slobode i pravednosti, u vidiku općega dobra, i intervenirat će u svijetu tamo gdje je korupcija prevladavajući društveni sustav. Neće to biti jednostavan put – napominje se u dokumentu – i u tomu će Crkva slušati sve svoje sastavnice kako bi nastavila dijalog i s nekršćanima, i to uz sudjelovanje na transparentan

i djelotvoran način.

Vijeće će, osim toga, razraditi i prijedlog političke misli, uz posebnu pozornost na demokraciju i laičnost, da prosvijetli djelovanje ustanovâ kako bi međunarodni sporazumi bili uistinu primijenjeni, a zakonodavstva prilagođena, za što bolje suzbijanje kriminala koji prelazi i državne granice.

Vijeće će razmotriti i odnos između mirovnih procesâ i korupcije, jer korupcija je uzrok nedostatka mira. Potreban je pokret, buđenje savjesti – istaknuto je u dokumentu. I to je naša glavna motivacija koju osjećamo kao moralnu obvezu. Zakoni su potrebni, ali nisu dostatni. Bit će tri razine djelovanja: odgoj, kultura, građanstvo. Valja se hrabro pokrenuti i pobuditi savjesti kako bi se ravnodušje preoblikovalo u shvaćanje ozbiljnosti tih pojava, i kako bi ih se suzbijalo – istaknuto je u dokumentu Vijeća za pravdu Dikasterija za promicanje cjelovitoga ljudskog razvoja.

(Vatikanski radio)

Papa Franjo: “Polaganje života” novi je put do beatifikacije

U utorak, 11. srpnja, objavljeno je apostolsko pismo pape Franje u obliku motuproprija, pod nazivom “Maiorem hac dilectionem”, “veće ljubavi od ove”. Dokument je naslovljen citatom iz evanđelja po Ivanu, kojim i započinje: “Nitko nema veće ljubavi od ove: položiti svoj život za svoje prijatelje” (Ivan 15,13).

Ovim se motupropriom uvodi novi kriterij u postupku beatifikacije i kanonizacije, a to je “polaganje života”, latinski “Vitae oblatio”.

U tekstu se ističe kako su dostojni posebne pažnje i posebne časti oni kršćani koji su slijedeći izbliza stope i nauk Gospodina Isusa, položili svoj život, svojevolumino i slobodno za druge, te su do smrti ustrajali u toj nakani.

Herojsko polaganje vlastitog života, utemeljeno u ljubavi, izriče istinsko, puno i primjerno nasljedovanje Krista, te je stoga dostojno divljenja zajednice vjernika – divljenja kakvo se gaji prema mučenicima ili onima koji su herojski živjeli kršćanske kreposti, navodi se u

Motu propriu. Dijecezanski postupak i odgovarajuća Pozicija, i dalje su uređene Apostolskom konstitucijom Divinus perfectionis Magister iz 1983., i odgovarajućim Normama, u koje je uz mučeništvo (super martyrio) i herojsko življenje kreposti (super heroicatem virtutum) uveden i razlučen kao novi kriterij pojam polaganja života, “vitae oblatio”.

U drugom članku novog Motu propria definiraju se kriteriji po kojima je polaganje života valjano i učinkovito u postupku beatifikacije Sluge Božjeg: to je slobodno i voljno polaganje života i hrabro prihvaćanje sigurne i neposredne smrti iz ljubavi (propter caritatem), a u postupku se mora dokazati i poveznica između polaganja života i prerane smrti; potrebno je dokazati i kako je Sluga Božji barem na redovnoj razini živio kršćanske kreposti prije samog polaganja života, sve do smrti; Sluga Božji mora biti na glasu svetosti,

što mora biti popraćeno i znakovima, barem nakon smrti; i konačno, za beatifikaciju je potrebno i čudo po njegovu zagovoru, nakon smrti Sluge Božjega.

Biskup Enrico dal Covolo, rektor Lateranskog sveučilišta, pojasnio je kako se ovime uvodi veća jasnoća u sam postupak beatifikacije, jer znalo se dogoditi da određeni procesi započnu kao beatifikacija zbog mučeništva, no budu dovršeni temeljem herojskog življenja kreposti, ili obrnuto. Primjerice sv. Maksimilijan Kolbe je beatificiran zbog herojskog življenja kreposti, a kanoniziran kao mučenik.

Ovaj će novi "treći put" pomoći da se osvi-

jetle mnogi slučajevi, jer neće biti potrebno dokazivati profil progonitelja, mržnju prema vjери (odium fidei), ili prolijevanje krvi (effusio sanguinis), kako je bio slučaj kod mučeništva. Bit će potrebno dokazati duboku poveznicu između polaganja vlastitog života i prerane smrti koju vjernik prihvaća zbog ljubavi prema Bogu i prema braći – rekao je rektor. Kriterij "polaganja života" mogao bi se primijeniti na neke slučajeve voljnog prihvaćanja smrti zbog pomoći oboljelima, primjerice, od kuge, gdje se vlasititi život ugrožava zbog dobrobiti drugoga – zaključio je biskup dal Covolo.

Primiti, zaštititi i integrirati migrante i izbjeglice

Poruka pape Franje za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2018.

Draga braćo i sestre!

„Stranac koji s vama boravi neka vam bude kao sunarodnjak; ljubi ga kao sebe samoga. Ta i vi ste bili stranci u egipatskoj zemlji. Ja sam Jahve, Bog vaš!” (Lev 19, 34).

U prvim godinama svoga pontifikata opetovano sam izražavao posebnu zabrinutost zbog žalosne situacije mnogih migranata i izbjeglica koji bježe od rata, progonâ, prirodnih katastrofa i siromaštva. Ta je situacija nesumnjivo „znak vremena”, koji sam se trudio tumačiti, uz pomoć Duha Svetoga, još od svoga posjeta Lampedusi 8. srpnja 2013. godine. Osnivanjem novog Dikasterija za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja htio sam da posebni odsjek – stavljen ad tempus pod moje izravno vodstvo – izrazi brigu Crkve za migrante, raseljene osobe, izbjeglice i žrtve trgovine ljudima.

Svaki stranac koji pokuca na naša vrata prilika je za susret s Isusom Kristom, koji se poistovjećuje s primljenim i odbačenim strancem svakog doba (usp. Mt 25, 35-43). Gospodin povjerava majčinskoj ljubavi Crkve svaku osobu koja je prisiljena napustiti svoju domovinu u potrazi za boljom budućnošću.[1] Ta se solidarnost mora konkretno izražavati u svakoj etapi migracijskog iskustva – od polaska na putovanje do dolaska na odredište i povratka. To je velika odgovornost koju Crkva želi podijeliti sa svim vjernicima i muškarcima i ženama dobre

volje, koji su pozvani odgovoriti na mnoge izazove ovodobnih migracija s velikodušnošću, spremnošću, mudrošću i dalekovidnošću, svaki prema vlastitim mogućnostima.

U tome smislu želim potvrditi da „naš se zajednički odgovor može uobličiti sa četiri glagola: prihvatiti, zaštititi, promicati i integrirati”.[2]

Promatrajući trenutnu situaciju, prihvatiti znači, prije svega, pružiti veće mogućnosti migrantima i izbjeglicama za siguran i legalan ulazak u zemlje odredišta. U tome smislu je poželjno uložiti konkretne napore kako bi se povećalo i pojednostavilo postupke za odobravanje humanitarnih viza i ponovno spajanje obitelji. Istodobno, nadam se da će veći broj zemalja usvojiti pojedinačne i zajedničke programe pokroviteljstva, te otvoriti humanitarne koridore za posebno ranjive izbjeglice. Nadalje, trebalo bi se pobrinuti da se onima koji bježe od sukobâ u susjednim zemljama dodjeljuju posebne privremene vize. Kolektivna i proizvoljna protjerivanja migranata i izbjeglica nisu prikladna rješenja, osobito kad ih se vraća u zemlje koje ne mogu jamčiti poštivanje ljudskog dostojanstva i temeljnih prava. [3] Još jednom želim istaknuti važnost pružanja migrantima i izbjeglicama prikladnog i doličnog početnog smještaja. „Širi programi prihvaćanja, već pokrenuti na različitim mjestima,

čini se da olakšavaju osobni susret, omogućuju bolju kvalitetu usluga te pružaju veće jamstvo za uspjeh". [4] Načelo središnjeg položaja ljudske osobe, koje je snažno zastupao moj dragi predšasnik Benedikt XVI. [5], obvezuje nas da uvijek osobnu sigurnost stavljamo ispred nacionalne. Potrebno je, stoga, osigurati odgovarajuću izobrazbu djelatnika zaduženih za kontrolu granica. Situacija migranata, tražitelja azila i izbjeglica zahtijeva da im se zajamči osobna sigurnost i pristup osnovnim uslugama. Poradi temeljnog dostojanstva svake ljudske osobe, moramo nastojati pronaći alternativna rješenja stavljanju u pritvor onih koji ulaze u zemlju bez dopuštenja. [6]

Drugi glagol – zaštititi – može se shvatiti kao niz koraka koje treba poduzeti u cilju obrane prava i dostojanstva migranata i izbjeglica, neovisno o njihovom pravnom statusu. [7] Ta zaštita započinje u zemlji porijekla a sastoji se u davanju pouzdanih i provjerenih informacija prije odlaska i pružanju zaštite od nezakonitih regrutacija. [8] Tu se zaštitu mora nastaviti, u najvećoj mogućoj mjeri, u zemlji migracije, jamčeći tim osobama odgovarajuću konzularnu pomoć, pravo da u svakom trenutku imaju kod sebe svoje osobne dokumente, pravedan pristup pravdi, mogućnost otvaranja osobnog bankovnog računa i minimalna sredstva dovoljna za život. Kad su pravilno priznate i vrednovane, sposobnosti i znanja migranata, tražitelja azila i izbjeglica pravo su bogatstvo za zajednice koje ih primaju. [9] Zato se nadam da će, u zemljama koje ih prime, migrantima, iz poštovanja prema njihovom dostojanstvu, biti pruženi sloboda kretanja, mogućnosti za zaposlenje i pristup sredstvima komunikacije. Što se tiče onih koji se odluče vratiti u domovinu, želim naglasiti potrebu za razvijanjem socijalnih i profesionalnih programa reintegracije. Međunarodna konvencija o pravima djeteta pruža univerzalnu pravnu osnovu za zaštitu maloljetnih migranata. Njih se mora poštediti svakog oblika pritvaranja zbog njihova statusa migranta i ujedno im se mora zajamčiti redovni pristup osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju. Jednako tako, mora im se jamčiti pravo boravka do punoljetnosti i uživanje mogućnosti nastavka studija. Za maloljetnike bez pratnje i maloljetnike odvojene od njihovih obitelji važno je predvidjeti programe za privremeno čuvanje ili udomljavanje. [10] Opće pravo na državljanstvo treba biti priznato i propisno

potvrđeno za svu djecu u času rođenju. Bezdržavljanstvo u kojem se migranti i izbjeglice ponekad mogu naći moguće je lako izbjeći donošenjem „nacionalnog zakonodavstva koje je u skladu s temeljnim načelima međunarodnog prava". [11] Status migranta ne bi smio ograničavati pristup zdravstvenoj zaštiti i mirovinskom sustavu na tlu pojedine države, niti utjecati na prijenos ostvarenih prava u slučaju repatrijacije.

Promicati u suštini znači poduzeti odlučni napor kako bi se osiguralo da se svim migrantima i izbjeglicama – kao i zajednicama koje ih primaju – omogući da se ostvare kao osobe u svim dimenzijama koje čine čovječstvo koje je Stvoritelj htio [12]. Među njima moramo prepoznati istinsku vrijednost religijske dimenzije, te je u tome smislu potrebno osigurati svim strancima u svakoj zemlji slobodu vjeroispovijesti i mogućnost prakticiranja vlastite vjere. Mnogi migranti i izbjeglice imaju sposobnosti koje se moraju prikladno priznati i vrednovati. Budući da je „rad po svojoj naravi namijenjen ujedinjavanju naroda" [13], potičem da se poduzme odlučni napor usmjeren promicanju uključivanje migranata i izbjeglica u društvo i svijet rada, jamčeći svima – uključujući tražitelje azila – mogućnost zapošljavanja, učenje jezika i aktivno građanstvo, zajedno s odgovarajućom informiranošću na njihovom materinskom jeziku. U slučaju maloljetnih migranata, njihovo uključivanje u svijet rada mora biti regulirano tako da se spriječe zloupotrebe i prijetnje njihovu normalnom rastu i razvoju. Godine 2006. Benedikt XVI. je naglasio kako je u kontekstu migracije obitelj „mjesto i resurs kulture života i faktor integracije vrijednosti" [14]. Cjelovitost obitelji treba uvijek unapređivati, podupirući ponovno spajanje obitelji – u koje će biti obuhvaćeni djedovi i bake, unuke i braće i sestre –, neovisno o financijskim izdacima koje je potrebno za to izdvojiti. Migrantima, tražiteljima azila i izbjeglicama s invaliditetom mora se pružiti veća pomoć i podrška. Prepoznavajući hvalevrijedne napore koje su do sada poduzele mnoge zemlje u smislu međunarodne suradnje i humanitarne pomoći, nadam se da će se u dijeljenju te pomoći uzeti u obzir potrebe (kao što su medicinska i socijalna pomoć, kao i obrazovanje) zemalja u razvoju u koje se slijevaju rijeke migranata i izbjeglica. Nadam se jednako tako da će lokalne zajednice koje su ranjive i suočene s materijalnim teškoćama biti uključene među korisnike pomoći. [15]

Posljednji glagol – integrirati – tiče se mogućnosti za interkulturalno obogaćivanje koje migranti i izbjeglice pružaju svojom prisutnošću. Integracija nije „neka vrsta asimilacije, koja bi vodila zatiranju i zaboravu vlastitoga kulturnoga identiteta. Dodir s drugim, naprotiv, vodi otkrivanju njegove „tajne“, otvaranju drugome kako bi se prihvatilo njegove pozitivne vrijednosti i tako pridonijelo većem međusobnom poznavanju. To je dugotrajan proces koji ima za cilj oblikovanje društava i kultura, čineći ih sve više odrazom mnogostrukih Božjih darova ljudima“ [16]. Ovaj se proces može ubrzati odobravanjem državljanstva koje neće biti uvjetovano financijskim zahtjevima ili poznavanjem jezika kao i nuđenjem mogućnosti izvanredne regulacije statusa za migrante koje će im omogućiti duži boravak u zemlji u koju su došli. Ponavljam potrebu da na svaki mogući način promičemo kulturu susreta – povećanjem mogućnosti za interkulturalnu razmjenu, informiranjem i širenjem najboljih praksi integracije te razvijanjem programa za pripremu lokalnih zajednica za integracijske procese. Želim naglasiti poseban slučaj osoba prisiljenih napustiti zemlju imigracije zbog humanitarnih kriza. Te osobe traže da im se osigura odgovarajuća pomoć za repatrijaciju i učinkovite programe reintegracije u svijet rada u njihovim matičnim zemljama.

U skladu sa svojom pastoralnom tradicijom, Crkva je spremna izravno preuzeti obvezu ostvarivanja svih gore navedenih inicijativa. Ipak, kako bi se postigli željeni plodovi, nužan je doprinos političke zajednice i civilnog društva,

sukladno njihovim odgovornostima.

Na samitu Ujedinjenih naroda održanom u New Yorku 29. rujna 2016., svjetski vođe jasno su izrazili svoju spremnost da poduzmu odlučne korake u pružanju potpore migrantima i izbjeglicama kako bi spasili njihove živote i zaštitili njihova prava, dijeleći tu odgovornost na globalnoj razini. U tu svrhu, države su se obvezale sastaviti i odobriti, do kraja 2018. godine, dva globalna sporazuma (Global Compacts), jedan posvećen izbjeglicama, a drugi migrantima.

Draga braćo i sestre, u svjetlu ovih pokrenutih procesa, naredni mjeseci nude jedinstvenu priliku za predstavljanje i podupiranje konkretnih djelovanja koja sam razložio s četiri glagola. Pozivam vas, stoga, da iskoristite svaku prigodu da podijelite ovu poruku sa svim političkim i društvenim akterima koji su uključeni – ili koji su zainteresirani za sudjelovanje – u procesu koji će dovesti do odobrenja dvaju globalnih sporazuma.

Danas, 15. kolovoza, slavimo svetkovinu Uznesenja Marijina. Sveta Majka Božja osobno je doživjela teškoće prognanstva (usp. Mt 2, 13-15), prateći s ljubavlju Sina na njegovu putu sve do Kalvarije i sada vječno dijeli njegovu slavu. Njezinu majčinskom zagovoru povjeravamo nade svih migranata i izbjeglica na svijetu i težnje zajednica koje ih prihvaćaju, kako bismo, odgovarajući na najveću Božju zapovijed, svi naučili voljeti drugoga, stranca, kao sebe same.

Iz Vatikana, 15. kolovoza 2017.

Svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije.

[1] Usp. Pio XII., *Apost. pob. Exsul Familia, Titulus Primus, I.*

[2] *Govor sudionicima međunarodnog foruma „Migracije i mir“, 21. veljače 2017.*

[3] Usp. *Obraćanje stalnog promatrača Svete Stolice na 103. sjednici Vijeća IOM-a, 26. studenoga 2013.*

[4] *Govor sudionicima međunarodnog foruma „Migracije i mir“, 21. veljače 2017.*

[5] Usp. Benedikt XVI., *Enc. Caritas in veritate, 47.*

[6] Usp. *Obraćanje stalnog promatrača Svete Stolice na XX. sjednici Vijeća za ljudska prava, 22. lipnja 2012.*

[7] Usp. Benedikt XVI., *Enc. Caritas in veritate, 62.*

[8] Usp. *Papinsko vijeće za pastoral selilaca i izbjeglica, Nap. Erga migrantes caritas Christi, 6.*

[9] Usp. Benedikt XVI., *Govor sudionicima VI. Svjetskog kongresa za pastoral selilaca i izbjeglica, 9. studenog 2009.*

[10] Usp. *Isti, Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica (2010.); Stalni promatrač Svete Stolice, Obraćanje na XXVI. redovnoj sjednici Vijeća za ljudska prava o ljudskim pravima migranata, 13. lipnja 2014.*

[11] *Papinsko vijeće za pastoral selilaca i izbjeglica i Papinsko vijeće Cor Unum, Prihvaćati Krista u izbjeglicama i prisilno raseljenim osobama (Accogliere Cristo nei rifugiati e nelle persone forzatamente sradicate), 2013., 70.*

[12] Usp. Pavao VI., *Enc. Populorum progressio, 14.*

[13] Ivan Pavao II., *Enc. Centesimus annus, 27.*

[14] Benedikt XVI., *Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2007.*

[15] Usp. *Papinsko vijeće za pastoral selilaca i izbjeglica i Papinsko vijeće Cor Unum, Prihvaćati Krista u izbjeglicama i prisilno raseljenim osobama, 2013., 30-31.*

[16] Ivan Pavao II., *Poruka za Svjetski dan selilaca i izbjeglica 2005., 24. studenoga 2004.*

Zajednička poruka pape Franje i patrijarha Bartolomeja

Svjetski dan molitve za očuvanje stvorenoga

Izvještaj o stvaranju pruža nam panoramski pogled na svijet. Sveto pismo otkriva da je Bog "u početku" želio čovjeka za suradnika u očuvanju i zaštiti prirodnog okoliša. U početku, kao što čitamo u Postanku, "još nije bilo nikakva poljskoga grmlja po zemlji, još ne bijaše niklo nikakvo poljsko bilje, jer Jahve, Bog, još ne pusti dažda na zemlju i nije bilo čovjeka da zemlju obrađuje" (2, 5). Zemlja nam je povjerena kao uzvišeni dar i naslijeđe, za koje smo svi odgovorni sve dok "na kraju" sve na nebu i na zemlji ne bude obnovljeno u Kristu (Ef 1, 10). Naše ljudsko dostojanstvo i dobrobit duboko su povezani s našom brigom za čitav stvoreni svijet.

Međutim, "u međuvremenu", povijest svijeta pokazuje drukčiju stvarnost. Ona otkriva moralno pustošenje gdje naši stavovi i ponašanje prema stvorenom svijetu potamnjuju naš poziv da budemo Božji suradnici. Naša sklonost da prekidamo osjetljive i uravnotežene ekosustave na svijetu, naša nezasitna želja za manipulacijom i nadzorom nad ograničenim dobrima planeta i naša pohlepa za neograničenim izvlačenjem zarade na tržištima – sve to nas je otuđilo od izvornog nauma stvaranja. Više ne poštujemo prirodu kao zajednički dar, već je, naprotiv, smatramo privatnim posjedom. Više ne postupamo s prirodom prijateljski i zaštitnički, već samovoljno njome gospodarimo kako bismo jačali naše strukture.

Posljedice ovog alternativnog pogleda na svijet su tragične i trajne. Ljudski i prirodni okoliš zajedno propadaju, a tim propadanjem planeta najteže su pogođene najranjivije osobe. Utjecaj klimatskih promjena pogađa prije svega one koji grcaju u siromaštvu u svakom kutku svijeta. Naša obveza da se odgovorno služimo zemaljskim dobrima podrazumijeva prepo-

znavanje i poštivanje svih ljudi i svih živih bića. Hitan poziv i izazov da skrbimo o stvorenom svijetu predstavljaju poziv čitavom čovječanstvu da radi na održivom i cjelovitom razvoju.

Stoga, ujedinjeni istom brigom za svijetom koji je Bog stvorio i priznajući da je zemlja zajedničko dobro, usrdno pozivamo sve ljude dobre volje da dana 1. rujna izdvoje vremena za molitvu za okoliš. O toj prigodi želimo zahvaliti dobrohotnom Stvoritelju za veličanstveni dar stvorenog svijeta i obvezati se da ćemo za njega skrbiti i čuvati ga radi budućih naraštaja. Najposlije, znamo da radimo uzalud ako Gospodin nije uz nas (usp. Ps 126/127), ako molitva nije u središtu našega promišljanja i proslava. Naime, cilj naše molitve je promijeniti način na koji promatramo svijet kako bismo promijenili način na koji se ophodimo prema njemu. Cilj koji si postavljamo je smoći hrabrosti prihvatiti veću jednostavnost i solidarnost u našem načinu življenja.

Onima koji su na važnim položajima u društvu, gospodarstvu, politici i kulturi upućujemo hitan apel da odgovorno osluhnu krik zemlju i da odgovore na potrebe marginaliziranih, ali prije svega da odgovore na molbu mnogih i podrže globalni konsenzus za oporavak našeg ranjenog svijeta. Uvjereni smo da nema iskrenog i trajnog rješenja za izazov ekološke krize i klimatskih promjena bez složnog i kolektivnog odgovora, bez zajedničke odgovornosti u kojoj će se voditi računa i o do sada učinjenom, te bez davanja prioriteta solidarnosti i služanju.

Iz Vatikana i Fanara, 1. rujna 2017.

Papa Franjo i ekumenski patrijarh Bartolomej

Magnum principium

Apostolsko pismo u obliku motu propria vrhovnog svećenika Franje
kojim se unose promjene u kan. 838 Zakonika kanonskog prava

Veliko načelo, potvrđeno od Drugog vaticanskog koncila, prema kojem se bogoslužnu molitvu mora prilagoditi shvaćanju puka kako bi mu bila razumljiva, zahtijevalo je tešku zadaću uvođenja narodnog jezika u bogoslužje i pripreme i odobravanja prijevoda bogoslužnih knjiga, koja je povjerena biskupima.

Latinska Crkva bila je svjesna predstojeće žrtve djelomičnog gubitka vlastitog bogoslužnog jezika, koji se stoljećima upotrebljavao u čitavom svijetu. Ipak, rado je otvorila vrata kako bi ti prijevodi, kao dio samih obreda, mogli postati glasom Crkve koja slavi božanske tajne, zajedno s latinskim jezikom.

Istodobno, poglavito imajući pred očima različita jasno izražena stajališta koncilskih otaca o korištenju narodnog jezika u bogoslužju, Crkva je bila svjesna teškoća koje bi se na tome području mogle javiti. S jedne strane, bilo je potrebno povezati dobrobit vjernika određenog vremena i kulture i njihovo pravo na svjesno i aktivno sudjelovanje u bogoslužnim slavljinama s bitnim jedinstvom rimskog obreda. S druge strane, sami narodni jezici moći će, često tek postupno, postati liturgijski jezici, koji neće nimalo zaostajati za liturgijskim latinskim po profinjenosti stila i dubini svojih pojmova sa ciljem jačanja vjere.

To je bio cilj raznih bogoslužnih zakona, naputaka, okružnica, uputa i potvrđivanja bogoslužnih knjiga na različitim mjesnim jezicima koje je izdala Apostolska Stolica od Koncila naovamo, i to kako prije tako i nakon zakona koji su utvrđeni u Zakoniku kanonskog prava. Navedeni kriteriji bili su i ostaju korisni na razini općih smjernica i liturgijske komisije ih se moraju, što je više moguće, pridržavati kao prikladnih instrumenata, tako da liturgijska zajednica može, u velikoj raznolikosti jezika, doći do izražajnog stila koji je prikladan i odgovara pojedinim dijelovima, čuvajući cjelovitost, točnost i vjernost, osobito u prevodenju nekih tekstova od velike važnosti u pojedinoj bogoslužnoj knjizi.

Bogoslužni tekst, kao obredni znak, je sredstvo usmene komunikacije. Međutim, za vjer-

nike koji slave svete obrede, riječ je također misterij. Naime, kada se riječi izgovaraju, osobito kad se čita Sveto pismo, Bog govori ljudima. U Evanđelju sâm Krist govori svojem narodu koji, sam ili po predvoditelju slavja, molitvom odgovara Gospodinu u Duhu Svetom.

Cilj prevođenja bogoslužnih tekstova i biblijskih tekstova za Službu riječi je naviještati vjernicima riječ spasenja u poslušnosti vjeri i izreći molitvu Crkve Gospodinu. U tu svrhu potrebno je vjerno prenositi pojedinom narodu, služeći se njegovim vlastitim jezikom, sve što je Crkva htjela prenositi drugim ljudima latinskim jezikom. Premda vjernost nije moguće uvijek prosuditi po pojedinim riječima, već je se treba tražiti u kontekstu cjelokupnog komunikacijskog čina i prema književnoj vrsti, ipak mora se također voditi računa o nekim posebnim pojmovima u kontekstu cijele katoličke vjere, jer svaki prijevod teksta mora biti u skladu sa zdravim učenjem.

Ne treba čuditi da su se, tijekom ovog dugotrajnog procesa, javljale teškoće između biskupskih konferencija i Apostolske Stolice. Kako bi odluke Koncila o upotrebi narodnih jezika u bogoslužju mogle vrijediti i u budućnosti, prijeko je potrebna stalna, budna i kreativna suradnja, ispunjena međusobnim povjerenjem, između biskupskih konferencija i dikasterija Apostolske Stolice koji vrši zadaću promicanja svetog bogoslužja, odnosno Kongregacije za bogoštovlje i sakramentalnu disciplinu. Stoga, da bi se mogao nastaviti rad na obnovi čitavog liturgijskog života, činilo se korisnim da se neka načela koja se prenose još od vremena Koncila jasnije utvrde i provode.

Mora se, bez sumnje, posvetiti dužnu pažnju koristi i dobrobiti vjernika, a ne smije se zaboraviti ni pravo i dužnost biskupskih konferencija koje, zajedno s biskupskim konferencijama krajeva u kojima se govori istim jezikom i sa Apostolskom Stolicom, moraju zajamčiti i odrediti da se, čuvajući karakter svakog pojedinog jezika, potpuno i vjerno čuva smisao izvornog teksta i da prevedene bogoslužne knjige, i nakon prilagodbi, uvijek jasno

odražavaju jedinstvo rimskog obreda.

Da bi suradnja između Apostolske Stolice i biskupskih konferencija bila to vjernija i plodonosnija i saslušavši mišljenje Komisije biskupâ i stručnjaka koju sam osnovao, naređujem, vlašću koja mi je povjerena, da kanonska disciplina koja je trenutno na snazi u kan. 838 ZKP-a postane jasnija, tako da se, u skladu s onim što je navedeno u konstituciji Sacrosantum concilium, napose u člancima 36. §§ 3. i 4., 40. i 63. i u apostolskom pismu u obliku motu propria Sacram liturgiam, br. IX, jasnije izrazi mjerodavnost Apostolske Stolice u vezi prijevoda bogoslužnih knjiga i dubljih prilagodbi, među koje se mogu ubrojiti također eventualni novi tekstovi koji će se u njih uvrstiti, koje su usvojile i odobrile biskupske konferencije.

U tome smislu, kan. 838 će ubuduće glasiti kako slijedi:

Kan. 838 - § 1. Uređivanje svetog bogoslužja ovisi samo o crkvenoj vlasti; tu pak vlast imaju Apostolska Stolica i, prema pravnoj odredbi, dijecezanski biskup.

§ 2. Zadaća je Apostolske Stolice da uređuje sveto bogoslužje opće Crkve, izdaje bogoslužne knjige i pregleda[1] prilagodbe koje je, prema pravnoj odredbi, odobrila biskupska konferencija i da bdije da se bogoslužne uredbe posvuda vjerno obdržavaju.

§ 3. Biskupskim konferencijama pripada da vjerno prirede prijevode bogoslužnih knjiga

na narodne jezike, primjereno prilagođene unutar određenih granica, te da odobre i objave bogoslužne knjige za krajeve za koje su odgovorni, nakon što ih potvrdi Sveta Stolica.

§ 4. Dijecezanskom biskupu u Crkvi koja mu je povjerena pripada da izda, u granicama svoje mjerodavnosti, odredbe o bogoslužju koje obvezuju svakoga.

U skladu s navedenim treba tumačiti bilo čl. 64 § 3 Apostolske konstitucije Pastor Bonus bilo druge zakone, osobito one sadržane u bogoslužnim knjigama, u vezi njihovih prijevoda. Određujem, isto tako, da Kongregacija za bogoštovlje i sakramentalnu disciplinu promijeni vlastiti "Pravilnik" na temelju ove nove discipline i pomogne biskupskim konferencijama da ispune svoj zadatak, te da radi na sve većem unaprjeđivanju bogoslužnog života Latinske Crkve.

Sve što sam odredio u ovom apostolskom pismu u obliku "motu propria" mora se vjerno obdržavati u svim dijelovima, bez obzira na sve suprotno, čak i ako je vrijedno posebno spomenuti, da se proglasi objavljivanjem na stranicama L'Osservatore Romana, te da stupi na snagu 1. listopada 2017., nakon čega će biti objavljeno u Acta Apostolicae Sedis.

*Dano u Rimu, pri Svetom Petru, 3. rujna 2017.,
pete mog pontifikata.
FRANCISCUS*

[1] U lat. verziji dokumenta koristi se glagol "recognoscere". U Objašnjenju Papinskog vijeća za tumačenje zakonodavnih tekstova pojašnjava se da recognitio "nije općenito ili sažeto odobrenje a još manje jednostavna 'autorizacija'. Riječ je, naprotiv, o pomnom i detaljnom ispitivanju ili reviziji..." (28. travnja 2016.).

Papina poruka Organizaciji UN-a za prehranu i poljoprivredu (FAO)

U prigodi 40. zasjedanja FAOrganizacije, papa Franjo je Predsjedniku i svim predstavnicima zemaljâ članicâ uputio prigodnu poruku. U poruci Organizaciji koja je dužna na primjereni način odgovoriti na probleme agrikulturne proizvodnje hrane, o čemu ovise očekivanja milijuna osobâ, Papa je prvo iskazao žaljenje što osobno ne može biti prisutan na zasjedanju, stoga je tražio od svoga Državnoga

tajnika, kardinala Pietra Parolina, da pročita poruku ohrabrenja, potpore, kao i poštovanja i povjerenja, zbog zahtjevne zadaće koju ova Organizacija treba ispuniti.

U poruci se također navodi kako Sveta Stolica izbliza prati rad međunarodne zajednice i želi pridonijeti naporima u promicanju – ne samo pukog napretka i teorijskog razvoja – nego i učinkovitim uklanjanju gladi i pothra-

njenosti. „Svi razumijemo da namjera da se svakome dostavi njegov svagdašnji kruh, nije dovoljna. Potrebno je priznati da svi na to imaju pravo“ te stoga i oni gladni i u potrebi također od toga trebaju imati koristi. Papa je ukazao i na nedostatak kulture solidarnosti, koja ne uspijeva prokrčiti put među ostalim međunarodnim aktivnostima, što često ostvarenje predloženih ciljeva odgađa jer im nedostaje ideja pravedne raspodjele.

Usredotočenost svake zemlje na povećanje prehrane, poboljšanje agrikulturnih aktivnosti i životnih uvjeta ruralnoga stanovništva, utjelovljeno je u poticanju sektora agrikulture, u povećanoj proizvodnji ili u promicanju učinkovite raspodjele zaliha hrane. Ipak ni to nije dovoljno. U stvari, ono što ti ciljevi zahtijevaju jest trajno priznanje prava svake osobe da bude slobodna od siromaštva i gladi što zavisi od dužnosti čitave ljudske obitelji da priskrbi praktičnu pomoć onima u potrebi – smatra papa Franjo.

Stoga, kada je neka zemlja, zbog svojega stupnja razvoja, siromaštva, klimatskih promjena ili stanja nesigurnosti, nesposobna ponuditi adekvatan odgovor, FAO i druge međuvladine institucije trebaju biti sposobne posredovati na odgovarajući način i poduzeti adekvatne akcije solidarnosti. S obzirom da su dobra koja nam je Bog Stvoritelj povjerio namijenjena svima, žurna je potreba da solidarnost postane kriterij koji nadahnjuje sve oblike suradnje u međunarodnim odnosima – potaknuo je Sveti Otac.

Pogled na trenutačnu svjetsku situaciju, ne pruža nam utješnu sliku. Ipak, ne možemo ostati samo zabrinuti – ili još gore – ‘dati ostavku’. Ovaj trenutak očite teškoće mora još više posvijestiti činjenicu da glad i pothranjenost nisu samo prirodne ili strukturalne pojave, određenih zemljopisnih područja, već rezultat složenijih uvjeta nerazvijenosti, prouzročenih ravnodušnošću mnogih ili pak sebičnošću nekolicine. Ratovi, teroristički napadi i prisilno raseljavanje, koji sve više ometaju ili barem znatno uvjetuju čak i nastojanja oko suradnje,

nisu neizbježni nego su posljedica konkretnih odlukâ – ističe Papa.

Riječ je o složenom mehanizmu koji uglavnom opterećuje najranjivije, koji su ne samo isključeni iz procesa proizvodnje, već i prisiljeni napustiti svoje zemlje, u potrazi za utočištem i nadom. Jednako tako, odluke donesene u punoj slobodi i svijesti, određuju podatke koji se odnose na pomoć koja se pruža siromašnim zemljama, što se svakodnevno smanjuje, unatoč ponovljenim žalbama pred sve razornijim kriznim situacijama, koje se očituju u različitim područjima planeta.

U tim slučajevima – smatra Papa – sloboda izbora svih, treba u obzir uzeti solidarnost prema svima, u odnosu na stvarne potrebe i njihovo ispunjenje – u dobroj vjeri poduzetim ili proklamiranim obvezama. Ovakvu predanost od nas traži i Agenda za razvoj do 2030. godine, koja ponovno potvrđuje ideju da je osiguranje hrane cilj koji se više ne može odgađati.

Ipak, samo napor nadahnut autentičnom solidarnošću, moći će umanjiti broj osoba koje su pothranjene i lišene potrebnoga za život. Ovo je vrlo veliki izazov za FAO, kao i za sve institucije međunarodne zajednice. To je također izazov za koji se Crkva prvenstveno zalaže.

Papa je pri kraju poruke izrazio nadu da zasjedanja ove Konferencije mogu obnoviti poticaj na djelovanje Organizacije te pružiti praktične odgovore na potrebe i želje naše braće i sestara, budući da oni u djelovanju FAO-a ne vide samo tehnički doprinos povećanju resursa i raspodjele plodova proizvodnje, već i konkretan, pa čak jedinstveni znak bratstva koje im pomaže da s povjerenjem gledaju u budućnost – stoji u tekstu.

„Neka svemogući Bog, bogat milosrđem, blagoslovi vas i vašu službu i dâ vam snagu potrebnu za vjerodostojan napredak naše ljudske obitelji“ – kaže se u zaključku Papine poruke.

(Radio vatican)

Sveta Stolica: Voda je temeljno ljudsko pravo

Budući da se ozbiljnost kulturne i ekološke krize ima pretvoriti u nove navike, kako je istaknuo papa Franjo u enciklici „Laudato si’“, sada je, kao nikada prije, svijetu potrebno hrabro stajalište koje polazi od onoga što Papa smatra problemom pravednosti, odnosno od mogućnosti za pristup čistoj vodi zajamčene svim ljudima. S tim se u vezi Misija Svete Stolice u Ženevi zauzima kako bi dala vlastiti prinos ostvarenju Agende 2030., koju je osmislila Organizacija ujedinjenih naroda kako bi se siromaštvo iskorijenilo na svjetskoj razini.

O novostima i izgledima za budućnost spomenute Agende, izvijestio je nadbiskup Ivan Jurković, stalni promatrač Svete Stolice u Ur-edu Ujedinjenih naroda u Ženevi, te prije svega istaknuo da nas podatci Ujedinjenih naroda o posljedicama nedostatnoga pristupa vodi ne mogu ostaviti ravnodušnima, jer su dosta dramatični. Gotovo 1000 djece umre svakoga dana od bolesti povezanih s vodom, gotovo dvije milijarde ljudi, točnije milijarda i 800 milijuna, pije zagađenu vodu; svake godine dva milijuna ljudi umre od bolesti povezanih s vodom. Riječ je o vrlo ozbiljnim podatcima – napomenuo je nadbiskup.

Istaknuvši da je cilj koji si je postavila međunarodna zajednica usporavanje i preokretanje te tendencije, kazao je da je svaka država pozvana konkretizirati, pa i pravnim sredstvima, ono što je 2010. godine na zasjedanjima prihvatila Opća skupština Ujedinjenih naroda, upravo onako kako se preuzimaju mnoge međunarodne obveze.

Ta obveza priznaje pravo na pitku vodu i higijenu kao na ljudsko pravo u svrhu potpunoga uživanja svih drugih ljudskih prava, a prije svega onoga na život – istaknuo je nadbiskup Jurković. Rezolucija to pravo priznaje kao već postojeće, odnosno kao da je po sebi razumljivo da je obuhvaćeno drugim pravima koja je Organizacija ujedinjenih naroda već obradila. Ali, 70 država članica nije izglasalo tu rezoluciju – upozorio je nadbiskup – a to

znači da je pred nama slojevita situacija. Onda, primjerice, nije primijećen veći napredak u priznavanju i kodificiranju toga prava u međunarodnim dokumentima.

Stalna će misija Svete Stolice u Ženevi, u suradnji sa Zakladom „Caritas in veritate“, koja djeluje pri misiji, 14. rujna u tom gradu, zajedno s pročelnikom Dikasterija za promicanje cjelovitoga ljudskog razvoja, kardinalom Turksonom, Ujedinjenim narodima predstaviti publikaciju u kojoj su analizirane glavne posljedice koje proizlaze s tržišta vezanoga uz pristup vodi. Posebna će pozornost biti posvećena problemima komercijalizacije, a bit će riječi o tehničkoj suradnji, te o temi migracijâ prouzročenih klimatskim promjenama i nedostatnim pristupom vodi.

Svaka osoba ima pravo na pristup sigurnoj pitkoj vodi i to je temeljno ljudsko pravo i ključno pitanje u današnjem svijetu – istaknuo je nadbiskup Jurković. Žalosno je kada zakonodavstvo neke zemlje, ili skupine zemalja, ne vodi računa o vodi kao ljudskom pravu. A još je žalosnije kada se zanemaruje ono što je već napisano, te se niječe to ljudsko pravo – napomenuo je nadbiskup te istaknuo da vodi valja dati središnji položaj, koji ona zaslužuje, u okviru javnih politika.

Naše pravo na vodu je također dužnost – kazao je potom nadbiskup te objasnio – Iz prava koje imamo na nju proizlazi obveza, i ona se ne može odvajati. Pravo na vodu je presudno za preživljavanje ljudi, i odlučuje o budućnosti čovječanstva. Osim toga, jasno je da je vrlo važno također upoznati buduće naraštaje s ozbiljnošću te stvarnosti. Obveza je Svete Stolice olakšati dijalog i nastojati ujediniti sve naše glasove u jedan. U toj kulturi susreta nezaobilazno je djelovanje svake države kao jamca općem pristupu sigurnoj i kvalitetnoj vodi – rekao je na kraju nadbiskup Jurković.

(kta/rv)

U Bukureštu održan susret generalnih tajnika europskih biskupskih konferencija

U Bukureštu je od 30. lipnja do 3. srpnja održan 45. susret generalnih tajnika europskih biskupskih konferencija. Ove je godine susret održan u Rumunjskoj, na poziv Rumunjske biskupske konferencije. Deset godina nakon ulaska Rumunjske u Europsku uniju i deset godina nakon Europske ekumenske skupštine u Sibiuu, održane u rujnu 2007. na kojoj se okupilo više od tri tisuće predstavnika svih kršćanskih crkava Staroga kontinentu, glavni tajnici sastali su se u glavnom gradu Rumunjske da raspravljaju o „Ulozi Crkve, posebice katoličkih biskupskih konferencija, u pluralističnoj Europi“.

Europa je danas više nego ikada složena stvarnost, navodi se u priopćenju CCEE-a o temi „Europa: pluralna i živa stvarnost“ u kojem je sažeta poruka susreta. Europa u „množini“ također uključuje potrebu za zajedničkim hvatanjem ukoštac s izazovima. Pluralistička kultura snažno obilježena sekularizmom i individualizmom uzima sve više maha. Usprkos tome volja za zajedničkim vrijednostima, utemeljena u Istini, zajedno sa željom za Bogom sve više raste, osobito među mlađim naraštajima.

Katolička Crkva u sadašnjem trenutku prepoznaje priliku da živi i svjedoči s obnovljenom predanošću radost Isusova evanđelja: radost Boga koji je iz ljubavi preuzeo na sebe ljudsku narav, pružajući čovjeku svoju pomoć i u najtežim povijesnim trenucima. Prateći europski pluralizam u svjetlu kršćanske poruke, Crkva želi svjedočiti tu Božju ljubav prema čovjeku.

Fenomen migracije, stanoviti kulturološki raskol među generacijama, kriza obrazovnog sustava, koji pomalo posvuda ne uspijeva osigurati prenošenje vrijednosti koje podupiru društvene odnose i kriza institucija, samo su neki od aspekata koji svjedoče da Europa više nije homogena stvarnost. Da bi se ozbiljno suočilo s izazovima tih pitanja, nužno je vratiti odlučujuću ulogu razuma. Ako potonjeg istinu emocije, kao što je često slučaj u našim vremenima zatomljene istine, nasilje u govoru i djelima postaje svakodnevna praksa, upozorava se u priopćenju.

Unatoč nekim znakovima oporavka u Europi, jaz između bogatih i siromašnih stalno raste. Postoje također velike razlike među samim europskim zemljama, između gradova i ruralnih sredina te među generacijama. Posebnu zabrinutost pobuđuje sve veći broj nezaposlenih mladih ljudi (koji je u nekim zemljama vrlo visok) kao i sve veći broj starijih ljudi koji žive u stanju krajnjeg siromaštva. Ako su ideologije iz prošlosti, usmjerene na poništavanje razlika među ljudima, dovele do totalitarnih i nasilnih režima, porast gospodarske nejednakosti među ljudima i zemljama dovodi do novih uznemirujućih napetosti. Solidarnost i ljubav, zajedno s pravdom, nisu prazne riječi, već hitnosti na koje Crkva ne prestaje ukazivati.

Aktualna zdrava politička pluralnost danas ne uspijeva jasno izraziti antropološke vizije i modele kao i vizije i modele društva. Već dugi niz godina u mnogim europskim zemljama društveni raskol između građana i političkih vođa obilježen je sve većom apstinencijom birača na izborima. Obnova političkoga djelovanja ovisi o političarima i strankama koji će znati predložiti politike usmjerene na zaštitu ljudskoga dostojanstva i promicanje općeg dobra.

Različitosti u pristupu uslugama, starenje stanovništva i teškoće koje se javljaju u življenju etničkih ili vjerskih razlika, sva ta pitanja jasno ukazuju na potrebu promicanja „kulture suživota“ koja ne pretvara različitost u neprijateljstvo a identitet u izolaciju. Izazov poštovanja identiteta i oblika pripadanja, čak i unutar Crkve, bila je tema o kojoj su glavni tajnici mnogo raspravljali.

I u samoj Crkvi pluralizam predstavlja veliki izazov. Kao što nas papa Franjo podsjeća, jedinstvo je višestruko i u samoj Crkvi postoji mnogo načina življenja vjere. Ako je potrebno unijeti poboljšanja u naše rasprave u zajednici i svjedočiti crkveno zajedništvo, pogrešno je različitost mišljenja smatrati znakom podjele. Pravi kršćanski dijalog je zapravo slobodno i odgovorno slušanje čak i suprotnih mišljenja.

U svim tim izazovima, ucjepljivanje ima ključnu ulogu i to je istodobno način kojim

Crkva želi živjeti u ovom europskom pluralističkom ozračju i pratiti čovjeka u njegovoj krhkosti i njegovim pravednim težnjama. Bog je uvijek prisutan! Jedino ako ostane danas vjerna Isusu Kristu i promiče načela i vrijednosti izražene u njezinom društvenom nauku, Crkva može odgovoriti na svoje poslanje služenja čovječanstvu. Jedino Crkva lišena predrasuda, oblika instrumentalizacije, a ponekad čak i zakona koji ne poštuju u potpunosti pravo na vjersku slobodu, može ispuniti tu službu i dati svoj poseban doprinos. Ta perspektiva danas se pokazuje posebno teškom zbog

tendencije odvajanja vjere od razuma i sve većeg potiskivanja religije u privatnu sferu ljudskog života. Zato je nužno proširiti prostor javne rasprave i dozivati kršćanima u pamet prije svega važnost odjelotvorenja vrijednosti *prudencia christiana* i potrebu obrane života i dostojanstva svake osobe po svaku cijenu, navodi se, među ostalim, u priopćenju CCEE-a.

Idući susret generalnih tajnika europskih biskupskih konferencija održat će se od 28. lipnja do 2. srpnja 2018. na Cipru.

(*ktalika*)

Godišnji susret biskupa i drugih odgovornih za dušobrižništvo migranata u europskim BK

Godišnji susret biskupa i drugih odgovornih za dušobrižništvo migranata u europskim biskupskim konferencijama održava se od 21. do 23. rujna u Kući Bonus Pastor i u središtu Dikasterija za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja u Rimu. Vrhunci susreta bili su audijencija kod pape Franje u petak 22. rujna prije podne i razgovor s odgovornima u Odjelu „Migranti i izbjeglice“ Dikasterija za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja, koji djeluje od 1. siječnja ove godine.

Papa Franjo je podijelio zabrinutost zbog znakova netolerancije, diskriminacije i ksenofobije koja se pojavljuje u različitim europskim regijama pa čak i kod katoličkih zajednica. Papa je istaknuo dva pozitivna vida ovih migracija. Prvi eklesiološki da su mnoge lokalne Crkve u Europi obogaćene katoličkim useljenicima koji su donijeli svoje pobožnosti i novi liturgijski i apostolski zanos. Drugi je misijski jer su ove jake migracije prigoda navjestiti Isusa Krista i radost Evanđelja bez micanja iz svoje sredine. Podsjetio je na svoju Poruku za sljedeći Svjetski dan selilaca i izbjeglica, sudionicima susreta poručio kako selioce i izbjeglice valja *primiti, zaštititi, promicati i integrirati* te je također potaknuo odgovorne u biskupskim konferencijama da promiču i usmjeruju svoje djelovanje prema uputama i dvadeset akcijskih točaka, koje je pripremio

Odjel za migrante i izbjeglice Dikasterija za promicanje cjelovitog ljudskog razvoja. Papu je u ime svih sudionika susreta pozdravio kardinal Angelo Bagnasco, nadbiskup Genove i predsjednik Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE), koji je sudjelovao na većem dijelu susreta.

Sam susret započeo je u četvrtak 21. rujna čitanjem pisma kardinala Josipa Božanića, zagrebačkoga nadbiskupa, koji je u nemogućnosti da kao voditelj Odjela Migranti Komisije Vijeća europskih biskupskih konferencija (CCEE) Caritas in Veritate osobno predsjedava susretom, sudionike ohrabrio u zauzimanju za migrante i izbjeglice u Europi. Nakon što su prof. Gian Carlo Blangiardo i prof. Simona Maria Mirabelli s milanskoga sveučilišta Bicocca predstavili analizu izvješća biskupskih konferencija o području pastoralne migranata, predstavnici pojedinih zemalja izvijestili su o aktualnim izazovima s kojima se susreću u prihvatu i integraciji migranata. Predstavnik Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. Tomislav Markić izvijestio je o broju tražitelja azila u Republici Hrvatskoj, ali i o velikom broju novih hrvatskih iseljenika, koji su u protekle tri godine iselili iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

CCEE

Predstavnici Odjela „Migranti i izbjeglice“ Dikasterija za cjeloviti razvoj čovjeka pojasnili su viziju, ciljeve i zadaće novoutemeljenoga Odjela, koji se nalazi pod izravnim vodstvom Svetoga Oca.

Susret je završeni u subotu 23. rujna posje-

tom rimskom Centru San Saba, koji vodi talijanska Isusovačka služba za izbjeglice (JRS) i vodi brigu o tražiteljima azila i osobama koje uživaju međunarodnu zaštitu.

(kta/ika/m.k.)

Održana Katehetska ljetna škola u Sarajevu

BK BiH

Vjeroučitelji Vrhbosanske nadbiskupije i Banjolučke biskupije sudjelovali su na Katehetskoj ljetnoj školi održanoj od 20. do 22. lipnja 2017. u prostorijama Katoličkog školskog centra sv. Josipa u Sarajevu.

Sadržajno bogat program Škole sastojao se od predavanja, zajedničkih jutarnjih molitava i Euharistijskih slavlja u samostanskoj crkvi sestara Kćeri Božje ljubavi posvećenoj Kraljici svete krunice te upoznavanja s radom i mogućnostima suradnje s Nadbiskupijskim centrom za pastoral mladih *Ivan Pavao II.* Tijekom trajanja Katehetske škole održana je i proslava 25. obljetnice ponovnog uvođenja vjeronauka u škole.

Katehetska škola započela je Euharistijskim slavljem 20. lipnja u kasnim popodnevnim satima. Misno slavlje je predvodio nadbiskup vrhbosanski kardinal Vinko Puljić. U prigodnoj se homiliji osvrnuo na važnost svjedočenja vjeroučitelja u njihovom radu u obrazovnom sustavu.

U večernjim satima djelatnik Caritasa Bosne i Hercegovine gosp. Hrvoje Vranješ održao je dojmljivo predavanje pod nazivom *Moderno ropstvo – trgovina ljudima*. Nakon predavanja ostavljena je mogućnost postavljanja dodatnih pitanja, a predavač je izrazio spremnost za daljnju suradnju sa svim zainteresiranima koji bi radili na osvješćivanju ovog golemog problema unutar svojih školskih zajednica.

Drugi dan škole započeo je zajedničkom molitvom Jutarnje, a nastavljen je prvim u nizu predavanja toga dana. Predavačica je bila dr. sc. Snježana Mališa s Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu, a tema predavanja *Vjeroučitelj između profesije i poziva*. Tijekom izrazito dinamičnog i zanimljivog izlaganja vjeroučitelji su i sami sudjelovali individualnim radom te, kao i na svakom predavanju tijekom dana, mogućnošću postavljanja pitanja.

Drugo predavanje pod nazivom *Vjeroučitelj između profesije i poziva* održala je Ana Haramina, doktorandica s Papinskog salezijanskog sveučilišta u Rimu. Nakon stanke za objed slijedila su još dva predavanja. Vlč. dr. sc. Krun-

oslav Novak, docent s Hrvatskog katoličkog sveučilišta u Zagrebu, predavao je na temu *Vjeronauk u okruženju medija i društvenih mreža*, a Snježana Mališa izlagala je na temu *Individualne razlike učenika – radost ili problem za vjeroučitelja*. Treći dio dana bio je rezerviran za obilježavanje 25. obljetnice ponovnog uvođenja vjeronauka u školski sustav u organizaciji Nacionalnog katehetskog ureda Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Proslava je započela Euharistijskim slavljem koje je predvodio nadbiskup đakovačko-osječki mons. Đuro Hranić, predsjednik Vijeća za katehizaciju i novu evangelizaciju Hrvatske biskupske konferencije i predsjednik Komisije za katehizaciju Vijeća europskih biskupskih konferencija. Sudjelovali su vjeroučitelji iz sve četiri biskupije u BiH te brojni gosti iz drugih biskupija hrvatskog govornog područja, a prigodnu homiliju održao je biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. Ratko Perić, predsjednik Vijeća za katehezu i novu evangelizaciju BK BiH. Uslijedio je prigodni program u kojemu su svojim svjedočanstvima o životu i djelovanju u uvjetima uzburkane svakodnevice u BiH sudjelovali i predstavnici vjeroučitelja iz sve četiri biskupije.

Treći i posljednji dan Katehetske škole započeo je zajedničkom molitvom Jutarnje, a nastavljen plenumom na kojemu su se svi sudionici još jednom imali prigodu osvrnuti na sve teme obrađene tijekom prethodnoga dana. Nakon plenuma djelatnici Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih *Ivan Pavao II* prezentirali su po skupinama svoje djelovanje te u zajedničkim i pojedinačnim razgovorima s vjeroučiteljima otvorili obzore mogućih budućih suradnji na području pastorala mladih.

Slijedilo je zajedničko Euharistijsko slavlje koje je predvodio nadbiskup Vinko Puljić, a na njemu propovijedao mr. sc. Marko Vidović. Škola je završena zajedničkim objedom u ranim popodnevnim satima.

(kta/g.m.m.)

Nagovor vjeroučiteljima biskupa mons. dr. Ratka Perića u prigodi 25. obljetnice uvođenja vjeronauka u škole u BiH

Na svečanom Euharistijskom slavlju u crkvi Kraljice svete krunice na Banjskom Brijegu u Sarajevu kojim je, 21. lipnja 2017. obilježena 25. obljetnice ponovnog uvođenja vjeronauka u škole, prigodni nagovor okupljenim vjeroučiteljima uputio je biskup mostarsko-duvanjski i apostolski upravitelj trebinjsko-mrkanski mons. dr. Ratko Perić, predsjednik Vijeća za katehezu i novu evangelizaciju Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

Na svršetku sv. Mise, u kojoj se dijeli sakrament sv. krizme, biskup s mitrom na glavi, raširenih ruku nad krizmanicima izgovara ovaj molitveni zaziv: „Utvrđi, Bože, ovo što si izveo u nama, i očuvaj darove Duha Svetoga u srcima svojih vjernika, **neka se ne stide pred svijetom ispovijedati Krista rassetoga** - ponoviti ću: **neka se ne stide pred svijetom ispovijedati Krista rassetoga** - da odanom ljubavlju vrše njegove zapovijedi...“ I onda, sa štapom u lijevoj ruci, desnicom ih blagoslivlje i otpušta u miru. Zašto je Majka Crkva izabrala ovu blagoslovnu formulu da se krizmanici „ne stide pred svijetom ispovijedati Krista rassetoga“, i to u svečanu trenutku kada su razdragani pomazanici primili sedmoliki pečat Duhovih darova kao što su: strah Božji, jakost, savjet, razbor, koji su dani upravo protiv takva stida? Očito Crkva ima praktičnih i opravdanih razloga da uzme upravo taj obrazac: Neka se ne stide pred svijetom ispovijedati Krista rassetoga.

Što je to stid? To zna i najprimitivnija osoba. I najkulturnija osoba. Zna to i malo dijete. I ono se zbuni kada ga uhvatiš u laži ili da nešto drugo nevaljalo čini. Stid se javlja kada nismo autentični i identični, kada neistinu govorimo, kada smo falsifikati, farizeji, licemjeri; kada smo bezočnici; kada nas netko uhvati u grijehu. Stid je ugrađen u ljudsku narav. Treba ga samo malo odvojiti, odgojiti; *educere, educare*. Čovjek se stidi ne samo pred svijetom nego se stidi pred samim sobom, pred svojom savješću, pred unutarnjim Glasom koji nije njegov - a ako je ičiji, njegov je! - jer u njemu

živi, miče se i jest. Stid je dakle obrana čestitosti i časti.

Neka se ne stide pred svijetom ispovijedati Krista rassetoga...

Jože. Onaj se Jože u Cankarovoj autobiografskoj pripovijetki „Grijeh“ zastidio svoje majke koja je prevalila četiri sata pješke da pohodi sina u školi u Ljubljani: loše odjevena, uprsrane suknje, s muškim čizmama do koljena, s velikim kišobranom, ali koja je došla noseći u jednoj ruci košulju a u drugoj deseticu forinte svomu sinu školarcu. A on, taj Jože, bestidnik, izlazeći iz škole, kada je ugleda onakvu, sakri se za druge i prohuja pokraj nje ko puščano zrno. Čak ga školski drug upita: „Je li ono tvoja majka?“ a on s noka zanijeka: „Nije!“

Pa ako se krizmanik Jože zastidio svoje rođene majke, kako se ne će zastidjeti Boga Oca na dalekim nebesima, Isusa Krista uskrsloga prije dvije tisuće godina, Duha Svetoga nevidljivoga? On se zastidio uprsrane haljine svoje majke, a bio je ponosan na majku koja je svu noć probdjela da mu sašije košulju. On se zastidio čizama svoje majke, a bio je ponosan na majku koja nije htjela razbijati desetice da je sinu dadne cijelu, a ona će ostati gladna. Jože ovaj svoj grijeh nije nikada mogao dovoljno oplakati. Uvijek mu je ostao u svijesti. Čitava se života stidio što se zastidio svoje majke na izlazu iz škole. On, izgubljeni sin! Sramio se svega vijeka svoga što se u trenutku pred svojim vršnjacima, koji su slična obaza kao i on sam, zasramio svoje plemenite majke. Pisac je ispravno stavio naslov svomu doživljaju: Grijeh. On je i na svoj grob, umjesto *In memoriam*, mogao staviti: Ovdje leži Jože sa svojim Grijehom!

Petar. Ne znam zašto idemo u Ljubljanu potkraj 19. stoljeća, zar nije dosta poviriti tu, u susjedstvo, u Kajfino dvorište, pa vidjeti Petra, prvaka apostolskoga, kako se pred sluškinjama uprljanih haljina i čizama stidi Isusa Krista koji je tu, u Kajfinoj sudnici, samo što nije izišao. Petra, ključara Crkve i namjesnika Isuso-

va na zemlji, koji se nije zastidio jednom, nego tri puta. Petre, poznaš li ti ovoga Čovjeka? - Ne poznam. Je li to tvoj Učitelj? - Nisam ja njegov učenik. Je li ovo Mesija? - Ja ne poznam nikakva Mesije. A što si ono govorio u Cezareji Filipovoj: Ti si Krist – Pomazanik – Mesija, Sin Boga živoga? - Nisam ja to nikada govorio. I da su se pojavile još trideset i tri te i takve sluškinje s čizmama do koljena, uprskanih haljina Petar bi se pred svim tim noćnim protuhama zastidio svoga Učitelja, svoga Mesije, Sina Čovječjega, Sina Božjega, Svjetla od Svjetla i pravoga Boga od pravoga Boga. Kako to?

Stidi se vjeroučenik. Koliko maturanata uzima, gdje je moguće, izbornu maturalnu radnju iz vjeronauka? Ili vjeronauk kao jedan od četiri maturalna predmeta? Možda bi on i uzeo takvu radnju, ali se možda stidi religiozne teme, stidi se osobe Isusa Krista, koji je za njega, za mene i za tebe izišao na drvo križa da rekne dotad nečuvane riječi: „Oče oprosti im jer ne znaju što čine!“ Taj će se vrli katolik zastidjeti vjerske teme jer će mu se možda u razredu osmjehnuti najteži psovač koji izbacuje nepodnošljive bogopsovke. On se stidi vjeronauka, jer će ga možda sažalno pogledati najbesramnija maturantica pa tko će ostati pred tim pogledom i osmijehom bezočnice. Radije uzeti bilo koju temu: fizičku, fiziološku, fiskulturnu, samo ne vjeronaučnu.

Stidi se vjeroučitelj. Da ti slučajno kao profesor il profesora konfesionalnog vjeronauka ne predaješ tako da se mnogi u razredu stide uzeti tvoj inače izborni predmet za izbornu radnju na maturi. Još si čak i razrednik ili razrednica? I tako im na svršetku razreda daješ odličan, a ne zaslužuju ni dobar...

Crkva je uzela Krista rassetoga u njegovoj najtragičnijoj sceni i najstranotnijoj pozici ovoga svijeta - na križu, rasseto između neba i zemlje, među dvojicom razbojnika, gol i bos, crv a ne čovjek, i stavila ga na sve crkve i

crkvene zidove; vjernici toga Krista rassetoga stavili na raskrižja i brda da se pred njim klanjamo i križni put obavljamo; a ti takvu svoju sliku ne bi nikada poslao ni u kakve novine uza svoj intervju da se objavi. A, eto, mi toga Krista rassetoga uzeli da se njime dičimo, a ne stidimo!

Jesi li svjestan, vjeroučitelju, da se zastidiš Isusa Krista:

- kada ne ćeš da pozdraviš svoje učenike Hvaljen Isus, a mogao bi, nego uvijek: Dobar dan;
- kada se ne želiš pomoliti u razredu prije nastave, a mogao bi, da ti Bog prosvijetli pamet, i tebi i tvojim učenicima, nego odmah na novo gradivo;

- kada u zbornici sudjeluješ u raspravi s profesorima o nekom moralnom problemu koji inače pred učenicima drukčije rješavaš negoli s kolegama;

- kada se u svojoj obitelji ne moliš Bogu ni ujutro ni uvečer, a predaješ o molitvi, o Božjoj pomoći;

- kada prolaziš pokraj crkve, i možeš se svratiti i pozdraviti Krista rassetoga na oltaru i živoga u Tabernakulu, koji je protagonist tvoga predmeta u školi, a ti se sakriješ i pobjegneš ko Jože;

- kada se možeš ispovjediti, a ne ćeš jer te gledaju neki tvoji učenici pa će zaključiti da si i ti grješan;

- kada se predstavljaš da si profesor gimnazije, i ljudi zbilja misle da si netko, a kad tamo - predaje vjeronauk...

Ubrajaš li se i ti među one koji bi željeli izbaciti konfesionalni vjeronauk iz škole, da se u školi predaje neka bezlična smjesa, hibridan sinkretizam, da se ne zna što je što i tko je tko?

Vjeroučitelju! Vjeroučiteljice! Ako želiš Božji blagoslov, ne stidi se pred svijetom Krista rassetoga nego odanom ljubavlju vrši njegove zapovijedi! Sretno ti bilo! Crkva te treba i moli za tebe!

Vidljiva Crkva rodila se, postoji i djeluje iz volje Kristove i vjere Petrove

(Evangelje: Mt 16,13-19)

Propovijed vojnog biskupa mons. dr. Tome Vukšića u sarajevskoj katedrali na Misi
u povodu obilježavanja Papina dana

*Uzoriti gospodine kardinale!
Preuzvišeni gospodine apostolski nuncije i osta-
la braćo biskupi!*

Poštovana braćo svećenici i dragi narode Božji!

Tradicionalno u Katoličkoj Crkvi postoji lijep običaj da se obilježava Papin dan. To je uvijek prilika da se svi ponovno podsjetimo na ulogu i značenje papinske službe u Crkvi, ali posebice da se cijela zajednica okupi na još intenzivniju molitvu za sadašnjega nositelja odgovorne petrovske službe i poslanja, da Bog učini kako ne bi malaksala njegova vjera, već da, snažan u dosljednom i vjernom izvršavanju Kristova naloga i nasljedovanju primjera apostola Petra, može učvršćivati svoju braću i sestre u vjeri (usp. Lk 22,32).

I.

U nekim krajevima se ovaj dan obilježava na obljetnicu Papina izbora, pa se stoga datum tamo mijenja od jednoga pontifikata do drugoga. Tako je u Vatikanu gdje je taj dan neradni za sve uposlenike i državni praznik. U drugim krajevima običava se ovaj dan proslavljati uz svetkovinu svetoga Petra i Pavla, prvaka apostolskih. U nekim pak zemljama vežu ga uz neki drugi datum, kao na primjer u Poljskoj gdje se Papin dan u posljednje vrijeme slavi u nedjelju uoči 16. listopada, što je datum izbora Ivana Pavla II.

Međutim, kad god da neka pokrajinska Crkva ovo čini, svi su vjernici pozvani pridružiti se molitvenim okupljanjima u povodu Papina dana, i također da, u skladu sa svojim mogućnostima, materijalno pomognu kako bi papa mogao obavljati svoju službu. U tu svrhu, osim molitvene potpore, postoji u cijeloj Katoličkoj Crkvi također običaj da se, uz blagdan Petrovdana, prikuplja kolekta, koja je u našim krajevima kolokvijalno poznata pod nazivom „Petrov novčić“. To je tradicija koja je svoje prve oblike dobila još u osmom stoljeću. Tada

vjernici svojim dragovoljnim prilogom pružaju ekonomsku pomoć Svetom Ocu kao znak svoga pristajanja uz konkretnu skrb Petrova nasljednika za mnogostruke potrebe opće Crkve i za karitativno djelovanje za one koji su u velikoj potrebi.

II.

Odlomak iz Matejeva evanđelja (16,13-19), koji smo upravo čuli, opisuje zgodu razgovora Isusa i njegovih učenika, koju bismo, zbog njezina sadržaja i važnosti, mogli nazvati zorom Crkve kojoj sviće, ili blagdanom Crkve koja se rađa, te svetkovinom obećanja trajnosti karizme petrovstva u njoj. Dogodila se ta zgodna u krajevima Cezareje Filipove i svakoga, tko ju sluša ili čita, izvještaj podsjeća na kršćansku istinu da se vidljiva Crkva rađa iz volje Kristove i vjere Petrove, ispovjeđene u ime svih učenika.

Ovaj odlomak poučava da se vidljiva Crkva rodila, da je sagrađena i da živi na vjeri u Kristovo božanstvo, koju je Petar ispovjedio u Cezareji. Iz toga proizlazi da su činjenica da Isus jest Krist sin Boga živoga, i ispovijedanje vjere da on to zaista jest, dva uporišna stupa na kojima Crkva počiva. U toj vjeri ona živi u svakom vremenu. Dapače, od te vjere ona živi. A kao zajednica i svaki pojedinac u joj tu vjeru navješćuje i svjedoči.

„Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga“ (Mt 16,16)! Tako je Petar ispovjedio tu vjeru. A Isus mu je na to odgovorio: „Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima“ (Mt 16,17).

Dakle, Petrovo ispovijedanje vjere u ime cijele zajednice nije posljedica njegova osobnoga genija, niti je izričaj njegova intelektualnoga talenta i domišljanja, a niti trenutani bljesak njegove inteligentne pronicljivosti. Nije ta ispovjeđena vjera plod Petrova tijela i krvi, kako kaže Isus, nego mu je to objavio Otac koji je na nebesima (usp. Mt 16,17).

„A vi, što vi kažete, tko sam ja“ (Mt 16,15)? To je pitanje Isus davno postavio svojim učenicima u Cezareji. No ono nije događaj koji bi ostao zaključan u prošlosti, već je to pitanje bezvremeno i svakovremeno. Naime, kao što u Bogu postoji samo trajni prezent, vječito „sada“, tako jednako u njegovu nauku i u njegovim pitanjima. Samo njegovi učenici na ta pitanja odgovaraju svatko u svom vremenu. Svatko u svom „sada“. Stoga, to je pitanje, koje Isus postavlja svim svojim učenicima. Svih generacija. I nama danas ovdje okupljenima. I u svakom vremenu očekuje da nasljednici Petrovi, po karizmi petrovstva i službi koja iz nje proistječe, utvrđuju braću u vjeri, a od svakoga novog učenika, po primjeru onih iz Cezareje, očekuje životno pristajanje uz Petrov odgovor.

Odgovor na pitanje: Tko je Krist? uvijek može biti dvostrukoga podrijetla. Jednako kao što je bio u Cezareji.

Kao i onda, također danas jedan odgovor je od ljudi. Takvi su u Isusu u njegovo vrijeme vidjeli neku vrstu ponovljenoga proroka Ivana Krstitelja, ili Ilije, ili Jeremije ili nekoga drugog proroka. Danas pak takva vrsta ljudi u Isusu vidi i predstavlja ga kao iznimno dobra čovjeka, uzorna borca za ljudsko dostojanstvo i prava, za vrednote jednakosti i bratstva, kao dosljedna čovjeka koji je bio spreman i sebe žrtvovati za te velike ideale.

Isus u Cezareji nije bio zadovoljan takvim prizemnim odgovorom i populističkim tumačenjem njegova dostojanstva i poslanja, koji bi ga posvema zatvorio u imanenciju i tako razbio. Zato je svoje učenike pitao: Što oni, naspram tomu, misle o njemu? A postavljajući im to pitanje, od njih je očekivao i, naravno, čuo posvema drukčiji odgovor.

To Isusovo pitanje i Petrov odgovor na nje nisu samo povijesna činjenica iz Cezareje, već trajna zbilja kršćanskih vjernika. To jest, jednako pitanje Isus postavlja svojim učenicima i danas naspram spomenutim moralističkim i filantropskim pokušajima obezvrjeđenja njegova božanskog identiteta i spasenjskoga poslanja.

Naime, Isus pred svojim sljedbenicima, od kojih očekuje vjeru, uvijek stoji također u stanju pitanja: „A vi, što vi kažete, tko sam ja?“ I jednako kao u Cezareji, njegovi učenici su pozvani da pred njim uvijek budu u stalnom stanju pristajanja uz Petrov odgovor, kojega da-

nas s ponosom ponavljamo te ponizno i zahvalno, zajedno s Franjom, ispovijedamo: „Ti si Krist-Pomazanik, Sin Boga živoga“ (Mt 16,16)!

III.

Druga velika istina, koja proizlazi iz ispovijedanja ove vjere, jest pitanje službe učitelja kršćanskoga morala. Naime, ne samo *nakon* što je Petar ispovjedio vjeru u Kristovo božanstvo, nego *jer* je ispovjedio tu vjeru, rekao mu je Isus: „Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima“ (Mt 16,19). Ovdje se ne radi o tomu da bi Isus promovirao Petra kao osobu zbog njegovih zasluga, bistrine njegova uma, ili njegovih osobnih liderskih sposobnosti, nego *jer* ispovijeda pravu vjeru. Pri tomu je uzrok i garant Petrova pravovjerja Otac nebeski, koji mu objavljuje a Petar objavljeno samo priopćava.

Zato njemu kaže Isus: „Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima; a što god odriješiš na zemlji, bit će odriješeno na nebesima“ (Mt 16,19).

To je Petrova karizma učitelja morala, a ovlast da ju vrši izražena je pojmovima: ključevi, svezati i odriješiti. Ključevi, općenito govoreći, naznačuju ovlast nad kućom, a u ovom slučaju nad Crkvom kao Isusovim načinom putovanja prema kraljevstvu nebeskom, dok pojmovi svezati i odriješiti naznačuju dopušteno i zabranjeno na tom putu. Petar, istina, jest tumač toga, ali upravo i samo na osnovu vjere koju ispovijeda a koju mu objavljuje Otac nebeski. Tako je ustvari Otac nebeski, služeći se petrovskom karizmom kao sredstvom posredovanja, konačni izvor i navjestitelj vjere i tumač morala. Najprije za Petra samoga, a onda i za sve ostale učenike. Petar je prvi poučeni. Poučen da bi bio učitelj. Zato će katolik, ako mu se dogodi da se nađe u dilemi između zaključaka vlastitoga genija i petrovskoga ispovijedanja vjere, kao vjernik uvijek stati na Petrovu stranu.

Kao Isusovi učenici znademo da je Petar služba mnogo više negoli ime. Stoga molimo Gospodina Isusa, koji je htio da tu službu u njegovoj Crkvi vrše konkretne osobe, da papa Franjo sretno i vjerno vrši svoje petrovstvo, da prednjači u obraćenju, vjernosti i svakoj drugoj kreposti, da čuva cjelovit Kristov nauk, da

bude hrabar u prepoznavanju i odbijanju pokušaja da se sadržaj Radosne vijesti prilagođuje prema raspoloženjima i usmjerenjima suvremene misli, da neumorno traži nove načine naviještanja uvijek istoga sadržaja, da dragi Bog blagoslovi i njega i sve nas, Petra i sve

ostale svoje učenike, kako bi nam osobni život bio u skladu s naukom Crkve i vjerom koju ispovijedamo i slijedimo. Po Kristu Gospodinu našem.

Amen.

Priopćenje sa 70. redovitog zasjedanja Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

U zgradi Biskupskog ordinarijata u Banjoj Luci, 13. i 14. srpnja 2017. održano je 70. redovito zasjedanje Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine. Predsjedao je nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, a sudjelovali su svi članovi BK BiH, osim biskupa mostarsko-duvanjskog i apostolskog upravitelja trebinjsko-mrkanskog mons. Ratka Perića, koji je zbog službenog boravka u Rimu, poslao svog delegata.

Na zasjedanju su također sudjelovali: delegat Hrvatske biskupske konferencije mons. Nikola Kekić, vladika križevački, zatim predsjednik Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metodija mons. Ladislav Nemet, biskup zrenjaninski, te delegat Slovenske biskupske konferencije mons. Anton Jamnik, pomoćni biskup ljubljanski. Pošto su prenijeli pozdrave i duhovnu blizinu članova svojih Biskupskih konferencija s krajevnom Crkvom u BiH i njihovim pastirima, ukratko su prikazali najvažnija događanja i stanje katoličkih zajednica i društva uopće u svojim zemljama.

S biskupima se susreo i apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Luigi Pezzuto. Osvrćući se na obilježavanje 20. obljetnice Međureligijskog vijeća BiH, pohvalio je izgradnju "mostova" između vjerskih poglavara te istaknuo potrebu da se i na taj način pomogne pojedincima mijenjati svoje srce i svoju misao snagom vlastite vjere i vjerskih vrjednota i tako pomoći promijeni društva u cjelini.

Osvrnuvši se na svoj susret s članovima Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica BiH, koji je održan 28. travnja 2017. u Sarajevu, biskupi su odlučili da i ubuduće na takve godišnje susrete pozivaju sve koji su, prema nedavno odobrenom Statutu, članovi

te Konferencije.

Razmotrivši Izvješće o službenom pohodu Papinskom hrvatskom zavodu sv. Jeronima u Rimu u veljači 2017. godine, biskupi su izabrali mons. Tomu Vukšića, vojnog ordinarija, na novi mandat u Biskupskoj komisiji HBK i BK BiH za spomenuti Zavod.

Biskupi su također izabrali mons. Marka Semrena, pomoćnog biskupa banjolučkog, za svoga delegata na Redovničkom danu koji će se održati 9. rujna 2017. u franjevačkom samostanu na Humcu.

Biskupi su odobrili Opći pravilnik Caritasa Bosne i Hercegovine.

Pošto su razmotrili Pripremni dokument za XV. Opću redovitu skupštinu Biskupske sinode pod naslovom „Mladi, vjera i razlučivanje zvanja“ i nakon što su upoznati s poduzetim koracima Ureda za mlade BK BiH u vezi s tim, biskupi su dali potrebne smjernice predsjedniku Odbora za mlade pri Vijeću za laike BK BiH.

Biskupi su saslušali izvješća svojih delegata: s plenarnog zasjedanja Talijanske biskupske konferencije održane od 22. do 25. svibnja u Rimu; sa Susreta generalnih tajnika europskih biskupskih konferencija održanog od 30. lipnja do 3. srpnja 2017. u Bukureštu, sa Susreta osoba zaduženih za medije i glasnogovornika europskih biskupskih konferencija održanog od 7. do 10. lipnja 2017. u Sofiji, te s Međunarodnog foruma mladih održanog 5. do 9. travnja 2017. u Rimu pod naslovom: „Od Krakova do Paname – Sinoda u hodu s mladima“.

Pošto su razmotrili Okružno pismo Zbora za bogoštovlje i sakramentalnu stegu „o kruhu i vinu za Euharistiju“ od 8. srpnja 2017., biskupi podsjećaju svećenike da im je obveza nabavljati hostije samo na onim mjestima gdje su sigurno

ni u njihovu kakvoću za slavlje Euharistije odnosno da je kruh beskvasan i napravljen isključivo od pšenice. Ističu da se u dokumentu izrijekom spominje kako hostije koje su potpuno bez glutena nisu valjana materija za Euharistiju te podsjećaju da postoje hostije koje su djelomično bez glutena kao i da se pretvorba vrši pod prilikama kruha i vina pa se i pričest, kada to zahtijevaju zdravstveni razlozi, može podijeliti pod jednom ili drugom prilikom. Također podsjećaju misnike na obvezu da nabavljaju samo provjereno prirodno misno vino napravljeno samo od plodova loze. Potiču prezbitere da vode brigu o svježini hostija i vina, a osobito kada je riječ o svježini posvećenih čestica pohranjenih u svetohranište.

Biskupi su prihvatili Godišnje izvješće Caritas Bosne i Hercegovine kao i Izvješće Nadzornog vijeća. Upoznati su s 18 projekata koje je u 2016. godini proveo Caritas BiH u koordinaciji s nad/biskupijskim Caritasima ili u suradnji s drugim partnerima. Raduje ih da su djelatnici Caritas BiH aktivni u mreži Caritas Europa, koji ima 47 članica, i Caritas Internationalis, koji broji 165 članica, te da posebno

blisko surađuju s talijanskim, belgijskim, švicarskim i američkim (CRS) Caritasima koji u Sarajevu imaju svoje urede kao i s mnogim drugima među kojima su i brojne organizacije civilnog društva. Upoznati su i s rezultatima akcije Tjedna solidarnosti HBK sa Crkvom i ljudima u Bosni i Hercegovini. I ovom prigodom biskupi zahvaljuju svim ravnateljima i svim djelatnicima i podupirateljima Caritas te potiču sve vjernike na žarku molitvu za tolike dobrotvore koji su pomagali u teškim ratnim danima, a mnogi to čine i danas. Osobito potiču sve članove svojih biskupijskih zajednica na otvorenost srca prema siromasima i potrebnima kojih je u našoj zemlji, na žalost, još uvijek nemali broj.

Na blagdan sv. Bonaventure, nebeskog zaštitnika banjolučke katedrale i biskupije, 15. srpnja biskupi će slaviti svečanu Euharistiju. Svetu misu predvoditi će i propovijedati uzoriti gospodin Vinko kardinal Puljić.

*Banja Luka, 14. srpnja 2017.
Tajništvo BK BiH*

Održan XX. redovnički dan u franjevačkom samostanu na Humcu

U organizaciji Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine (KVRPP BiH) održan je u subotu 9. rujna u franjevačkom samostanu i župi sv. Ante Padovanskoga na Humcu (Ljubuški) XX. redovnički dan o temi „Redovnici i redovnice u službi pomirenja“.

Otvarajući skup na kojem je sudjelovalo 220 redovnika i redovnica, predsjednik Konferencije viših redovničkih poglavara i poglavarica Bosne i Hercegovine i provincijal Hercegovske franjevačke provincije dr. fra Miljenko Šteko zaželio je svima dobrodošlicu. Nazočne je pozdravio, u ime biskupa Bosne i Hercegovine, banjolučki pomoćni biskup Marko Semren, koji je sve sudionike pozvao na evanđeosku ljubav, nadvladavanje zla i stvaranja dobra poput svjedoka vjere, dvjestotinjak redovnika i redovnica koji su ubijeni kao žrtve

komunističkoga režima u Bosni i Hercegovini te su svojom žrtvom dali veliki doprinos procesu pomirenja.

U ime domaćina, sudionike je pozdravio gvardijan fra Dario Dodig izrazivši radost što se ovogodišnji Redovnički dan održava u okrilju njihove franjevačke zajednice. Skup je moderirala s. Zdenka Kozina, provincijska predstojnica Školskih sestara franjevki Provincije Svete obitelji.

Prvo predavanje „Redovnici i redovnice u službi pomirenja“ (teološki vidik) održao je fra Mijo Džolan, član Franjevačke provincije Bosne Srebrene.

U svom predavanju je istaknuo kako „Pomirenje koje kao redovnici i redovnice možemo ponuditi ne nalazimo u sebi niti u nekim intelektualnim spoznajama, već otkrivanjem milosti Božje koja je u Kristu već djelatna za

nas i za svijet, uspostavljajući ono najbitnije, pomirenje: Bog nas sa sobom pomiruje, bezuvjetno, univerzalno, dok još bijasmo grešnici i neprijatelji.' A sve je od Boga koji nas sa sobom pomiri po Kristu i povjeri nam službu pomirenja. Jer Bog je u Kristu svijet sa sobom pomirio ne ubrajajući im opačina njihovih i polažući u nas riječ pomirenja' (2 Kor 5,18-19).

Govoreći o navještau Kristova mira, predavač je kazao kako ne treba omalovažavati niti jednu dimenziju mira kao međuljudske, društvene i političke činjenice, ali da bi netko mogao biti nositelj, navjestitelj mira, instrument mira i pomirenja mora se dogoditi obraćenje na osobnoj razini. Staviti svoje iskustva, svoju pripovijest u pripovijest o Isusovu životu, križu, smrti i uskrsnuću te početi živjeti mir iz toga susreta."

Parafrazirajući razmišljanje fra Ante Vučkovića ('Putokazi sreće', str. 81-82) o razlici između promjene mišljenja i promjene života i kako se to reflektira na tematsko pitanje, u službi pomirenja, predavač je naglasio: „Presudan je odnos s Bogom. Kad čovjek uđe u odnos s Bogom on ne mijenja tek mišljenje, on mijenja život. Isus tu promjenu života naziva obraćenje. 'Obratite se jer približilo se kraljevstvo nebesko' (Mt 4,17). Glede poslanja pomirbe, Isus poziva ljude u novi odnos s Bogom, odnos koji daje smjer, obraća te kad je u pitanju mir i pomirenja ne troši se u teorijama o miru i polemikama tko ima pravo. Mir je odnos s osobom Isusa Krista, s Bogom. U kršćanskoj teologiji pomirenje se uglavnom shvaća kao restauracija Božjeg reda. Tako i Augustin opisuje mir kao poredak stvari u pravom redu i u pravim odnosima. Biti instrument mira na Isusov način znači počiti 'bez kese i torbe', bez instrumenata moći, već samo s jednim iskustvom da smo obdareni mirom, odnosom koji nas mijenja i pokreće. To duboko osobno iskustva naći će svoju metodologiju nastupa, sudjelovanja u pomirenju kroz niz postupka ozdravljanja osobe, zajednice, društva“. Predavač je u svom izlaganju naveo pet teoloških načela mira i pomirenja (prema Robertu Schreiteru): Bog je autor pomirenja; Pomirenje počinje sa žrtvom; Bog od žrtve i počinitelja stvara 'novo stvorenje'; Kršćani smještaju svoje trpljenje u pripovijest o Isusovom trpljenju i smrti; Pomirba se ne može ostvariti dok Bog ne bude sve u svemu.

U zaključku je fra Mijo istaknuo: „Pashalni misterij je za kršćane paradigma za proces pomirenja: to je transformacija koja nas uvodi u posve novo, neočekivano mjesto, koje i ne razumijemo nikada posve. 'Svidjelo se Bogu u Njemu nastaniti svu Puninu i po njemu – uspostavivši mir krvlju križa njegova – izmiriti sa sobom sve, bilo na zemlji bilo na nebesima' (Kol 1,19-20). Izvor pomirbe je izvan nas, našeg iskustva, naše duševne strukture, stanja psihe, ali mi smo intimno pokrenuti u taj proces.“

Drugo predavanje na istu temu (psihološki vidik) održala je doc. dr. Arta Dodaj sa Studija psihologije Filozofskog fakulteta u Mostaru. Pomirenje je definirala kao višedimenzionalan proces koji uključuje promjene na emocionalnoj, kognitivnoj, motivacijskoj i ponašajnoj razini. Prema nalazima literature, istaknula je da se pomirenje sastoji od četiri elementa: istine, pravde, oprosta i mira, a proces pomirenja odvija se kroz četiri faze: fazu razotkrivanja, fazu odluke, radna faza i fazu traženja smisla. U fazi razotkrivanja osoba procjenjuje koliko nemogućnost oprosta ima negativan utjecaj na njen svakodnevni život. U fazi odluke osoba odlučuje da će oprostiti. U radnoj fazi dešava se proces izmjene viđenja samoga sebe i druge strane u konfliktu. U zadnjoj fazi osoba pokušava pronaći dublji smisao kao rezultat situacije kroz koju je prošla.

Predavačica je također tijekom svog predavanja opisala faktore koji utječu na stupanj spremnosti na oprost te kazala da se pomirenje javlja kada su posramljenost i gnjev, koji često vode agresiji ili želji za osvetom, zamijenjene drugačijom emotivnom i kognitivnom osnovnom poput empatije i želje za udruživanjem. Uz emocije, istaknula je kako su jednim od važnih čimbenika nemogućnosti opraštanja mogu smatrati idealni vrijednosni standardi postavljani od strane osobe i/ili standardi koji se tiču moralnih normi društva. Predavačica smatra da nezadovoljenje tih standarda često dovodi do pojave krivnje (zbog procjene vlastitog neadekvatnog ponašanja) ili stida (zbog procjene neadekvatnosti sebe) što otežava proces opraštanja.

Na kraju, navela je korake koji mogu pomoći pri opraštanju i pomirenju. Neki od koraka uključuju sljedeće: „odreći se osвете, osvijestiti svoje osjećaje, priznati i podijeliti s nekim svoju bol i povrijeđenost, razumjeti i prepoz-

nati smisao povrede te svoju ulogu u procesu opraštanja, procijeniti kakva očekivanja imamo od sebe i od drugih, otvoriti se milosti opraštanja i koristiti opraštanje kao dar koji nam čini dobro.“

Slijedila je rasprava, a zatim stanka te prigoda za sakrament pomirenja. Misno slavlje je predslavio biskup Semren u suslavlju tridesetak svećenika. Mons. Semren je također izrekao homiliju. Za vrijeme euharistijskog slavlja pjevao je i svirao Zbor Školskih sestara franjevki hercegovačke Provincije pod ravnanjem s. Bibijane Ćurlin.

Nakon objeda, o povijesti franjevačkog samostana na Humcu govorio je fra Žarko Ilić, a zatim su sudionici pod vodstvom gvardijana samostana mogli razgledavati franjevačku galeriju i muzej. Potom je organiziran prigodni kulturno rekreativni program pod vodstvom fra Marina Karačića.

Oko 17 sati, uz prigodne riječi zahvale, skup je zatvorila dopredsjednica KVRPP BiH s. Kata Karadža.

(s. Jadranka Obućina)

Izbor Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 09. lipnja 2017.

Broj: 454 /2017

Nakon što je dosadašnjem sastavu Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije istekao petogodišnji mandat, a u skladu sa Statutom SVVN, ovim raspisujem izbor za novi sastav Svećeničkog vijeća. Mandat vijeća traje pet godina i svaki svećenik bira jednog kandidata iz skupine kojoj pripada. U prilogu ovom dopisu dostavljamo svakom svećeniku glasački listić za skupinu kojoj pripada, kao i omotnicu za povratak listića. Molim svećenike da pročitaju upute na svakom glasačkom listiću gdje je označeno koliko članova iz pojedine skupine ulazi u SVVN i na koji način dostaviti glasački listić.

Krajnji rok za dostavljanje glasačkih listića je 21. srpanj 2017. godine. Naknadno dostavljeni listići neće biti uvažavani, osim ako na omotnici bude vidljivo da je odaslana s poštanskog ureda prije 21. srpnja ove godine.

Ovim ujedno imenujem, u skladu s člankom 10 Statuta SVVN, komisiju za provođenje izbora koju će sačinjavati sljedeći svećenici:

Mons. Luka Tunjić, generalni vikar

fra Damir Pavić, tajnik Provincije

Preč. Mladen Kalfić, kancelar

Nadam se da će svaki svećenik shvatiti važnost sudjelovanja u izboru članova za Svećeničko vijeće, te dostaviti svoj glas do predviđenog termina. Zahvaljujući svima na suradnji, najiskrenije pozdravljam i zazivam Božji blagoslov.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Dekanima Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Izbor članova Pastoralnog Vijeća Vrhbosanske nadbiskupije (PVVN)

Datum: 4. kolovoza 2017.

Broj: 659/2017

Prema Statutu PVVN, čl. 6, svi dekanima u Nadbiskupiji biraju između sebe dvojicu dekanima, koji će biti njihovi predstavnici u PVVN. Stoga, svi dekanima biraju - zaokružuju po dva imena s glasačkog listića. Dvojica koji dobiju najviše glasova bit će članovi PVVN kao predstavnici dekanima.

Prema istom članku Statuta svi župnici u svojim dekanatima biraju po jednog vjernika laika koji će predstavljati svoj dekanat. Dakle, dekanatima iz Nadbiskupije (13) biraju 13 vjernika laika koji će biti kandidati, a Nadbiskup ih potvrđuje i imenuje članovima PVVN. Mandat u članstvu Pastoralnog vijeća traje pet godina, a može se ponoviti i više puta, čl. 9, što znači da možete predložiti i dosadašnjeg člana vijeća iz Vašeg dekanata. **Prijedlog izabranog ili eventualno dosadašnjeg vjernika laika koji će predstavljati dekanat i zaokruženi glasački listić za izbor predstavnika dekanata dostavite Ordinarijatu najkasnije do 1. rujna 2017..**

Osim predstavnika dekana i vjernika laika u PVVN su još i članovi snagom svoje službe te 15 do 20 članova koje Nadbiskup imenuje iz različitih služba prema članku 6 Statuta PVVN. Novi saziv PVVN će se konstituirati na sjednici na kojoj će se evidentirati svi članovi po službi, po imenovanju i potvrdi izabranih članova, prema čl. 8. Statuta PVVN.

Zahvaljujući vam na pomoći i suradnji iskreno pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

*Vlč. Anto Zubak
tajnik i bilježnik*

IZ VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Dekani dekanata Vrhbosanske nadbiskupije

Tuzlanski dekanat:	preč. Bono Tomić
Ramski dekanat:	preč. fra Mato Topić
Kreševski dekanat:	preč. fra Stipan Radić
Travnički dekanat:	preč. mons. Mato Janjić
Sarajevski dekanat:	preč. Marko Majstorović
Žepački dekanat:	preč. fra Zdravko Anđić
Derventski dekanat:	preč. fra Ivan Marić
Usorski dekanat:	preč. Boris Salapić
Doborski dekanat:	preč. Jakov Filipović
Bugojanski dekanat:	preč. fra Vinko Marković
Brčanski dekanat:	preč. Damir Ivanović
Šamački dekanat:	preč. fra Anto Pušeljić
Sutješki dekanat:	preč. mons. Anto Ćosić

P.S.

Kao što je rečeno u dopisu svaki dekan zaokružuje ime dvojice dekana koje predlažu za članove PVVN-a. Dva dekana koji budu imali najveći broj glasova ulaze u PVVN. Molim vas da ovu listu sa zaokruženim brojem vratite u Ordinarijat najkasnije do 1. rujna 2017. godine.

Pozivnica i dnevni red za VII. krug dekanatskih zasjedanja s članovima župskih pastoralnih i ekonomskih vijeća (Planiranih za 7. listopada 2017.)

Datum: 22. kolovoza 2017.
Broj: 719/2017

Velečasna gospodo župnici,

Dostavljam Vam pozivnicu i dnevni red za VII. krug dekanatskih zasjedanja, koja su planirana za subotu, 7. listopada 2017. Već po običaju, planirano je da svih trinaest susreta bude održano na isti dan s početkom u 10h. Također napominjemo kako poziv na sudjelovanje u radu dekanatskih zasjedanja obuhvaća sve svećenike, redovnike i redovnice, župske pastoralne i ekonomske vijećnike, te vjeroučitelje i katehiste, odnosno sve snage koje su aktivno uključene u pastoral jedne župske zajednice. Župnici su također slobodni da pozovu i predstavnike različitih katoličkih udruga i organizacija, ukoliko iste djeluju na području njihove župe.

Planirano je da susreti započnu u 10h zajedničkim misnim slavljem. Radni dio susreta bi trebao započeti u 11h. Kako je to već i do sada bilo prakticirano, susretom predsjedava dekan uz nazočnost predstavnika Povjerenstva za pripremu Sinode Vrhbosanske nadbiskupije. Radni dio susreta se sastoji od tri slijedeće točke:

1. Osvrt na temu vjerničkog identiteta: Tijekom proteklog (VI.) kruga dekanatskih zasjedanja (svibanj, 2017.) razmišljali smo o temi uloge i zadaće laika u Crkvi. Tu smo također govorili i načinima te mogućnostima vjerničkog udruživanja, kao i o životu i radu naše mjesne Crkve uopće. Stoga se kao daljnji logični korak činilo razboritim početi govoriti i o našem *vjerničkom identitetu*. Što vjernika uopće čini vjernikom? Kakvo se ponašanje i držanje od njega očekuje, kakav način života i rada? Kakav obiteljski život? Što to znači naspram drugih vjernika na ovim prostorima, a što naspram onih koji ne vjeruju?

Pri tome se kao osobiti izazov javlja čovjekova mogućnost i izgradnje *višestrukih identiteta*. Npr., jedan mladić unutar svoje obitelji ima identitet sina; unutar Crkve on ima identitet katoličkog vjernika, no isto tako, pored svega toga on može graditi i neke problematične identitete (npr. identitet fanatičnog i agresivnog nogometnog navijača, identitet kockara, neradnika i sl.). Društvene znanosti kažu da će kod svakog pojedinca na kraju prevladati identitet one grupe s kojom ga vežu najbliže osobne relacije. Sukladno tome, i pitanje vjerničkog identiteta u konačnici nije ništa drugo nego pitanje *vjerničkog zajedništva*. Toplo i blisko vjersko zajedništvo će rezultirati snažnim vjerskim identitetom kod pojedinaca. Isto tako obratno, u hladnoj i otuđenoj vjerskoj zajednici vjernički identitet nikad neće moći prevladavati te biti na prvom mjestu u životu pojedinaca.

Dakle, župnici bi o ovoj temi trebali razgovarati sa svojim vijećnicima, te kako već uobičajavamo, netko od njih bi tijekom dekanatskog zasjedanja (7.10.) trebao podnijeti kratko usmeno izvješće, koje bi u (dužem) pisanom obliku trebalo predati predstavniku Povjerenstva za pripremu Sinode Vrhbosanske nadbiskupije. Više materijala i uputa o naznačenoj temi možete naći u novom VIII. broju Biltena Sinode koji će uskoro biti distribuiran po župama.

2. Predavanje/prezentacija: Predavanje/prezentaciju na temu razlikovanja kršćanskog i katoličkog identiteta održat će predstavnik Povjerenstva za pripremu Sinode VN.

3. Provođenje VIII. sinodske ankete;

Kako već uobičajavamo na kraju bi trebalo ostaviti i nešto vremena za eventualna pitanja i diskusiju. Susret bi trebalo završiti uz zajedničko druženje i okrepu.

Mons. Luka Tunjić, generalni vikar

vlč. dr. Mario Bernadić, gen. tajnik Sinode VN

Franjevačka provincija Svetog Križa „Bosna Srebrena“
 Mnogopoštovani fra Jozo Marinčić, provincijal
 Franjevački provincijalat
 Zagrebačka 17
 BiH – 71 000 SARAJEVO

Predmet: Rješavanje pravnog statusa samostana Sv. Petra u Tuzli

Datum: 31. kolovoza 2017.
 Broj: 742/2017

Primili smo Vaš dopis broj 1147/16. od 2. prosinca 2016. i uz njega dostupnu dokumentaciji o povijesti samostana Svetog Petra u Tuzli koju je prikupio preč. gosp. dr. sc. fra Šimo Ivelj, profesor kanonskog prava na Franjevačkoj teologiji.

Na sjednici Ordinarijata pregledali smo poslane dokumente koje je temeljito prostudirao dr. sc. mons. Pero Sudar, biskup.

Smatramo prihvatljivim obrazloženje da je samostan Svetog Petra u Tuzli na temelju Zakonika kanonskog prava iz 1917. po kanonu 102 oživljen 1964. godine. Po tom kanonu koji je prepisan i u novi Zakonik kanonskog prava iz 1983. godine ali u kanonu 120 stoji u paragrafu 1. *Pravna je osoba po svojoj naravi trajna; ali prestane ako je mjerodavna vlast zakonito ukine ili ako je prestala djelovati u trajanju od sto godina...*

Radi toga smatramo da je samostan Svetog Petra u Tuzli (Salinarum), iako srušen od strane osmanlijskih osvajača, imao kontinuitet u životu svojih članova (*kan.102§2 ZKP iz 1917. ili 120 § 2 iz 1983.*) sve do uspostave redovite crkvene hijerarhije u BiH 1881. godine i kako od tada nije prošlo 100 godina samostan je zakonski ponovno oživljen.

Želeći Franjevačkoj provinciji i svakom njenom članu zagovor sv. Petra, prvaka apostolskog i nadasve Božji blagoslov iskreno Vas pozdravljam.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Franjevačka provincija Svetog Križa „Bosna Srebrena“
 Mnogopoštovani fra Jozo Marinčić, provincijal
 Franjevački provincijalat
 Zagrebačka 17
 BiH – 71 000 SARAJEVO

Predmet: Rješavanje pravnog statusa samostana Bezgrješnog Začeca BD Marije Dubrave

Datum: 31. kolovoza 2017.
 Broj: 743/2017

Primili smo Vaš dopis broj 1147/16. od 2. prosinca 2016. i uz njega dostupnu dokumentaciji o povijesti samostana Bezgrješnog Začeca Blažene Djevice Marije u Dubravama koju je prikupio preč. gosp. dr. sc. fra Šimo Ivelj, profesor kanonskog prava na Franjevačkoj teologiji.

Na sjednici Ordinarijata pregledali smo poslane dokumente koje je temeljito prostudirao dr. sc. mons. Pero Sudar, biskup.

U dokumentima koje ste poslali piše da je Uprava Provincije na svojoj sjednici održanoj u Sarajevu 15. travnja 1982. odlučila ponovo *proglasiti oživljenim ili nanovo uspostavljenim stvarno već nekoliko stoljeća nepostojeći, ali pravno ne dokinuti samostan Skakava, koji je bio smješten na području današnje župe Dubrave*. Ipak po kanonu 102 Zakonika kanonskog prava iz 1917. godine, koji postoji i u novom Zakoniku kanonskog prava iz 1983. godine ali u kanonu 120, stoji u paragrafu 1. *Pravna je osoba po svojoj naravi trajna; ali prestane ako je mjerodavna vlast zakonito ukine ili ako je prestala djelovati u trajanju od sto godina...*

Od uspostave redovite crkvene hijerarhije u BiH 1881. godine i ponovnog oživljavanja samostana Bezgrješnog Začeca Blažene Djevice Marije u Dubravama (Skakava) 1982. godine prošlo je više od sto godina te ta odluka nije pravno utemeljena.

Zato ovim dopisom poštujući norme Zakonika kanonskog prava iz kanona 609 §1 dajem svoj pristanak da se ponovno zakonski uspostavi Samostan Bezgrješnog Začeca Blažene Djevice Marije u Dubravama.

Želeći Franjevačkoj provinciji i svakom njenom članu zagovor BD Marije, kraljice apostola i nadasve Božji blagoslov iskreno Vas pozdravljam.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Dekanima u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Predmet: Prijave sakramenta Krizme u župama Vrhbosanske nadbiskupije za 2018. godinu

Datum: 31. kolovoza 2017.

Broj: 746/2017

Svake godine zamolim dekane da se konzultiraju sa župnicima u svojim dekanatima i na vrijeme prijave župe koji su planirale slijedeće godine slaviti sakrament Krizme, kako bi mogli na vrijeme napraviti raspored.

Ukoliko pošaljete prijave **do 25. rujna 2017.** imat ćemo pripremljen raspored slavlja sakramenta Krizme u 2018. godini za redovna zasjedanja koja se održavaju u jesenskim mjesecima.

Kod prijava ću pokušati uvažiti one termine koji Vam ne odgovaraju, ali molim ne uvjetovati da mora biti kada vi zaželite. Većina župnika ozbiljno pripravlja Krizmu, ali neki još nisu shvatili važnost priprave, ne samo znanjem krizmanike nego i produblјivanjem vjere u osobnom životu djece.

Očekujući prijave, iskreno vas pozdravljam i zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Župama Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Listopadska pobožnost 2017. godine

Datum: 31. kolovoza 2017.

Broj: 747/2017

Draga braćo Misnici, dragi pastoralni djelatnici!

U našim župnim zajednicama običaje se mjesec listopad obilježiti posebnom pobožnošću prema Majci Božjoj. Posebna je tradicija molitva krunice bilo zajedno u crkvama ili po obitelji ma ili u osobnoj pobožnosti svakog vjernika.

Za ovu godinu uzeli smo misao vodilju: *Posveta Bezgrješnom Srcu Marijinu osobnog života, obiteljskog i župnog zajedništva i cijele Nadbiskupije.*

Pred nama su u listopadu i neka hodočašća koja ćemo ostvariti pod istim motom ili nakonom: Hodočašće u Mariju Bisticu 14. listopada; Hodočašće na Bobovac 21. listopada; Misijska nedjelja 22. listopada; tu je i završetak listopadske pobožnosti hodočašćem na Kondžilo 28. listopada. Taj dan na Kondžilu želimo nakon osobne i župne posvete obaviti posvetu Vrhbosanske nadbiskupije Bezgrešnom Srcu Marijinu.

Sva ta događanja imaju za cilj ostvariti geslo naše nadbiskupijske Sinode: *Sve obnoviti u Kristu!*

Zato ovom porukom potičem i pozivam da svi pastoralni djelatnici na svim razinama pokrenu snagu vjere kroz molitvu i pobožnost Majci Božjoj kao vid duhovne obnove u listopadu. Želeći svima što uspješniju pastoralnu animaciju i ostvarenje iskreno pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova te zagovor i zaštitu naše Nebeske Majke Marije!

Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski

Mladen Kalfić, kancelar

Obavijest o XXII. Susretu dijecezanskih svećenika

Sarajevo, VBS i Svećenički dom, srijeda – 20. rujna 2017.

Datum: 31. kolovoza 2017.

Broj: 748/2017

Ove godine održavamo dvadeseti i drugi put susret dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije. Ovim pozivam sve svećenika naše nadbiskupije da uzmu učešće i sudjeluju na tom godišnjem susretu koje će se održati u srijedu 20. rujna 2017. s početkom u 9:30sati. Ukoliko netko bude spriječen, neka pisanim putem dostavi razlog izostanka.

Dnevni red:

9:30 sati Sv. Misa u crkvi sv. Ćirila i Metoda (ponijeti albu i štolu crvene boje)

10:30 sati početak radnog dijela susreta u Svećeničkom domu VN

- Posveta Bezgrješnom Srcu Marijinu – osobna, župe i nadbiskupije- mons. dr. Pavo Jurišić

- Traženje puta za većom socijalnom jednakošću među dijecezanskim svećenicima – mons. dr. Niko Ikić

- Kratka izvješća: Svećenički dom VN i Međupomoć; Vrhbosansko bogoslovno sjemenište, Nadbiskupijsko sjemenište *Petar Barbarić*, Nadbiskupijski Centru za mlade Ivan Pavao II.

- Završna riječ uzoritog gosp. Vinka kard. Puljića, nadbiskupa vrhbosanskog
- Ručak u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu

Uzeli smo geslo za našu nadbiskupijsku Sinodu „**Sve obnoviti u Kristu**“, pa želimo poći od sebe, kako bi mogli naviještati i svjedočiti tu obnovu.

Radujući se našem susretu sve iskreno pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Svim inkardiniranim svećenicima VN

Članovima Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Obavijest o izboru i imenovanju SVVN te Prvoj sjednici

Datum: 31. kolovoza 2017.

Broj: 749/2017

Budući da je dosadašnjem Svećeničkom vijeću Vrhbosanske nadbiskupije (SVVN) istekao mandat, krenulo se u izbor i imenovanje novog saziva članova SVVN. Nakon provedene procedure sukladno Statutu SVVN i odredbama Zakonika kanonskog prava (kan. 496 – 501) izabrani su i potvrđeni članovi novog saziva SVVN. Neki članovi SVVN su snagom službe, a neke članove SVVN imenujem sukladno Statutu SVVN čl. 12 i kan. 497 ZKP. U prilogu su svi članovi novog saziva SVVN.

Prva sjednica SVVN biti će 11. listopada tekuće godine. Održat će se u prostorijama Ordinarijata a početak će u 9 sati. U prilogu je i Poziv na sjednicu.

Nadamo se iskrenoj i plodonosnoj suradnji i srdačno pozdravljamo u Gospodinu.

Mladen Kalfić, kancelar

Članovima Svećeničkog vijeća VN

Predmet: I. redovna sjednica novoizabranog Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo, srijeda - 11. listopada 2017. s početkom rada u 9 sati

Datum: 31. kolovoza 2017.

Broj: 749-1/2017

Upućujem poziv članovima novoizabranog Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije (SVVN) na I. redovno zasjedanje koje će se održati u prostorijama Ordinarijata 11. listopada 2017. s početkom rada u 9 sati.

Dnevni red:

Molitva Treće časa
 Zapisnik sa sjednice od 12. listopada 2016.
 Biranje Tajnika SVVN
 Izvješće o odvijanju pripreve za Sinodu po dekanatima
 Iskustvo pastoralne godine Katoličkog laikata
 Pohod Gospina kipa po župama– osvrt
 Pastoralni kalendar
 Razno

Redovno zasjedanje počinje molitvom Trećeg časa u 9 sati. Bit će kratka pauza u 10,30h. Zajednički objed je predviđen u 12,30h. Nakon ručka završne točke našeg zasjedanja.

Svi članovi mogu pripremiti prijedloge za sjednicu, koje ćemo razmatrati u diskusiji.

Radujući se ovom radnom susretu, iskreno pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
 nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Statut Svećeničkog vijeća VN možete pročitati u Vrhbosni br. 2 od 1992. god. na str. 116-117

Članovi Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 31. kolovoza 2017.

Broj: 749-2/2017

Prema Statutu SVVN: donosim popis članova SVVN koji su izabrani i potvrđeni 24. kolovoza 2017..

Izabrani i potvrđeni predstavnici župnika i župskih vikara:**Fojnički arhidakonat:**

Mons. dr. Anto Ćosić, župnik i dekan u Brezi
 Fra Zoran Vuković, župnik u Kiseljaku

Gučogorski arhidakonat:

Vlč. Marko Lacić, župnik u Lovnici
 Fra Leon Pendić, župnik u Brajkovićima

Plehanski arhidakonat:

Vlč. Bartol Lukić, župnik u Žabljaku
 Fra Ivan Marić, župnik i dekan u Koraću

Toliški arhidakonat:

Vlč. Marko Hrskanović, župnik u Gradačcu
 Fra Jozo Puškarić, župnik u D. Tramošnici

Župski vikari Fojnički i Gučogoranski arhidakonat:

Vlč. Stjepan Didak, ž. vikar u Prozoru

Fra Hrvoje Radić, ž. vikar u Vitezu

Plehanski i toliški arhidakonat:

Fra Ivan Opačak, ž. vikar u Špionici

Izabrani i potvrđeni predstavnici KBF-a i Franjevačke teologije:

Vlč. mr. sc. Ivica Mršo, profesor na KBF

Dr. sc. fra Anto Popović, profesor na FT

Predstavnici vrhbosanskih svećenika na službi izvan dijeceze:

Dr. sc. vlč. Pero Pranjić, župnik u Ponikvama

Mons. Luka Kesedžić, župnik u Eberndorfu

Izabran i potvrđen predstavnik svećenika izvan gore navedenih skupina:

Mons. Ivo Tomašević, generalni tajnik BK BiH

Članovi SVVN snagom službe:

Mons. dr. sc. Pero Sudar, pomoćni biskup

Mons. mr. sc. Luka Tunjić, generalni vikar

Fra Jozo Marinčić, provincijal Bosne Srebrene

Preč. dr. sc. fra Šimo Ivelj, sudski vikar

Preč. Mladen Kalfić, kancelar

Preč. Franjo Tomić, ekonom

Preč. mr. sc. Josip Knežević, rektor VBS

Dr. sc. fra Danimir Pezer, dekan FT

Ovim imenujem slijedeće članove SVVN (čl. 12 Statuta SVVN i kan. 497 par.3 ZKP)

Dr. sc. preč. Darko Tomašević, dekan KBF-a

Preč. mr. sc. Željko Marić, rektor sjemeništa i ravnatelj KŠC u Travniku

Preč. dr. sc. Michele Capasso, rektor NMM sjemeništa *Redemptoris Mater*

Dr. sc. vlč. Šimo Maršić, ravnatelj NCM *Ivan Pavao II.*

Dr. sc. vlč. Mirko Šimić, direktor Caritasa VN

Dr. sc. vlč. Mario Bernadić, generalni tajnik Sinode VN

Dr. sc. vlč. Tomislav Mlakić, pročelnik KUVN

Dr. sc. vlč. Dubravko Turalija, koordinator pastoralna obitelji VN

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Predmet: Redovna sjednica novoizabranog Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije (PVVN)

Subota, 23. rujna 2017. u 9:30 sati

Datum: 31. kolovoza 2017.
Broj: 750/2017

Ovim sazivam sve novoizabrane članove Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije na redovnu godišnju sjednicu, koja će se održati u prostorijama Ordinarijata u subotu 23. rujna 2017. s početkom u 9:30 sati.

Dnevni red:

Molitva, zapisnik sa sjednice 19. listopada 2016. i biranje tajnika Vijeća
Ostvarenje teme: Hod Vrhbosanske Crkve s laicima
Osvrt na Posvetu župa pred likom Fatimske Gospe
Osvrt na odvijanju Sinode po dekanatima
Pastoralni kalendar za 2018. godinu
Razno

U 11h imamo kratku pauzu s osvježenjem. Zajednički ručak u 12,30 sati. Nakon ručka nastavak rada.

Zahvaljujem svima koji će se pripremiti na suradnju kako bi ova sjednica bila što plodonosnija i učinkovitija. Srdačno sve pozdravljam i na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Svim novoizabranim članovima Pastoralnog vijeća VN

Članovi Pastoralnog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 4. rujna 2017.
Broj: 750-1/2017

Statut Pastoralnog Vijeća Vrhbosanske nadbiskupije (PVVN) odobren je 20. travnja 2002. godine i objavljen u Vrhbosni br. 2/02. Nakon isteka mandata prošlom sazivu PVVN krenuli smo u izbor novog. Članovi novoizabranog PVVN su:

Članovi PVVN snagom službe

Predsjednik: Vinko kardinal Puljić, vrhbosanski nadbiskup
Dr. sc. mons. Pero Sudar, pomoćni biskup
Mr. sc. mons. Luka Tunjić, generalni vikar

Dr. sc. vlč. Tomislav Mlakić, pročelnik Katehetskog ureda VN
Fra Jozo Marinčić, provincijal Franjevačke provincije Bosne Srebrene

Izabrani i potvrđeni članovi PVVN

Dva dekana: mons. dr. Anto Ćosić i fra Zdravko Anđić
Trinaest laika iz trinaest dekanata:

Brčanski dekanat: Luka Marić
Bugojanski dekanat: Zdenko Antunović
Derventski dekanat: s. Zorislava Katić
Doborski dekanat: Blaž Madžarević
Kreševski dekanat: Mirjana Medić
Ramski dekanat: Pero Pušić
Sarajevski dekanat: Vlatka Šćitinski
Sutješki dekanat: Miroslav Pejčinović
Šamački dekanat: Magdalena Mišković
Travnički dekanat: Marko Krišto
Tuzlanski dekanat: Jelena Andrić
Usorski dekanat: Brane Tabak
Žepački dekanat: Perica Jukić

Imenovani članovi:

Dva profesora teologije: (KBF i FT): dr. sc. vlč. Šimo Maršić i dr. fra Ivan Šarčević, OFM
Jedan stručnjak za crkveno pravo: dr. sc. fra Šimo Ivelj
Dva župnika: preč. Jakov Filipović - Odžak i fra Stipan Radić - Lepenica
Dva župna vikara: vlč. Ivan Ivančević - Stup i fra Josip Mihael Matijanić - Busovača;
Dvoje vjeroučitelja: Bernard Heraković i s. Ivanka Mihaljević
Dvije redovnice iz župnog pastoralata: s. Ljubica Stjepanović, Sarajevo i s. Marinela Zeko, Prozor;
Dvoje predstavnika mladih: Marija Puljić i Toni Kelavić
Jedan predstavnik katoličkih medija: Josipa Prskalo
Jedan predstavnik svjetovnih kat. udruga i ustanova: Anto Bilić
Generalni tajnik Sinode Vrhbosanske nadbiskupije: dr. sc. vlč. Mario Bernadić

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Članovima zbora konzultora

Predmet: Redovna sjednica Zbora konzultora

Datum: 31. kolovoza 2017.
Broj: 751/2017

Već je uobičajeno da redovnu sjednicu Zbora konzultora održavamo uoči sjednice Svete ećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije. Ovim sazivam članove Zbora konzultora na redovnu sjednicu koju ćemo imati **10 listopada 2017. u prostorijama Ordinarijata s početkom rada u 15 sati.**

Dnevni red:

Uvodna molitva, i kratki zapisnik sa sjednice 11. listopada 2016.

Prijedlog za pastoralnu godinu 2017/18.

Uvođenje pojedinih pastoralnih službi: izvanredni djelitelji pričesti, lektori...?

Razno

Nadam se da će ovi prijedlozi izazvati razmišljanje i sugestije za dobro života i rada u našoj Nadbiskupiji. Radujući se našoj suradnji iskreno pozdravljam i zazivam obilje Božjeg milosrđa.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Članovi Zbora konzultora Vrhbosanske nadbiskupije

Datum: 4. rujna 2017.

Broj: 751-1/2017

Ovim imenujem u Zbor konzultora Vrhbosanske nadbiskupije u skladu s odredbama Zakonika kanonskog prava (kan. 502 §§ 1-4) na mandat od pet godina slijedeće članove Svećeničkog vijeća Vrhbosanske nadbiskupije:

mons. dr. sc. Peru Sudara
mons. mr. sc. Luku Tunjića
preč. Franju Tomića
dr. sc. fra Šimu Ivelja
dr. sc. fra Danimira Pezera
mons. dr. sc. Antu Ćosića
dr. sc. vlč. Šimu Maršića
mons. Ivu Tomaševića
Preč. Mladen Kalfića

Na sve članove Zbora konzultora zazivam obilje Božjeg blagoslova za uspješnu suradnju na dobro ovo mjesne Crkve.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

*Dostavlja se:
Imenovanima
Arhivu VN*

XII. hodočašće u hrvatsko Nacionalno Marijansko svetište Vrhbosanske nadbiskupije i Banjalučke biskupije

Marija Bistrica, subota 14. listopada 2017.

Datum: 11. rujna 2017.

Broj: 789/2017

U Godini Katoličkog laikata u Vrhbosanskoj nadbiskupiji kao i godini posvete Bezgrješnom Srcu Marijinu povodom 100-te obljetnice fatimskih ukazanja po dvanaesti put pozivam svećenike i vjernike da uzmu učešća u našem godišnjem hodočašću u Nacionalno Marijansko svetište-Marija Bistrica. Ove godine to je 14. listopada, jer je uobičajeno da to bude druga subota u mjesecu listopadu.

Iako su skromne mogućnosti, posebno jer su mnogi bez stalnog zaposlenja, ali uz dobru volju, i u skromnim mogućnostima naći će se načina da, iz svake župe, bude onih koji će se odazvati i hodočastiti u Svetište u pratnji svojih svećenika.

Uvijek je drag i blagoslovljen susret s našom Nebeskom Majkom u molitvi, pokori i djetinjem pouzdanju. Ovo hodočašće je prigoda da se vjernici koji su, u ratu i neposredno poslije rata, prognani i oni koji su ostali na svojim ognjištima, pod okriljem zajedničke Nebeske Majke, ponovno susretnu. Brojni naši vjernici koji žive u Hrvatskoj, gdje su našli svoj novi dom, a korištenom su iz naših župa, rado dođu kako bi kod Gospe susreli svoje rođake, nekadašnje susjede i prijatelje. Blagoslovljen je susret u radosti kada nas Majka Marija okuplja. Neka i iz našeg srca pođe radosni Veliča kao što je Marija uskliknula u susretu s Elizabetom.

Dobro je da se organizirana hodočašća prijave izravno u Svetište ili svojem Ordinarijatu. Svakako treba planirati da hodočasnici stignu na vrijeme kako bi mogli prije Svete mise obaviti Ispovijed, ali i osobnu pobožnost.

Program je uobičajen:

U 11 sati počinje sveta Misa na otvorenom.

U 14,30 sati Križni put, koji završimo u crkvi pozdravom Gospinu liku

Ovim hodočašćem želimo izraziti svoju odanost i vjernost, ali i osposobiti svoja srca da budemo svjedoci vjere i ljubavi u našem svagdanjem životu.

Uz iskreni pozdrav svima, želim uspješnu organizaciju hodočašća, te neka nas u životu prati zagovor naše nebeske Majke i Božji blagoslov.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Župama Vrhbosanske nadbiskupije

Predmet: Pastoralni program Ureda za brak i obitelj i Centra za savjetovanje Vrhbosanske nadbiskupije za godinu 2017./2018.

Datum: 18. rujna 2017.

Broj: 807/2017

Draga braćo u ministerijalnom svećenstvu,

Obraćam Vam se s nekoliko važnih pastoralnih informacija o aktivnostima koje će Ured za brak i obitelj i Centar za savjetovanje Vrhbosanske nadbiskupije realizirati u 2017./2018. godini na području Vrhbosanske nadbiskupije.

I. Zaručnički tečaj

Nakon prošlogodišnjih zaručničkih tečaja pripreve za brak u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, koji su bili *ad experimentum*, a koji su polučili vrlo pozitivne rezultate, s novom crkvenom godinom započinjemo cikluse obveznih, cjelodnevni tečaja pripreve za brak.

Poradi valorizacije tečaja kao takvoga, svaki zaručnički par dužan je platiti kotizaciju u iznosu od 20 KM.

Susreti se mogu realizirati na dekanatskoj ili župnoj razini, ovisno o prilikama i dogovoru s voditeljima, koji su i ove godine u istoj postavi (vlč. Dubravko Turalija, pročelnik; Sanda D. Smoljo, psihologinja; Ana Pecirep, liječnica; fra Šimo Ivelj, crkveni pravnik).

Potvrda koju će zaručnici dobiti po završetku tečaja vrijedi u idućih 5 godina.

II. Obiteljski dan

U okviru pastoralnih aktivnosti UBOVN i CSVN nastavljaju s edukacijsko-formacijskim seminarima koji obuhvaćaju sljedeće ciljne skupine:

Mlade bračne parove do 5 godina zajedničkog života.

Stabilne kršćanske obitelji.

Obitelji u krizi.

Rastavljene obitelji.

Obrazloženje:

Ad 1) Praćenje mladih bračnih parova do 5 godina nastavak je duhovno-odgojnog hoda koji je započet u zaručničkoj fazi.

Ad 2) Seminari za stabilne obitelji podrazumijevaju praćenje prema autentičnom i uzornom kršćanskom braku.

Ad 3) Seminari za obitelji u krizi daju konkretnu asistenciju i pomoć u suočavanju s bračnim i obiteljskim poteškoćama.

Ad 4) Seminari za jednoroditeljske obitelji pružaju duhovno-psihološku potporu rastavljenim i udovičkim osobama.

Na temelju ciljanih skupina i potreba, bit će organiziran cjelodnevni *Obiteljski dan* na dekanatskoj ili župnoj razini ovisno o dogovoru s voditeljima.

III. Biblijsko – odgojni seminari

Biblijsko – odgojni seminari podrazumijevaju seriju predavanja u kojima se aktualiziraju biblijski likovi i događaji Starog i Novoga zavjeta u svjetlu izazova s kojima se susreće suvremena katolička obitelj.

Za sve informacije i dogovore obratite se na kontakt:

Dr. Sanda D. Smoljo, mob. 00387 63 195 193 ili putem e-maila: obiteljvn@gmail.com

Zazivajući Božji blagoslov na sve vas kao i na djelatnike Ureda za brak i obitelj, srdačno pozdravljam u Kristu!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup metropolit vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

XVI. Molitveni dan za Domovinu na Bobovcu

Subota, 21. listopada 2017.

Datum: 19. rujna 2017.

Broj: 808/2017

Već šesnaesti put cijela Vrhbosanska nadbiskupija se okuplja na molitvu za Domovinu na dan smrti kraljice Katarine Kosače-Kotromanić. Isto toliko puta hodočastimo na Bobovac s nakanom moliti za Domovinu. Stoga pozivam sve koji mogu da dođu u subotu 21. listopada 2017. da zajedno zahvaljujemo Bogu za dar domovine i molimo za njezinu stabilnost i sretniju budućnost. Moto ovogodišnjeg hodočašća je u duhu naše Sinode i pastoralne godine Put Vrhbosanske Crkve s laicima gdje želimo sebe obnoviti u Kristu, ali i moliti posebno za sve naše vjernike-laike koji su u politici i u ostalim sferama društva i brinu se o javnim poslovima naše Domovine. Da u svojim stavove i djelima sačuvaju istinski kršćanski vjernički identitet i rade za dobrobit svih ljudi.

Kao što vam je poznato ovom hodočašću se već duže vremena pridružuju i vjernici Vojnog ordinarijata u BIH. Zahvaljujem svima koji su to od samog početka prihvatili i hodočaste na Bobovac, ali izražavam i svoju zabrinutost gubljenja osjećaja molitve za Domovinu. Neka nas molitva ujedini, okupljene na kraljevskom gradu Bobovcu.

Svi koji budu hodočastili na Bobovac, mogu se pridružiti oružanim snagama i zajednički moliti krunicu penjući se na Bobovac. Drugi se mogu pridružiti na Misnom slavlju koje će biti u 11 sati.

U iščekivanju radosnog molitvenog zajedništva i susreta na Bobovcu, srdačno Vas pozdravljam u Gospodinu.

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Posveta Vrhbosanske nadbiskupije Bezgrješnom Srcu Marijiniu

Komušina-Kondžilo 28. listopada 2017.

Datum: 19. rujna 2017.

Broj: 817/2017

Povodom stote obljetnice Fatimskih ukazanja Blažene Djevice Marije, nabavili smo kip Gospin Fatimske i blagoslovili ga u svetištu u Fatimi. Nakon toga je krenuo iz župe u župu da se obavi posveta svake župske zajednice u Vrhbosanskoj nadbiskupiji. Kip Gospe Fatimske krenuo je iz Olova 1. svibnja 2017. te je obišao sve župe. Sada se nalazi u svetištu u Komušini gdje je predviđena posveta cijele Vrhbosanske nadbiskupije Bezgrješnom Srcu Marijiniu.

Tradicija je da se listopadske pobožnosti završavaju procesijom čudotvorne slike Gospe Kondžilske na brdo Kondžilo, gdje se posebno okupljaju vjernici Usorskog dekanata, ali i drugi brojni vjernici koji žele obaviti zavjet. Po tradiciji to je zadnja subota u mjesecu listopadu. Zato smo odabrali taj dan, a ove godine je 28. listopada, da kroz tu pobožnost završimo s posvetom cijele Vrhbosanske nadbiskupije Bezgrješnom Srcu Marijiniu, kako je želja poruke Gospe u Fatimi.

Zato upućujem iskren poziv svim vjernicima, koji mogu uzeti učešće da se odazovu na tu pobožnost koja će početi s procesijom iz župne crkve u Komušini u 9 sati na brdo Kondžilo. U svetištu na Kondžilu, na kraju svete Mise obavite ćemo posvetu. Oni župnici koji ne mogu s vjernicima sudjelovati neka taj dan obave istu posvetu u župnim crkvama, na kraju dnevnice Mise.

Uz Čudotvorni lik Gospe Kondžilske, nosit ćemo i lik Gospe Fatimske koja je obišla sve naše župe!

Za tu posvetu neka se obavi priprava u župama trodnevnicom. U malom prospektu koji smo oti snuli kratko je tumačenje posvete koje je potrebno iznijeti vjernicima da znaju što ta posveta znači.

Predajući sve vas moćnom zagovoru i zaštiti naše Nebeske Majke, na sve zazivam obilje Božjeg blagoslova te iskreno pozdravljam!

*Vinko kardinal Puljić
nadbiskup vrhbosanski*

Mladen Kalfić, kancelar

Dostavlja se svim svećenicima, redovnicima i vjeroučiteljima

Imenovanja i premještaji u Vrhbosanskoj nadbiskupiji

Vlč. gosp. dr. sc. Šimo Ivelj, OFM, imenovan sudskim vikarom Vrhbosanske nadbiskupije (Dekret br. 444/2017 od 7. lipnja 2017.).

Mr. sc. mons. Marko Tomić, razriješen službe sudskog vikara Vrhbosanske nadbiskupije i imenovan braniteljem ženidbene veze (Dekret br. 446/2017 od 8. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Bojan Ivešić, razriješen službe osobnog tajnika i bilježnika u uredu Nadbiskupa i poslan na studij Povijesti u Rim (Dekret br. 447/2017 od 8. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Anto Zubak, razriješen službe župnog vikara u župi Sv. Ante Padovanskog u Žepču i imenovan osobnim tajnikom i bilježnikom u uredu Nadbiskupa (Dekret br. 449/2017 od 8. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Josip Lebo, dobio dopuštenje na pastoralno djelovanje u Dubrovačkoj biskupiji na godinu dana (Dekret br. 484/2017 od 19. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Vlado Vrebac, razriješen službe upravitelja župe Sv. Petra i Pavla u Kulini (Dekret br. 492/2017 od 20. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Ivo Kopic, razriješen službe župnika u župi Sv. Ante Padovanskog Bukovica (Dekret br. 493/2017 od 20. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Mato Marijić, imenovan župnikom župe sv. Petra i Pavla u Kulini i upraviteljem župe sv. Ante Padovanskog u Bukovici (Dekret br. 494/2017 od 20. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Luka Brković, razriješen službe župnika u župi Sv. Josipa na Marijinom Dvoru u Sarajevu i stavljen u svećeničku mirovinu (Dekret br. 495/2017 od 20. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Oliver Jurišić imenovan župnikom u župi Sv. Josipa na Marijin Dvoru u Sarajevu (Dekret br. 496/2017 od 20. lipnja 2017.).

Preč. gosp. mons. Marko Tomić razriješen službe župnika u župama Sv. Obitelji na Kupresu i Sv. Ivana Krstitelja u Otinovicima i službe upravitelja župe Sv. Ante Padovanskog u Rastičevu i imenovan župnikom župe Presvetog Srca Isusova u Prozoru (Dekret br. 497/2017 od 20. lipnja 2017.).

Preč. gosp. mons. Marko Tomić razriješen službe dekana Bugojanskog dekanata (Dekret br. 498/2017 od 20. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Tomislav Mlakić imenovan župnikom u župama Sv. Ivana Krstitelja u Otinovicima i Svete Obitelji na Kupres te upraviteljem župe Sv. Ante Padovanskog u Rastičevu (Dekret br.

499/2017 od 20. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Pavo Šekerija razriješen službe duhovnika u Nadbiskupskom sjemeništu *Petar Barbarić* u Travniku i stavljen na raspolaganje Skopskoj biskupiji (Dekret br. 506/2017 od 24. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Jozo Šarčević, OFM, razriješen službe župnog vikara u župi Uznesenja BDM u Docu (Dekret 508/2017 od 24. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Ivan Tučić, OFM, razriješen službe župnog vikara u župi Sv. Juraja Mučenika u Vitezu (Dekret 509/2017 od 24. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Ivica Radić, OFM, razriješen službe župnog vikara u župi Sv. Ivana Krstitelja u Podmilačju (Dekret 510/2017 od 24. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Mario Jurković, OFM, razriješen službe župnog vikara u župi Sv. Ante Padovanskog u Sivši i imenovan župnim vikarom u župi Sv. Ivana Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci (Dekret 512/2017 od 24. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Ivan Pavlović, OFM, razriješen službe župnog vikara u župi Sv. Marka Evanđeliste na Plehanu i imenovan župnim vikarom u župi Sv. Ante Padovanskog u Sivši (Dekret 513/2017 od 24. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Nikica Tomas, OFM, razriješen službe župnog vikara u župi Sv. Ivana Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci i imenovan župnim vikarom u župi Sv. Jurja Mučenika u Vitezu (Dekret 514/2017 od 24. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Ivan Jelić, OFM, razriješen službe župnog vikara u župi Uznesenja BDM Ramašćit i imenovan župnim vikarom u župi Sv. Franje Asiškog u Rumbocima (Dekret 515/2017 od 24. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Šimo Maršić imenovan na još jedan mandat za ravnatelja Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih *Ivan Pavao II.* (dekret br. 535/2017 od 27. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Želimir Gogić, OFM, imenovan župnim vikarom u župi Uznesenja BDM u Kreševu (Dekret br. 545/2017 od 29. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Želimir Dario Džigumović, OFM, imenovan župnim vikarom u župi Uznesenja BDM u Docu (Dekret br. 546/2017 od 29. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Goran Barešić, OFM, imenovan župnim vikarom u župi Sv. Ivana Krstitelja u Podmilačju (Dekret br. 547/2017 od 29. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Emanuel Josić, OFM, imenovan župnim vikarom u župi Sv. Franje Asiškog na Dobrinji u Sarajevu (Dekret br. 548/2017 od 29. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Đuro Arlović razriješen službe prefekta i imenovan duhovnikom u Nadbiskupskom sjemeništu *Petar Barbarić* u Travniku (Dekret br. 551/2017 od 29. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Predrag Ivandić imenovan na službu prefekta u Nadbiskupskom sjemeništu *Petar Barbarić* u Travniku (Dekret br. 552/2017 od 29. lipnja 2017.).

Vlč. gosp. Dominko Bilić razriješen službe župnika župe Presvetog Srca Isusova Čajdraš i stavljen u svećeničku mirovinu (Dekret br. 560/2017 od 3. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Mirko Bešlić razriješen službe župnika u župi Sv. Josipa u Zavidovićima i imenovan župnikom u župi Presvetog Srca Isusova Čajdraš (Dekret br. 561/2017 od 3. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Pavo Šekerija razriješen službe dijecezanskog ravnatelja Papinskih misijskih djela Vrhbosanske nadbiskupije (Dekret br. 567/2017 od 3. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Ante Vrhovac poslan na postdiplomski studij Pastoralna braka i obitelji u Rim (Dekret br. 571/2017 od 4. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Ivan Ivančević razriješen službe župnog vikara u župama Sv. Obitelji na Kupresu i Sv. Ivana Krstitelja u Otinovcima i imenovan župnim vikarom u župi Uznesenja BDM na Stupu (Dekret br. 588/2017 od 7. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. dr. Hrvoje Kalem imenovan župnikom župe Sv. Roka u Prudu (Dekret br. 589/2017 od 7. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Marko Slišković razriješen službe župnog vikara župe Glavosjek Ivana Krstitelja u Odžaku i imenovan župnim vikarom župa Sv. Obitelji na Kupresu i Sv. Ivana Krstitelja u Otinovcima (Dekret br. 590/2017 od 7. srpnja 2017.).

Preč. gosp. fra Stipan Radić imenovan dijecezanskim ravnateljem Papinskih misijskih djela Vrhbosanske nadbiskupije (Dekret br. 591/2017 od 8. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Pero Brkić razriješen službe župnika župe Sv. Ilije Proroka u Turiću i imenovan župnikom župe Uzvišenja Sv. Križa u Jelaškama (Dekret br. 596/2017 od 10. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Ilija Matanović razriješen službe župnika župe Uzvišenja Sv. Križa u Jelaškama i imenovan župnikom župe Sv. Ilije Proroka u Turiću (Dekret br. 597/2017 od 10. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Marko Zubak razriješen službe župnika župe Prečistog Srca Marijina u Bijeljini i imenovan ravnateljem Katoličkog školskog centra Sv. Franjo u Tuzli (Dekret 598/2017 od 10. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Andrej Lukanović razriješen službe župnog vikara župe Presvetog Trojstva Novi Travnik i imenovan župnikom župe Prečistog Srca Marijina u Bijeljini (Dekret br. 599/2017 od 10. srpnja 2017.).

Preč. gosp. mr. Vlatko Rosić razriješen službe ravnatelja Katoličkog školskog centra Sv. Franjo u Tuzli imenovan ravnateljem Katoličkog školskog centra Sv. Pavao u Zenici (Dekret br. 600/2017 od 10. srpnja 2015.).

Preč. gosp. Vlatko Rosić razriješen službe v. d. dekana Tuzlanskog dekanata (Dekret br. 601/2017 od 10. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Antonio Čutura razriješen službe pastoralnog suradnika u župi Presvetog Srca Isusova u Katedrali i imenovan župnikom župe Sv. Mihovila Arkandela u Kolibama (Dekret br. 612/2017 od 11. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Željko Vlajić razriješen službe upravitelja župe Sv. Mihovila Arkandela u Kolibama (Dekret br. 613/2017 od 11. srpnja 2017.).

Vlč. gosp. Gabrijel Jukić stavljen na raspolaganje biskupiji Kotido u Ugandi (Dekret br. 658/2017 od 7. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Ivan Lovrić razriješen službe ravnatelja Katoličkog školskog centra Sv. Pavao u Zenici (Dekret br. 661/2017 od 8. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Stipo Knežević razriješen službe župnika župe Presvetog Srca Isusova u Prozoru i imenovan župnikom u župi Sv. Josipa u Zavidovićima (Dekret br. 662/2017 od 8. kolovoza 2017.).

Preč. gosp. Bono Tomić imenovan vršiteljem dužnosti dekana Tuzlanskog dekanata (Dekret br. 663/2017 od 8. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Vinko Marković, OFM, imenovan vršiteljem dužnosti dekana Bugojanskog dekanata (Dekret br. 664/2017 od 8. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Anto Stjepanović razriješen službe župnika župe Presvetog Srca Isusova u Novom Selu i imenovan župnikom župe Preobraženja Gospodinova u Borovici (Dekret br. 667/2017 od 12. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Marinko Filipović razriješen službe župnika župe Sv. Mihovila Arkandela u Kopanicama i imenovan župnikom župe Presvetog Trojstva u Novom Sarajevu (Dekret br. 668/2017 od 12. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Mirko Ikić razriješen službe župnika župe Sv. Roka u Prudu i imenovan župnikom župe Sv. Ante Pustinjaka Gorice (Dekret br. 669/2017 od 12. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Mato Anić, DI, razriješen službe ravnatelja Radio Marije BiH i imenovan pastoralnim suradnikom u župi Presvetog Srca Isusova u Novom Selu (Dekret br. 670/2017 od 12. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Siniša Štambuk, DI, imenovan ravnateljem Radio Marije BiH i pastoralnim suradnikom u župi Sv. Ignacija Lojolskog na Grbavici u Sarajevu (Dekret br. 671/2017 od 12. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Đuro Živković razriješen službe župnika župe Sv. Ante Pustinjaka Gorice i imenovan župnikom župe Sv. Mihovila Arkandela u Kopanicama (Dekret br. 672/2017 od 12. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Ivo Paradžik razriješen službe župnika župe Presvetog Trojstva u Novom Sarajevu i imenovan župnikom župe Sv. Juraja Mučenika u Morančanima (Dekret br. 675/2017 od 16. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Ivan Ćurić stavljen na raspolaganje Zadarskoj nadbiskupiji (Dekret br. 716/2017 od 21. kolovoza 2017.).

Vlč. gosp. Marijan Orkić razriješen službe župnika župe Sv. Juraja Mučenika u Morančanima i imenovan na službu u HKM Ulm (Dekret br. 752/2017 od 31. kolovoza 2017.).

Dozvole

Dopis broj 439/2017 od 6. lipnja 2017.: dozvola uređenja unutrašnjosti župne crkve Srca Marijina u župi Skopaljska Gračanica

Dopis broj 442/2017 od 6. lipnja 2017.: dozvola uređenja unutrašnjosti župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u župi Osova

Dopis broj 471/2017 od 15. lipnja 2017.: dozvola izgradnje nove kapelice (po uzoru na staru) na mjestu Nišan župa Sv. Ane Radunice.

Dopis broj 472/2017 od 15. lipnja 2017.: dozvolaobnove župne crkve u župi Sv. Ane Radunice.

Dopis broj 473/2017 od 15. lipnja 2017.: suglasnot za osnivanje redovničke kuće, Školskih sestara franjevki Krista Kralja bosansko-hrvatske provincije, na Rupnovcu župa Fojnica.

Dopis broj 523/2017 od 24. lipnja 2017.: dozvola izgradnje kuće Katoličkoj obiteljskoj udruzi *Milosrdno Srce* u Novom Travniku.

*Dopis broj 586/2017 od 6. srpnja 2017.:*odobren Direktorij Vrhbosanske nadbiskupije za pastoralnu i crkvenu godinu 2017./2018.

Dopis broj 603/2017 od 10. srpnja 2017.: dozvola izgradnje nove kapelice Sv. Marka na groblju Homolj u župi Sv. Ane Banbrdo-Lepenica.

Dopis broj 604/2017 od 10. srpnja 2017.: dozvola uređenja prezbiterija župne crkve u župi Sv. Ane Banbrdo-Lepenica.

Dopis broj 380/2017 od 1. lipnja 2017.: dozvola izgradnje kapelice u mjestu Đelilovac župa Sv. Ane Podkraj.

Dopis broj 723/2017 od 2. kolovoza 2017.: dozvola blagoslova spomen kapelice na Galičici župa Uznesenja BDM U Uskoplju.

Kronika Vinka kardinala Puljića

Od 1. lipnja do 31. kolovoza 2017.

1. lipnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospođu Guri Rusten ambasadoricu kraljevine Norveške u BiH.

U 10:35h Nadbiskup je primio na razgovor dr.sc. vlč. Šimu Maršića ravnatelja Centra za mlade i profesora na KBF-u u Sarajevu.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor ambasadora Republike Slovenije u BiH gospodina Iztok Grmeka.

U 11:45h Nadbiskup je primio na razgovor patra Matu Anića DI glavnog urednika *Radio Marije BiH*.

U 15:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom Ordinarijata vrhbosanskog.

U 17:30h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Darija Martića, studenta teologije.

2. lipnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je stigao župni ured u Žepču.

U 10:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Sliškovića, župnog vikara u župi Glavosijeka Sv. Ivana Krstitelja u Odžaku.

U 11:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa u žepačkoj crkvi povodom otvaranja vjeronaučne olimpijade. Organizator toga događaja je Katehetski ured nadbiskupije na čelu sa mons.dr.sc.vlč. Tomislavom Mlakićem pročelnikom te provincija Školskih sestara franjevki bosansko-hrvatske provincije. Nakon Mise Nadbiskup je nazočio svečanom otvorenju u zgradi KSC-a Don Bosco u Žepču.

U 14:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Antu Zubka, župnog vikara u župi Sv. Ante Padovanskoga u Žepču.

U 15:00h Nadbiskup je podijelio nagrade pobjednicima olimpijade.

U 17:30h Nadbiskup je stigao u samostan SMI na Gromiljaku.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa povodom izbora nove provincijalne uprave sestara SMI. Za provincijalnu glavariću izabrana je sestra Ana Marija Kustura. U svojoj homiliji Nadbiskup je napomenuo da je prevažno ići naprijed koračajući sa Gospodinom. Zahvalio je dosadašnjoj upravi na čelu sa sestrom Admiratom a novoj upravi poželio je puno uspjeha i nastavak dobre suradnje. Kao nasljednik utemeljitelja družbe SMI Nadbiskup je poručio sestrama da želi da mu one budu oslonac u njegovom pastirskom radu. Pozvao ih je na izgradnju zajedništva. Nakon Mise Nadbiskup se zadržao na svečanoj večeri koja je upriličena tom prigodom.

3. lipnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je stigao u župu Sv. Josipa u Zenici i susreo se sa pripravnicima za sakrament Svete potvrde njih 21 iz 3 zeničke župe: Sv. Josip, Sv. Ilije i Bezgrješnog Začeca BDM, te obavio ispit iz vjeronauka.

U 11:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa pod kojom je podijelio sakrament Svete potvrde za pripravnike. Na početku Mise Nadbiskupa je pozdravio župnik vlč. Vlado Pranjić. Koncelebriralo je 7 svećenika i nazočio je veliki broj vjernika.

U 14:45h Nadbiskup je posjetio samostan sestara Uršulinki u Zenici.

U 15:20h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Vlatka Rosića ravnatelja KSC-a Sv. Franjo u Tuzli.

U 16:30h Nadbiskup je stigao u Župu Ilijaš i susreo se sa župnikom mons. dr. sc. vlč. Zde-

nikom Spajićem i 4 pripravnika za sakrament Svete potvrde.

Pod Misom u 17:00h Nadbiskup je podijelio sakrament Svete potvrde za 4 pripravnika. Pod misom koncelebriralo je 3 svećenika a pjevao je katedralni zbor.

4. lipnja 2017.

Svetkovina Duhova je Nadbiskup je predslavio u 10:30h pontifikalnu Svetu Misa u katedrali Presvetog Srca Isusova u Sarajevu i pod Misom podijelio sakrament Svete potvrde za pripravnike iz dvije sarajevske župe Katedralnu i župu Presvetoga Trojstva te sakrament Prve svete Pričesti.

U 16:00h Nadbiskup je stigao u župu Sv. Ante u Vukanoviće i susreo se sa župnikom vlč. Marijanom Brkićem.

U 17:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa pod kojom je podijelio sakrament Svete potvrde za dvoje pripravnika te župe.

5. lipnja 2017.

U 15:15h Nadbiskup je primio na razgovor fra Zorana Jakovića, župnika župe Sv. Ante u Busovači.

6. lipnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor dr.sc.vlč. Dubravka Turaliju, profesora Svetoga Pisma Staroga zavjeta na KBF-u u Sarajevu i gospođu dr.sc. Sandu Smoljo, voditeljicu Centra za savjetovanje VN i profesoricu psihologije na KBF-u u Sarajevu

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor poduzetnika gospodina Mijata Tuku.

U 11:45h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miroslava Čavara, direktora Medijskog centra VN i župnika župe Uznesenja BDM na Stupu.

U 15:00h Nadbiskup je pohodio gradilište Caritasova doma na Gromiljaku zajedno sa dr.sc. Draganom Čovićem članom predsjedništva BiH iz reda Hrvatskoga naroda.

U 17:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom odbora za posjet biskupiji Limburg.

U 18:00h Nadbiskup je primio na razgovor dr.sc. vlč. Tomu Mlakića pročelnika Katehetskog ureda VN.

7. lipnja 2017.

U 8:45h Nadbiskup je primio na razgovor mons. mr.sc. Tomu Kneževića ravnatelja Caritasa BiH i profesora na KBF-u u Sarajevu.

U 9:30h Nadbiskup je predsjedao sjednicom povjerenstva za Sinodu VN.

U 12:10h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Josipa Vajdnara župnika župe Briješće i glavnog urednika Katoličkog tjednika.

U 16:15h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Igora Pejanovića.

U 17:30h Nadbiskup je primio na razgovor mons. dr.sc. Franju Topića predsjednika HKD Napredak i profesora na KBF-u u Sarajevu.

8. lipnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor dr.sc. vlč. Ivana Lovrića ravnatelja KŠC-a Sv. Pavao u Zenici.

U 16:00h Nadbiskup je predsjedao zajedničkom sjednicom Ordinarijata i Definitorija Franjevačke provincije Bosne Srebrene.

9. lipnja 2017.

U jutarnjim satima Nadbiskup je otputovao avionom u Meinheim u posjet Hrvatskoj katoličkoj misiji. U poslijepodnevnom satima Nadbiskup se susreo sa voditeljem misije vlč. Robertom Ružićem.

U 17:00h Nadbiskup je imao susret sa kruzmanicima misije Meinheim njih 56. Nakon susreta i kratkog ispita iz vjeronauka, Nadbiskup je predslavio Svetu Misa u crkvi Svetoga Duha te uputio prigodnu propovijed.

10. lipnja 2017.

U jutarnjim satima u pratnji župnika vlč. Roberta Ružića, Nadbiskup se uputio u misiju Mosbach kojom također upravlja vlč. Robert Ružić. Pod Misom u 11:00h Nadbiskup je podijelio sakrament Krizme za 20 pripravnika. Nakon Mise Nadbiskup se zadržao na svečanom ručku priređenom u tu čast.

U 18:00h Nadbiskup je nazočio svečanoj večeri sa vijećnicima misije Meinheim.

11. lipnja 2017.

U 11:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa i pod Misom podijelio sakrament Svete krizme za 56 pripravnika misije Meinheim. Na početku Svete Mise Nadbiskupa je pozdravio i dobrodošlicu zaželio župnik vlč. Robert Ružić a nakon njega i sami pripravnici.

Boraveći u misiji Nadbiskupa su rado susrećali, fotografirali se s njime i primali njegov blagoslov. Boraveći u misiji Nadbiskup je dobio mnoge darove kao što je mitra, križ, misnica, pastirski štap i kalež. Sve je to bilo u znaku zahvale i sjećanja na boravak u toj misiji. Misija u Meinheimu i Mosbachu trenutno broji oko 9 500 vjernika i taj se broj stalno povećava. U poslijepodnevnom satima Nadbisk-

up se uputio iz zračne luke u Frankfurtu preko Beča u Sarajevo.

12. lipnja 2017.

U 8:30h Nadbiskup je primio na razgovor umirovljenog vojnika Norveške koji je tijekom rata bio u mirovnoj misiji te je vozio Nadbiskupa iz Dervente za Sarajevo kada su u Derventi pokušali ubiti Nadbiskupa i vjernike koji su došli na proslavu Sv. Juraja.

U 9:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom Stalnoga vijeća BK BiH.

U 10:30h Nadbiskup je primio na razgovor mons. dr.sc. Tomu Vukšića vojnog ordinarija u BiH i mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

U 12:00h Nadbiskup je održao press konferenciju povodom obnove orgulja u katedrali Presvetoga Srca Isusova u Sarajevu.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor mr.sc. vlč. Luku Brkovića župnika u župi Sv. Josipa na Marindvoru.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa uočnicu u župi Sv. Ante u Busovači. Svetoj misi nazočilo je preko 5 000 vjernika.

13. lipnja 2017.

U 11:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa u župi Sv. Ante Padovanskoga u Žepču povodom proslave nebeskog zaštitnika te župe. Svetoj misi nazočio je veliki broj vjernika župe Žepče i okolnih župa a koncelebriralo je 20 svećenika. Nakon Mise Nadbiskup se uputio u Sarajevo.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa u samostanu Sv. Ante na Bistriku povodom proslave nebeskoga zaštitnika toga samostana. Pod Svetom misom koncelebrirao je i provincijal FPBS fra Jozo Marinčić.

14. lipnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je u župi Kolibe predslavio Svetu Misa povodom završetka duhovnih vježbi za svećeničko ređenje vlč. Ante Vrhovca za vrhbosansku nadbiskupiju i vlč. Marina Krešića za mostarsku biskupiju.

U 16:00h Nadbiskup je predsjedao sjednicom za kauzu S. B. Petra Barbarića. Sjednici su nazočili: vicepostulator pater Božidar Nagy, mons. Luka Tunjić delegirani sudac, fra Šimo Ivelj promicatelj pravde, preč. Mladen Kalfić kancelar i vlč. Bojan Ivešić, bilježnik.

U 19:30h Nadbiskup je nazočio svečanoj večeri zajedno sa gostima iz grada Achena koji su došli na svečanu kolaudaciju orgulja koja se ima dogoditi uskoro.

15. lipnja 2017.

U 10:30h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa u katedrali Srca Isusova povodom svetkovine Tijelova. Nakon Svete mise Nadbiskup je predvodio procesiju sa Presvetim sakramentom kroz katedralu.

U 13:15h Nadbiskup je primio na razgovor dobročinitelje iz Njemačke.

U 14:30h Nadbiskup se u prostorijama VBS-a susreo sa grupom dobročinitelja biskupije iz Achena.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Giuseppea Trentadue, tajnika apostolske nuncijature u BiH.

16. lipnja 2017.

U 18:00h Nadbiskup je u katedrali pod Misom blagoslovio obnovljene katedralne orgulje. Nakon Mise Nadbiskup je nazočio svečanom koncertu koji je priređen u tu čast.

U 20:00h Nadbiskup je nazočio svečanoj večeri u Svećeničkom domu koja je upriličena za goste iz Achena koji su financirali obnovu orgulja.

17. lipnja 2017.

U 9:30h Nadbiskup se u Žablaku susreo sa vlč. Bartolom Lukićem, župnikom te župe.

U 10:00h Nadbiskup je stigao u župu Jelah i susreo se sa krizmanicima te župe, njih 12, i sa župnikom vlč. Ilijom Marinovićem te obavio ispit iz vjeronauka. Pod Misom u 11:00h Nadbiskup je podijelio sakrament Svete krizme za 12 pripravnika te župe.

U 16:00h Nadbiskup je stigao u župu Gorice te se susreo sa župnikom vlč. Đurom Živkovićem i dva pripravnika za sakrament Svete krizme te obavio ispit iz vjeronauka. Pod Misom u 17:00h Nadbiskup je podijelio sakrament Svete krizme za ta dva pripravnika.

18. lipnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je stigao u župu Vitez te se susreo sa krizmanicima i obavio tradicionalni ispit iz vjeronauka.

Pod Misom u 11:00h Nadbiskup je podijelio sakrament Svete krizme za 154 pripravnika te župe.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Misu u crkvi Kraljici Krunice u Sarajevu povodom obilježavanja 40 godina svećeništva generacije pomoćnog biskupa mons. Pere Sudara. Svetoj misi nazočili su svećenici iz te generacije njih 8 koji su članovi prezbiterija vrhbosanske nadbiskupije.

19. lipnja 2017.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor fra Marijana Karaulu.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika Bk BiH i generalnog tajnika BK Austrije.

U 18:00h Nadbiskup je u KŠC-u Sv. Josip u Sarajevu uručio diplome ovogodišnjim maturantima i nazočio prigodnom programu povodom toga događaja.

20. lipnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Božu Skopljakovića predsjednika novoosnovane stranke HS.

U 16:15h Nadbiskup je posjetio apostolskog nuncija mons. Luigia Pezzuta povodom njegova imendana.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa u crkvi Kraljice Svete Krunice na Banjskom Brijegu povodom otvaranja katehetske škole.

21. lipnja 2017.

U 11:00h Nadbiskup je u sjemenišnoj crkvi u Travniku predslavio Svetu Misa povodom patrona crkve Sv. Alojzija Gonzage i povodom završetka duhovne obnove za ministrante na kojoj je sudjelovalo 60 ministranata iz 13 župa. Tijekom boravka u Travniku Nadbiskup se pojedinačno susreo sa svećenicima vlč. Stjepanom Didakom, vlč. Andrejom Lukanovićem i vlč. Miljenkom Džaltom.

U 13:30h Nadbiskup je posjetio župu Sv. Ivana Krstitelja u Travniku i susreo se sa župnikom i dekanom mons. Matom Janjićem te obišao gradilište nove župne dvorane.

U 18:00h Nadbiskup je suslavio Svetu Misa u crkvi Kraljice Krunice a Misom je predsjedao mons. Đuro Hranić đakovački nadbiskup. Povod slavlja Svete mise jeste obilježavanje 25 godina od ponovnog uvođenja vjeronauka u školu. Prigodnu propovijed je uputio mons. Ratko Perić mostarski biskup. Nakon Mise Nadbiskup je nazočio svečanoj akademiji gdje je održao kratko predavanje o povijesti uspostave vjeronauka u škole.

22. lipnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup je nazočio prigodnom programu za vjeroučitelje koji se odvija u KŠC-u Sv. Josip.

U 12:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa u crkvi Kraljice Krunice povodom završetka katehetske škole.

U 19:00h Nadbiskup je nazočio i bio jedan od predstavljača knjige od mons. Juraja Batelje

o kardinalu Stepincu i Crkvi u BiH. Predstavljanje je bilo u katedrali. Nakon predstavljanja knjige Nadbiskup je nazočio koncertu klape Hrvatske ratne mornarice Sv. Juraj.

23. lipnja 2017.

U 11:00h Nadbiskup je nazočio Svetoj misi u katedrali povodom župne proslave svetkovine Presvetoga Srca Isusova.

U poslijepodnevnom satima Nadbiskup se uputio u Podmilačje. Nadbiskup je u 18:00h predslavio Svetu Misa uočnicu povodom svetkovine Sv. Ivana Krstitelja. Svetoj misi nazočilo je mnoštvo naroda i veliki broj svećenika. Prije samoga Misnoga slavlja Nadbiskup je predvodio pobožnost blagoslova kipa i vode te je ispovijedao.

24. lipnja 2017.

U 11:15h Nadbiskup je primio na razgovor fra Ivana Pervana župnika župe Doljani.

U 11:40h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića generalnog tajnika BK BiH.

25. lipnja 2017.

U 8:45h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Franju Komaricu biskupa banjolučkog.

U 10:30h Nadbiskup je predslavio Svetu Misa u katedrali povodom vanjske proslave Presvetoga Srca Isusova. Pod Svetom misom propovijedao je pater Mihaly Szentmartony duhovnik u zavodu Sv. Jeronim u Rimu i profesor na Gregorijani.

U 18:00h Nadbiskup je nazočio svečanom bajramskom prijemu kod reisa Huseina efen-dije Kavazovića.

26. lipnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Mark Schaubu profesora sa Univerzitetu *Grand Valley* iz USA.

U 15:00h Nadbiskup je posjetio Uredništvo Katoličkog tjednika, susreo se sa osobljem te nazočio otvorenju i pokrenuo novi portal *Nedjelja.ba*.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. dr. sc. vlč. Hrvoja Kalema svećenika VN koji predaje kao profesor u na KBF-u u Đakovu.

27. lipnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons.dr.sc.vlč. Ivana Lovrića ravnatelja u KŠC Sv. Pavla u Zenici.

U 11:30h Nadbiskup je primio na razgovor dr.sc. vlč. Šimu Maršića Ravnatelja NCM Ivan Pavao II. i profesora na KBF-u u Sarajevu.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor Biskupa norveške luteranske crkve iz Osla Olea Chr. M. Kvarmea i s njime rektora katedrale iz Osla. U jednosatnom razgovoru Nadbiskup im je prikazao stanje u BiH te su izrazili zajedno nadu u buduću suradnju.

28. lipnja 2017.

U 9:30h Nadbiskup je primio na razgovor grupu svećenika iz Barija na čelu sa njihovim biskupom. U susretu Nadbiskup im je prezentirao stanje Crkve u BiH i političko stanje. Susretu je nazočio i mons. Giuseppe Trentadue tajnik apostolske nuncijature u BiH. Razlog tome je što mons. Giuseppe dolazi iz te biskupije.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor sestru Julijanu Djaković provincijalnu glavari-cu sestara Milosrdnica i sestru Moniku tajnicu i ekonomu provincije.

U 13:00h Nadbiskup je nazočio svečanom ručku u Apostolskoj nuncijaturi.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor 5 đakona franjevačke provincije Bosne Srebre-ne i s njima obavio tradicionalni susret prije svećeničkog ređenja.

29. lipnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Davora Topića župnika katedralne župe u Skoplju - Makedonija.

U 10:30h u katedrali Presvetoga Srca Isusova Nadbiskup je predslavio Svetu Misa povodom svetkovine apostolskih prvaka Petra i Pavla te zaredio nove svećenike, jednoga dijace-zanskog kandidata i pet kandidata za franjevačku provinciju Bosnu srebrnu. Svetoj misi nazočio je veliki broj vjernika uglavnom član-ova obitelji ređenika.

U 15:00h Nadbiskup je nazočio press konferenciji u prostorijama MRV-a povodom proslave 20 godina od osnutka MRV-a BiH.

U 18:00h Nadbiskup je nazočio snimanju emisije u Narodnom pozorištu povodom 20 godina MRV-a zajedno sa ostala tri vjerska poglavara vladikom Grigorijem, Huseinom Smajićem i Jakobom Fincijem.

U 20:00h Nadbiskup je nazočio prigodnoj akademiji u Narodnom pozorištu povodom 20 godina od osnutka MRV-a. Tom prigodom vjerski lideri potpisali su zajedničku deklaraciju protiv stigmatizacije žrtava seksualnog zlostavljanja.

30. lipnja 2017.

U 8:30h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Igora Pejića.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor bogoslove sjemeništa Redemptoris Mater iz Vogošće na čelu sa njihovim odgojiteljima.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Gabrijela Jukića, svećenika VN misionara.

01. srpnja 2017.

U 9:15h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Ivu Paradžika, župnika župe Presvetog Trojstva u Novom Sarajevu.

U 10:30h Nadbiskup je primio na razgovor fra Franju Martinovića, župnika župe Sv. Antuna Padovanskog u Drijenči - Tuzla.

U 11:45h novoimenovani osobni tajnik uzoritog gospodina Vinka Kardinala Puljića, vlč. Anto Zubak, ispovjedio je ispovijest vjere i položio zakletvu o čuvanju tajni i svega onoga što bi moglo naštetiti općoj i partikularnoj crkvi u koliko bi izašlo u javnost te vjernom služnji u službi.

02. srpnja 2017.

U 9:45h u nadbiskupski ured došli su mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjske biskupije i mons. Franjo Komarica, biskup banjalučke biskupije. Kratko su razgovarali sa Nadbiskupom te se uputili na Sv. Misu u katedralu.

U 10:30h Nadbiskup je suslavio Svetu Misu u katedrali u zajedništvu sa ostalim biskupima: mons. Luigi Pezzuto, apostolski nuncij u BiH; mons. Tomo Vukšić, vojni biskup u BiH; mons. Franjo Komarica, biskup banjalučki te mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjske biskupije te još 13 svećenika. Povod Svete Mise bilo je obilježavanje Papinog dana, Svetu Misu predslavio je apostolski nuncij u BiH mons. Pezzuto, a propovijedao vojni biskup mons. Vukšić.

U 12:30h Nadbiskup se, uz prisutnost mons. Komarice i mons. Perića uputio u Nuncijaturu gdje je bio svečani ručak povodom Papinog dana.

03. srpnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Mikića, vicerektora Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa.

U 10:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Gorana Kosića, ekonoma i prefekta u Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor bogoslova IV. godine gosp. Ivana Dragičevića.

U 12:30h Nadbiskup se uputio na imendanški ručak mons. Tome Vukšića, koji se održao u Bogosloviji.

U 15:10h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Ivana Ivančevića, župnog vikara u župi Sv. Obitelji na Kupresu.

U 19:30h Nadbiskup se uputio prema Nuncijaturi gdje je održan svečani prijem povodom Papinog dana, ondje je se susreo sa mnogim visokim dužnosnicima političke vlasti.

04. srpnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Antu Dominkovića, župnika župe Bezgrešna Začeca BDM - Crkvice u Zenici.

05. srpnja 2017.

U 9:15h Nadbiskup se kratko susreo s novom vrhovnom glavaricom sestara Služavki Malog Isusa, sarajevske provincije s. Mariom Anom Kustura.

U 9:30h Nadbiskup se kratko sastao s vlč. Miroslavom Čavarom, župnikom župe Uznesenja BDM - Stup i direktorom Katoličkog Tjednika.

U 10:30 Nadbiskup se uputio prema Vrhbosanskom Bogoslovnom Sjemeništu gdje je predslavio Svetu Misu u 11:00h povodom zaštitnika bogoslovije sv. Ćirila i Metoda. Nadbiskup je slavio Svetu Misu uz prisutnost mons. Tome Vukšića, vojnog ordinarija; mons. Luigia Pezzuta, apostolskog nuncija u BiH te još oko 30-ak svećenika. Nakon Svete Mise bio je svečani ručak povodom nebeskih zaštitnika sv. Ćirila i Metoda.

U 13:30h Nadbiskup je imao sjednicu poglavara Vrhbosansko Bogoslovnog Sjemeništa: preč. Josip Knežević, rektor; vlč. Marko Mikić, vicerektor; vlč. Goran Kosić, ekonom te predstavnicima Katoličkog Bogoslovnog Fakulteta: mons. Darkom Tomaševićem, dekanom fakulteta i preč. Šimom Maršićem, prodekanom fakulteta, sjednici je također nazočio vlč. Franjo Tomić, ekonom biskupije. Govorilo se o potrebnim prostorijama fakulteta kao i o tom koji dio zgrade komu pripada.

U 15:15h Nadbiskup je primio na razgovor s vlč. Marijana Orkića, župnika župe Sv. Juraja mučenika - Morančani.

U 16:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Zubka, župnika župe Prečista Srca Marijina - Bijeljina.

06. srpnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor fra Josu Oršolića, ravnatelja humanitarno-karitativne udruge "Kruh Sv. Ante" i župnika župe Zvornik - Srebrenica te fra Maria Jurića, gvardijana i župnika župe Uznesenja BDM u Tolisi.

U 12:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospođu Katarinu ...

U 15:00h Nadbiskup je imao sjednicu Ordinarijata kojoj su nazočili: Nadbiskup, preč. Josip Knežević, preč. Mladen Kalfić, preč. Darko Tomašević, preč. Franjo Tomić, mons. Pavo Jurišić te vlč. Anto Zubak.

U 16:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Predraga Ivandića, župnog vikara u župi Sv. Josipa u Drvaru.

U 18:00h Nadbiskup je primio na razgovor dr. sc. vlč. Mirka Šimića, ravnatelja Caritasa Vrhbosanske nadbiskupije.

U 19:00h Nadbiskup je nazočio svečanoj proslavi 241. godišnjice nezavisnosti Sjedinjenih Američkih Država, svečana proslava nezavisnosti održana je u prostorijama američke ambasade u Sarajevu.

07. srpnja 2017.

U 8:30h Nadbiskup je se uputio prema župi Dubrave kod Brčkog na pokop fra Tihomira Sadrića.

08. srpnja 2017.

U 8:30h Nadbiskup se uputio prema Foči kod Dervente.

U 11:00h Nadbiskup je suslavio Svetu Misu u Foči kod Dervente povodom 40. godine misništva mons. o. Zdenka Križića, gospičko-senjskog biskupa. Na Svetoj misi sudjelovalo je 20-ak svećenika te veliki broj vjernika. Nakon Svetog Misnog slavlja bio je svečani ručak za sve uzvanike.

U 14:15h Nadbiskup je kratko navratio na Cer kod vlč. Josipa Batinića, župnika župe Krista Kralja - Cer.

U 16:30h Nadbiskup je stigao u župu Presvetog Srca Isusova u Novom Selu kod Bosanskog Broda, te je na razgovor primio vlč. Ivu Kopića župnika u Derventi.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misu te podijelio sakrament Krizme dvoje krizmanika u župi Novo Selo. Nakon Svete Mise bila je svečana večera za sve uzvanike.

09. srpnja 2017.

U 8:30h Nadbiskup se uputio prema župi Presvetog Trojstva - Novo Sarajevo.

U 9:00h Nadbiskup je predslavio Svetu Misu uz koncelebraciju vlč. Josipa Tadića i vlč. Ante Zubaka.

U 10:30h Nadbiskup se uputio prema sestrama Karmelićankama na Stupu gdje je imao kratki razgovor s njima.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor fra Stipana Radića, župnika župe Sv. Ane Banbrdo.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor preč. Vlatka Rosića, ravnatelja KŠC-a "Sv. Franjo" u Tuzli i v.d. dekana tuzlanskog dekanata.

U 17:00h Nadbiskup je primio na razgovor dr. Selvera Šabanovića.

U 20:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Šimu Maršića, ravnatelja Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih "Ivan Pavao II." te profesora na KBF-u.

10. srpnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Miroslava Čavara, direktora medijskog centra VN te župnika Uznesenja BDM - Stup.

U 10:00h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Marka Mikića, vicerektora u VBS-u.

U 15:15h Nadbiskup je primio na razgovor preč. Josipa Kneževića, rektora VBS-a.

U 16:50h Nadbiskup je primio na razgovor gosp. Josipa Markovića, bogoslova II. godine vrhbosanske nadbiskupije.

11. srpnja 2017.

U 5:30h Nadbiskup se uputio na aerodrom gdje je imao let za Zagreb u 6:30h.

U 15:45h Nadbiskup je sletio na aerodrom iz pravca Zagreba.

U 17:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Ivu Tomaševića, generalnog tajnika BK BiH.

12. srpnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor gospodina Ivana Dundera, savjetnika u Predsjedništvu gosp. Čovića.

U 10:50h Nadbiskup je primio na razgovor prof. dr.sc. Sandu Smoljo, profesorice psihologije na KBF-u te voditeljicu ureda za brak i obitelj VN.

U 11:30h Nadbiskup je primio na razgovor dr. sc. vlč. Dubravka Turaliju, profesora na KBF-u te voditelja ureda za brak i obitelj VN.

U 15:30h Nadbiskup se uputio prema Banja Luci gdje je održano 70. redovno zasjedanje BK BiH-a.

13. srpnja 2017.

U 7:20h započela je Sveta misa koju je predslavio Nadbiskup uz koncelebraciju svih biskupa BK BiH-a te je započelo zasjedanje BK BiH I. dan.

14. srpnja 2017.

II. dan zasjedanja BK BiH, dan je započeo Svetom misom u 7:20h, u 12:00h završeno je

zasjedanje BK BiH te su Nadbiskup i mons. Komarica održali konferenciju za novinare.

15. srpnja 2017.

U 10:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu u banjalučkoj katedrali povodom svetkovine sv. Bonaventure, zaštitnika banjalučke katedrale i biskupije. Svetoj misi sudjelovali su mons. Franjo Komarica, biskup banjalučki; mons. Tomo Vukšić, vojni biskup; mons. Nikola Kekić, vladika križevački i delegat HBK te biskupa grkokatolika u BiH; mons. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski; mons. Marko Semren, pomoćni biskup banjalučki; mons. Željko Majić, generalni vikar hercegovačkih biskupija i delegat biskupa Ratka Perića te 50-ak svećenika uz mnoštvo vjernika. Nakon Svete mise bio je svečani ručak za sve svećenike, redovnike i redovnice.

16. srpnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup se uputio prema trapišćkom samostanu opatiji *Marija Zvijezda* gdje se kratko susreo sa trapistima.

U 10:00h Nadbiskup se uputio prema svome rodnom mjestu Priječanima.

U 11:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu na groblju Sv. Ilije u svom rodnom mjestu Priječani. Na Svetoj misi sudjelovao je veliki broj vjernika te trojica svećenika: mons. Ivo Božinović, ravnatelj KŠC-a "Bl. Ivan Merz" Banja Luka te župnik župe Sv. Male Terezije - Presnače, o. Tomislav Topić župnik opatije Marija Zvijezda te vlč. Anto Zubak, tajnik kardinala. Nakon Svete mise bio je ručak za sve uzvanike.

U 16:15h Nadbiskup se uputio prema Sarajevu.

17. srpnja 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na kratki razgovor fra Slavka Topića, profesora na Franjevačkoj teologiji na Nedžarićima.

U 11:00h Nadbiskup se uputio prema Lovranu gdje odlazi na godišnji odmor sve do 03.08.2017.

31. srpnja 2017.

U 18:00h Nadbiskup je uz koncelebraciju mons. Ivana Devčića, riječkog nadbiskupa i metropolita te mons. Bohdana Dzyurakha, tajnika Sinode biskupa Ukrajinske grkokatoličke crkve i kurijalnog biskupa Kijeva, predslavio svetu Misu u župi Sv. Jakova u Opatiji povodom slavljenja zaštitnika i utemeljitelja Družbe Isusove, Sv. Ignacija Loyolskoga te 60. godine misništva o. Ignacija Čižmešije, svetoj misi na-

zočili su mnogi vjernici i svećenici. Nakon Svete mise bila je svečana večera.

03. kolovoza 2017.

U 8:00h Nadbiskup se uputio iz Lovrana prema Zagrebu.

U 10:30h Nadbiskup je otišao na zdravstvenu kontrolu.

U 15:30h Nadbiskup je stigao na Pešćenicu gdje ga je primio p. Zvonko Džankić, prior dominikanskog samostana bl. Augustina Kažotića na Pešćenici.

U 19:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu povodom blagdana bl. Augustina Kažotića na Pešćenici uz veliki broj svećenika i vjernika. Nakon Svete mise bila je svečana večera.

04. kolovoz 2017.

U 8:00h Nadbiskup se uputio prema Sarajevu.

06. kolovoza 2017.

U 8:00h Nadbiskup se uputio prema Borovici.

U 10:00h Nadbiskup je kratko razgovarao sa vlč. Ivanom Butumom, župnikom u Borovici.

U 11:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu za patron župe Preobraženja Gospodnjega na Borovici uz koncelebraciju mnogih svećenika. Svetoj misi sudjelovao je veliki broj vjernika koji su se makar na dan vratili u svoju Borovicu iz daleka svijeta. Nakon Svete mise bio je svečani ručak.

U 14:30h Nadbiskup se uputio prema Sarajevu.

U 17:30h Nadbiskup se uputio prema Palama.

07. kolovoza 2017.

U 14:00h Nadbiskup je na Palama primio grupu mladih iz Italije na čelu sa vlč. Davorom Klečinom, župnikom u Drvaru te fra Perom Karajicom, župnikom na Dobrinji.

U 14:30h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Gabrijela Jukića, misionara u Ugandi.

08. kolovoza 2017.

U 14:00h Nadbiskup se uputio prema Skopaljskoj Gračanici.

U 17:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu i vodio sprovod + Janje Lebo, majke vlč. Josipa Lebe u Skopaljskoj Gračanici. Svetoj misi i sprovodu nazočili su mnogi svećenici i vjernici.

10. kolovoza 2017.

U 14:45h Nadbiskup je kratko primio na razgovor fra Ivana Nujića, profesora na Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokom.

U 15:15h Nadbiskup je primio na razgovor N.E. gosp. Martina Pammera, austrijskog ambasadora u BiH.

U 16:00h Nadbiskup je primio na razgovor prof.dr.sc. p. Jakova Mamića, generalnog vikara Vojnog ordinarijata RH.

U 16:30h Nadbiskup je primio na razgovor prof. Franju Marića, profesora i povjesničara.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu u sarajevskoj katedrali povodom obljetnice smrti vrhbosanskoga nadbiskupa +Marka Jozinovića.

11. kolovoza 2017.

U 11:00h Nadbiskup je primio na razgovor mons. Matu Janjića, župnika župe Sv. Ivana Krstitelja u Travniku te travničkog dekana.

U 13:30h Nadbiskup je primio na razgovor preč. Željka Marića, rektora KŠC-a "Petar Barbarić" u Travniku te vlč. Damjana Soldu, ekonoma u KŠC "Petar Barbarić" u Travniku.

13. kolovoza 2017.

U 7:30h Nadbiskup se uputio prema Bežlji.

U 10:30h Nadbiskup je imao kratki susret i ispit sa krizmanicima.

U 11:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu u Bežlji uz koncelebraciju 8 svećenika, a osobito domaćih sinova: vlč. Maria Ćosića i mons. Slađana Ćosića te uz brojna Božji narod. Pod Svetom misom nadbiskup je podijelio sakrament Svete potvrde petero mladih iz župe Bežlja. Nakon Svete mise uslijedio je svečani ručak.

U 15:00h Nadbiskup se uputio prema Komušini.

14. kolovoza 2017.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu uočnicu Gospi Kondžilskoj uz koncelebraciju 20-ak svećenika i mnoštvo vjernika. Nakon Svete mise uslijedila je svečana večera, nakon koje se Nadbiskup uputio prema Sarajevu.

15. kolovoza 2017.

U 7:45h Nadbiskup se uputio prema Vitezu.

U 10:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu kod časnih sestara SMI u samostanu Sv. Josipa u Vitezu. Pod Svetom misom osobita svečanost bilo je obnavljanje i polaganje zavjeta časnih sestara, 50 godina od svojih zavjeta i svoga služenja Bogu proslavile su sestre svečarice: S. M. Paskvalina Santro, S. M. Bertila Kovačević, S. M. Ljubomira Žilić, 25 godina S. M. Emanuela Juričević, obnovu prvih zavjeta imale su: S. M. Jelena Jovanović, S. M. Ana Prkić, S. M. Sandra Kapetanović te ulazak u II.

godinu novicijata te preuzimanje redovničkog ruha imale su S. M. Pia Pilić, S. M. Nikolina Džavić. Nakon Svete mise uslijedio je svečani ručak za sve prisutne.

U 14:45h Nadbiskup se uputio prema Sarajevu.

U 17:50h Nadbiskup se uputio prema Stupu.

U 19:00h Nadbiskup je predslavio Svetu misu povodom svetkovine Velike Gospe na Stupu kraj Sarajeva. Svetoj misi nazočio je veliki broj svećenika i vjernika. Nakon Svete mise bila je svečana večera.

16. kolovoza 2017.

U 9:40h Nadbiskup je primio na razgovor vlč. Slavišu Stavnjaka.

U 10:00h Nadbiskup je primio u prvi službeni posjet g. general-bojnika Antona Waldnera, zapovjednika Snaga Europske Unije (EUFOR-a) operacije "Althea" u BiH.

Uz generala je bio njegov tim kojega čine: vlč. Martin Steiner, austrijski vojni kapelan pri EUFOR-u, vojnik Alexander Gstrein, ađutant u odlasku, satnik Laura Possegger, novi ađutant. Uzoriti gospodin kardinal je u razgovoru prisutne upoznao o stanju u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, osobito o stanju vjernika i župa prije i poslije rata, o raznim projektima obnove i opstanka biskupije, govorili su o situaciji u BiH, ali isto tako se osvrnuo na svjetske moćnike i državne predstavnike da trebaju raditi za opće dobro svih ljudi i da su pozvani osigurati ljudima potrebne uvjete za dostojan život čovjeka i da je svima potrebna jednakopravnost u ovoj zemlji. Uzoriti gospodin kardinal na kraju je zahvalio general-bojniku na posjeti te zaželio uspješnu suradnju u budućnosti.

U 11:30h Nadbiskup je primio na razgovor preč. Franju Tomića, ekonoma Vrhbosanske nadbiskupije.

U 15:00h Nadbiskup je primio na razgovor p. Matu Nikolića, urednika Radio Marije BiH i vlč. Antu Stjepanovića, župnika župe Presvetog Srca Isusova u Novom Selu kraj Bosanskog Broda.

U 19:15h Nadbiskup se uputio prema Caritasu na Stupu.

U 20:00h Nadbiskup je bio na večeri na Stupu sa njemačkim skautima.

17. kolovoza 2017.

U 10:30h Nadbiskup je primio vlč. Miroslava Ćavara, župnika župe Uznesenja BDM na Stupu te ravnatelja MC.

19. kolovoza 2017.

U 9:00h Nadbiskup je primio na razgovor p. Matu Anića, direktora Radio Marije.

U 18. sati primio vojnog ordinarija mons. Dr. Tomu Vukšića.

21. kolovoza 2017.

U 17:00h Nadbiskup se uputio prema Travniku na otvaranje duhovnih vježbi za svećenike u večernjim satima.

U 17:00h Nadbiskup se susreo sa poglavarima sjemeništa, a kasnije sa svećenicima koji su na Duhovnim vježbama.

U 19:00h Nadbiskup je imao zaziv Duha Svetoga te započeo duhovne vježbe svećenika u Travniku a kasnije bio na svečanoj večeri.

22. kolovoza 2017.

U 9:00h Nadbiskup se uputio u posjetu župi G. Močile-Sijekovac te župniku vlč. Ivanu Tolju, zajedno sa gostima i članovima Komune koja je tamo radila i njihova voditelja vlč. Ivana Filipovića.

U 13:00h Nadbiskup je stigao u Đakovo na susret svoje generacije. Susret je započeo ručkom, nakon ručka u bogosloviji u Đakovu, pohodili su groblje gdje su njihovi pokojni kolege i profesori, a i kardinalova rodbina.

U 18:00h Nadbiskup je predslavio svetu Misu u đakovačkoj katedrali, nakon svete Mise uslijedila je večera.

23. kolovoza 2017.

Svi prisutni na susretu generacije slavili su sv. Misu u bogoslovskoj kapelici, gdje su kroz sedam godina slavili Misu, predvodio je mons. dr. Franjo Koamrica. Nakon toga su pošli na izlet u Kopački Rit. Iz Đakova je kardinal otputovao u Poreč.

24. kolovoza 2017.

Nadbiskup je prije podne zajedno s biskupom mons. dr. Draženom Kutlešom blagoslovio novo zdanje obitelji Ive Sadrića. U 18,30 sati su slavili Misu u Sentvinčentu o godišnjici smrti blaženog Miroslava Bulešić, prezbitera i mučenika.

25. kolovoza 2017.

Nadbiskup je iz Poreča otišao za međunarodni susret mladih u Udine, gdje je u 10 sati imao susret i predavanje. U 16. sati je slavio Misu za mlade i vratio se u Zagreb gdje je kod sestara SMI, u generalnoj kući odsjeo.

26. kolovoza 2017.

Nadbiskup je otputovao iz Zagreba za Turić. Na putu se svratio u Gradačac kod župnika vlč. Marka Hrskanovića. U Turiću je u 17,30 sati bio na raspolaganju vjernicima za ispovijed. Nakon toga je s vjernicima krenuo u procesiji od mjesta mučeništva sl.B. fra Lovre Milanovića do groblja gdje se nalazi njegov grob. Tu je slavio Misu s vjernicima.

27. kolovoza 2017.

Nadbiskup se priključio bogoslovima koji su na koloniji u travničkom dekanatu. Slavio je Misu u 9 sati u župi Presvetog Trojstva u N. Travniku. Taj dan su u programu obišli sjemenište u Travniku, Podkraj, Turbe i Gospino Vrelo.

28. kolovoza 2017.

Nadbiskup je zajedno s bogoslovima pohodio župu Pećine. Nakon ručka su došli u N. Travnik, župa Uzašašća Gospodinova gdje je bio na raspolaganju za ispovijed i slavio Misu u 18. sati. Za vrijeme kolonija bogoslova je razgovarao osobno sa svakim bogoslovom. U N. Travniku nadbiskup je primio grupu iz Italije predvođenu s biskupom.

29. kolovoza 2017.

Slavio je sv. Misu u rankovićima na mjestu stradanja hrvata katolika po završetku Drugog svjetskog rata u Rijama. Nakon ručka se vratio doma u Sarajevo.

30. kolovoza 2017.

Nadbiskup je primio u prijepodnevnim satima mons. Ivu Tomaševića, gen. tajnika BK BiH; te vlč. Fabijana Stanušića, ravnatelja svećeničkog doma.

Na poziv mons. Luigia Pezzuta, apostolskog nuncija uzeo je učešće kod njega na ručku.

U 15 sati je primio jednu američku humanitarku Jeabbe McCue Peg Masterson Edqist.

U 16 sati je primio provincijalku SMI s. Mariju-Anu Kustura.

31. kolovoza 2017.

Nadbiskup je primio u 9. sati fra dr. Šimu Ivelja sudskog vikara;

U 10 sati primio je generalnog vikara iz Mostara mons. Željka Majića.

U 11. sati je primio vlč. Marinka Filipovića, župnika iz Novog Sarajeva

U 12,30 je bio na ručku s Nuncijem i s gostima iz Italije.

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA
ŽUPA SV. JOSIPA RADNIKA - TURBE

POVELJA

O posveti župne crkve i oltara

Na slavu i čast Presvetog Trojstva, a pod zaštitom
Sv. Josipa Radnika, župljani župe Turbe,
godine 1991., sa svojim župnikom vlč. Vinkom Trogrličem,
započese izgradnju nove župne crkve,
koju završise 2017. godine, sa župnikom vlč. Nikolom Lovrićem.

Providnošću i milošću Božjom, za pontifikata pape Franje,
za ordinarija vrhbosanskog Vinka kardinala Puljića
i župnika vlč. Nikole Lovrića,
na 40. obljetnicu od osnutka župe, crkvu

POSUETI

29. srpnja, godine Gospodnje 2017.

dr. sc. mons. **PERO SUDAR**, pomoćni biskup vrhbosanski
i u oltar ugradi
moći svetog **VIKTORA**, svećenika, mučenika.

Nikola Lovrić

Župnik, Nikola Lovrić

Anto Nikić

Kum crkve, Anto Nikić

Pero Sudar

Posvetitelj,

dr. sc. mons. **PERO SUDAR**, pomoćni biskup vrhbosanski

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA
NADBISKUPSKO SJEMENIŠTE
"Petar Barbarić"
Travnik

POVELJA

*U ime Presvetog Trojstva, Oca, Sina i Duha Svetoga,
na čast svetog Alojzija Gonzage, zaštitnika katoličke mladeži,
u vrijeme pontifikata pape Franje,
nadbiskupa vrhbosanskog Vinka kardinala Puljića,
arhiđakona gučegorskog mons. Pave Jurišića,
dekana travničkog mons. Mate Janjića,
rektora Sjemeništa don Željka Marića,*

posveti novi oltar i rekonsekriira oskvrnjenu crkvu

*vrhbosanski nadbiskup i metropolit Vinko kardinal Puljić, na Petrov četvrtak,
21. rujna godine Gospodnje 2017.*

*U oltarnu ploču pohranjene su moći sv. Lucije i sv. Polikarpa,
preuzete iz starog oltara.*

Povijesni hodogram sjemenišne crkve sv. Alojzija Gonzage u Travniku

Gradnja sjemenišne crkve započela je 1885. godine. Posvećena je 1. VII. 1886. Pet novih pozlaćenih oltara postavljeno je 1890/1891; tri velika zvona 1889. godine; 1891. nabavljene nove orgulje; godine 1917. Državne vlasti oduzele su zvona za vojne potrebe; godine 1923. nabavljena ponovno tri velika zvona; od 1945-1990. crkva je desakralizirana – pretvorena u skladište i dvoranu.

Godine 1990. brigu za crkvu preuzima vlč. Pavo Nikolić, župnik travnički. Gosp. Krešo Bilić, 15. srpnja 1998. godine pronašao lijes Petra Barbarića. Svečanom euharistijom, nakon recognicije, lijes i ostatci Petra Barbarića pohranjeni su lijevu nišu crkve, 23. srpnja 1998. godine. Temeljitu obnovu iznutra i izvana vodio je preč. Pero Pranjić, kanonik i prvi rektor nakon obnove rada sjemeništa.

Rektor, don Željko Marić

Posvetitelj, Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski

Posveta oltara i rekonsekracija sjemenišne crkve, 21. rujna 2017.

Prot. br.: 91/2017.

Propovijed p. Mihalya Szentmartonija na proslavi naslovnika Vrhbosanske nadbiskupije i sarajevske katedrale

Presveto Srce Isusovo: ljubav naša svagdanja

Blagdan Presvetog Srca Isusova je blagdan Božje milosrdne ljubavi. Osnovna poruka tog blagdana je: Božja je ljubav vjerna. To znači, da Bog nas voli i onda, kad smo slabi, jadni i grešni. On nas voli bezuvjetno. To se zove milosrđe. Isus je utjelovljeno Božje milosrđe. Božja se ljubav očituje prema nama u Isusovu dobrom Srcu.

Mi možemo mnogo toga pročitati i naučiti o Isusu. Možemo se diviti njegovoj uzvišenoj nauci, njegovom neobičnom poznavanju ljudske duše, njegovoj vjernosti spoznatom poslanju. Ali ako ne shvatimo, da je najljepša oznaka Isusova bića milosrđe, onda nismo od njega ništa shvatili. Isusovo milosrđe dolazi do izražaja u svakom momentu njegova života. Milosrđe je zapravo drugo ime za ljubav, ali ne za bilo kakvu ljubav: Milosrdna ljubav je ona koja ide ususret čovjeku u potrebi, u patnji, u nesreći. Milosrdna ljubav ne čeka da je se moli za pomoć, nego ona sama vidi gdje je potrebna pomoć. Takvu ljubav nalazimo u prisposobi o milosrdnom Samaritancu koji na svom putu prema Jeruzalemu nailazi na izubijanog čovjeka. Prisposoba opisuje ljubav tog dobrog Samaritanca s tri glagola: on je pogledao čovjeka u potrebi, on se sagnuo da mu zavije rane i on ga je podigao, položio ga na svog magarca i odveo ga na sigurno mjesto.

To je ljubav našeg Isusa, a simbol te milosrdne ljubavi je upravo njegovo veliko Srce. Glavna karakteristika Isusove ljubavi da je ona aktivna ljubav. Veličanstvena poruka blagdana Presvetog Srca Isusova jest da nas on, Isus traži u svim našim životnim situacijama. Što to znaci u našem svagdanjem životu, promotrit ćemo na primjeru svetog Ivana Krstitelja. (Lk 3, 1-6).

Tri susreta Isusa s Ivanom Krstiteljem

Isus je barem tri puta susreo Ivana Krstitelja.

Prvi susret Isusa s Ivanom Krstiteljem se dogodio, dok su obojica bila još u majčinom krilu. Marija trudnica, pohodila je Elizabetu, svoju tetku trudnicu, i kad su se zagrlile, mali

Ivan, koji je dosad blaženo spavao u majčinoj utrobi, odjednom se probudio i zaigrao od radosti zbog blizine dragog Spasitelja. Psiholozi danas istražuju mogućnost da čedo u utrobi majke već može imati utiske, a onda i neko sjećanje na to u kasnijem životu. Sigurno, mali Ivan nikad nije zaboravio ni u kasnijem životu ovaj svoj prvi čudesan susret s Isusom i jedva čekao čas, da ga ponovno susretne. A to se i dogodilo i Ivan je odmah prepoznao Isusa.

Drugi susret Isusa s Ivanom Krstiteljem se dogodio na rijeci Jordanu, gdje je Ivan krstio. Isus mu se približio, pristupio mu i zatražio krštenje. Ivan se usprotivio, jer je odmah prepoznao Isusa. Koja je karakteristika ovog susreta? Značajka ovog susreta je da je Isus ušao u svagdašnji život Ivana Krstitelja, u rutinu njegova života, gotovo bismo rekli: u njegov profesionalni život. No još više od toga: Isus je ušao u Ivanovo zvanje, u njegov poziv da bude Krstitelj.

Treći Isusov susret s Ivanom Krstiteljem dogodio se kad je Ivan bio u tamnici. Istina, evanđelja ne govore nam o tome, da je to bio osobni susret. Saznajemo samo to da je Ivan poslao izaslanike s pitanjima, a Isus je odgovorio Ivanu putem istih tih izaslanika. Mogli bismo reći da je to bio virtualni susret. Međutim u jednom od lijepih filmova o Isusu Franka Zeffirellija ima jedna lijepa scena: Isus osobno ide susresti Ivana Krstitelja u tamnici. Vidimo kako Isus izvana, preko rešetke pruža ruku, a Ivan iz mračne dubine tamnice penje se prema gore i hvata Isusovu ruku. Njihove se oči susreću i onda Ivan bez riječi skliže natrag u mračnu dubinu tamnice, ali sa sretnom sigurnošću u svom srcu, da u svojoj patnji nije osamljen, nije zaboravljen, Isus misli na njega.

U životu svakog čovjeka postoje ova tri susreta s Bogom.

Naši susreti s Isusom

Prvi naš susret s dragim Bogom dogodio se još prije našeg rođenja, onda kad nas je zamislilo u ljubavi, i kad nas sazdalo u majčinskom

krilu, kako to pjeva zadivljeno psalmista, kad je u nas udahnuo život i poslao nas na ovu zemlju da živimo. Od tada u nama živi sjećanje na ovaj prvi susret s Bogom, živi kao čežnja za njim, kako to naučava Katekizam Katoličke Crkve, broj 27: „Čežnja za Bogom upisana je čovjeku u srce, jer je od Boga i za Boga stvoren. Bog nikad ne prestaje čovjeka privlačiti sebi. Samo će u Bogu čovjek pronaći istinu i blaženstvo za čime neprekidno traga.“ Ili kako nam to prekrasno svjedoci sveti Augustin, da je nemirno naše srce dok se ne smiri u Bogu. Uspomena ovog prvog susreta s Bogom upisana je u nas mozak, u naše srce, u našu dušu i ne može se nikad više izbrisati.

Krsna milost

Čudesan susret s Isusom dogodio se u času krštenja. Kad sam bio još mladi bogoslov, s velikim marom smo učili teologiju sakramenata. Kad smo došli do sakramenta krštenja, naučili smo da se ono sastoji od polijevanja vodom tri puta po čelu krštenika uz izgovaranje riječi „Ja te krstim u ime Oca i Sina i Duha Svetoga“. Međutim, kad smo došli na ispit, redom smo svi propali. Profesor je, naime, postavio ovo pitanje: „Kad su bili kršteni apostoli, ili Marija Magdalena?“ Nismo znali odgovoriti. Onda nam je profesor protumačio da je bit krštenja osobni susret s Isusom. Onaj koji ga je susreo za života u tijelu, nije se trebao krstiti vodom. Sveti Pavao ga nije susreo, njega je krstio Ananija.

Ovaj susret s Isusom u krštenju ostaje u nama kao krsna milost. To znači da na našem životnom putu nikad nismo sami, da nas uvijek prati ova duboka povezanost s Isusom koji nas je pohodio u času krštenja. Ova spoznaja nam je dragocjena u svagdanjem životu.

Dragi Bog, naime, ima jednu neobičnu logiku: odluči nešto a onda povjeri nama da to izvršimo. Najbolji primjer za tu Božju logiku je Mojsije. Bog je čuo vapaj svoga naroda i odlučio da će ga izvesti iz egipatskog ropstva. Možemo si zamisliti koliko se Mojsije obradovao toj vijesti. Ali kad je postavio pitanje, kako će to Bog izvesti, u njemu se sledila krv, kad je čuo Božji odgovor: Vрати se ti u Egipat i izvedi moj narod! Ali i Isus je znao staviti pred apostole neobične zahtjeve: da nahrane pet tisuća ljudi s nekoliko kruhova, ili da idu po svem svijetu naviještajući evanđelje.

Katkad se i nam čini kao da Bog traži nešto nemoguće od nas. Povjerio nam je da budemo poštteni u jednom nepoštenom svijetu. Očekuje od nas da budemo hrabri u jednom svijetu koji nam prijete uništenjem naših vrednota. Traži od nas da budemo svjedoci vjernosti u braku u jednom društvu gdje se rastave događaju iz dana u dan. Sjetimo se tada Mojsija. Kad je, naime, Bog otpustio Mojsija, dapače poslao ga nemalo smetenog, gotovo kao ohrabrenje, šapnuo je za njim jednu rečenicu: „Ne boj se, ja ću biti s tobom!“ Tako je dragi Bog postavio svakog od nas na naš životni put a za ustrajnost i vjernost do kraja garanciju nam je dao po svom Sinu Isusu Kristu, koji nije rekao da će biti s nama, nego da je s nama uvijek i svuda. To nam garantira krsna milost. Sveti Otac Papa Franjo nas je potaknuo da pronađemo datum našeg krštenja i da ga slavimo svečano kako slavimo svoj rođendan.

Staleška milost

Drugi nas susret s Isusom događa se u našem svagdanjem životu, u življenju svoga staleža i u obavljanju svojih obaveza. Od nas se traži vjernost u braku, odn. u svećeničkom zvanju i to vjernost do kraja, u svim situacijama, osobito u časovima poteškoća. Sto znači ova vjernost do kraja, neka nam približi jedan mali primjer.

Na kolodvoru stoji stariji gospodin i čeka svoju ženu koja stiže s putovanja. Kad gospođa stigne, zagrlje se:

- Tako je dobro da si konačno stigla, jako si mi nedostajala - kaže gospodin.

- Tako je dobro, date konačno vidim, ova dva dana su bila duga kao vječnost - odgovara gospođa.

U blizini stoji mladić koji čeka svoju zaručnicu, prisustvuje ovoj dirljivoj sceni i pristupi gospodinu:

- Oprostite, gospodine, koliko ste već u braku?

- Ravno 50 godina - odgovori gospodin.

- Nadam se da ćemo i mi takvi biti nakon 50 godina s mojom zaručnicom.

Stari gospodin pristupi mladici, položi mu tuku na rame i kaže: Mladiću, ti se tome nemoj nadati. Ti donesi danas odluku.

Za ovakvu, čvrstu i konačnu odluku daje nam svoju milosnu potporu dragi Bog u sve-

tim sakramentima braka i svetog reda. Ovi sakramenti garantiraju ustrajnost, a zove se staleška milost. To znači da mi nikad nismo sami u našim naporima da sačuvamo svoj brak ili živimo zahtjeve našeg svećeničkog zvanja.

Ali mi susrećemo Isusovo dobro Srce i u nedjeljnoj svetoj misi kad nam daje novo svjetlo za razumijevanje njegove ljubavi, u svetoj ispovijedi gdje nam skida teret grijeha s naših ramena, u svetoj pričesti gdje nam daje novu snagu za daljnje putovanje. To su naši susreti s dragim Isusom u svagdanjem životu, u sivoj svakidašnjici. Nastojimo ga prepoznati i biti mu zahvalni za svaki susret. Postoji još jedan, vrlo dragocjen susret s Isusom, a to je sveta ispovijed.

Sveta ispovijed - susret s milosrdnim Srcem Isusovim

Sveta ispovijed je osobni susret s Bogom do brote, s milosrdnim Srcem našeg Isusa. Ispovijed je zapravo velika drama u dva čina. U prvom činu glavni akteri smo mi: stojimo na pozornici i izgovaramo svoj tekst. A sto ćemo reći? Reci ćemo istinu o sebi: bili smo jadni i bijedni, sebični i grubi, sjetilni i lijeni ... I to nas ispunja stidom; ali je to samo dio ispovijedi. Slijedi drugi čin, u kojem Isus stupa na pozornicu i govori svoj tekst. A sto će on reći? Ponoviti će sve ono, što smo mi rekli o sebi, otprilike ovim riječima: „Znam da si jadan i bijedan; sebičan i grub, sjetilan i lijen... ali budući da to priznaješ, ti si još uvijek moj, ja te volim; volim te unatoč svemu.“ To je glas bezuvjetne ljubavi koji nam se daruje putem sakramentalnog odrješenja. To je osnovna dinamika susreta izgubljenog sina sa svojim ocem. Sin je na putu prema kući smišljao što će sve reći svom ocu, kako će mu predložiti da ga primi kao jednog od svojih najamnika. Međutim, oca ti njegovi uvjeti nisu zanimali. Ali je pustio da mu sin izgovori one bitne riječi bez kojih nema oprostjenja, tj. da prizna svoj grijeh: «Oče, sagriješih protiv Neba i pred tobom.» Tu ga je otac prekinuo i zagrlio. To se događa u svakoj svetoj ispovijedi: kad smo priznali svoje grijehe, Otac nas grli u znak oprostjenja. Poruka riječi odrješenja u svetoj ispovijedi uvijek je ista: „Ne boj se, ja te volim unatoč svemu!“ Ako netko shvati da je to bit ispovijedi, išao bi često na svetu ispovijed, samo da čuje to Božje jamstvo. Stvarno, sveci su se ispovijedali cesto.

Majčinska milost

Treći put dragog Boga ćemo susresti u patnji, koja će nas prije ili kasnije zadesiti. Tada je dobro znati, da u našim patnjama nikad nismo sami, nismo zaboravljeni. Dragi Bog misli na nas, poznaje nasu patnju, a Isus se naginje nad nama kao milosrdni Samaritanac, zavija naše duševne i tjelesne rane, tješi nas, hrabri i daje pomoć.

Jedan od znakova mistične duhovnosti jest sposobnost da se ugradi patnja u vlastiti život. Radi se o mističnoj težnji da se sjedinimo s Isusom patnikom, po riječima svetog Pavla da «nadopunimo vlastitim patnjama Isusove». Pogledajmo na jednom evanđeoskom primjeru, kako Isus ulazi u nasu patnju.

Na Kalvariji stoje tri križa. Navikli smo ozbiljno shvaćati samo onaj u sredini, Kristov križ. Druga dva za nas ne znače mnogo, kao da su slučajno tamo postavljeni. A ipak, ta tri križa idu skupa. Oni predstavljaju cijelo čovječanstvo s njegovom glavom i Otkupiteljem.

a) Neotkupljeni križ. - Umjetnici slikaju razbojnika s lijeve strane redovito tamnim bojama. On ne traži vezu s križem u sredini. Ponaša se kao neprijatelj Isusov. Za njega je njegov križ stoga bez smisla. Samo bi fizičko silaženje s križa bio bijeg iz te paklene situacije. Ali njega nema. -To je neotkupljeni križ. A tako blizu Isusu! Možemo slobodno pitati koliko neotkupljenih križeva ima u našem životu? To su sve one patnje i situacije, kad se bunnimo protiv Boga, kad proklinjemo sudbinu.

b) Otkupljeni križ. - Desnog razbojnika slikaju svijetlim bojama. Njegove crte lica su smirene. On je uvjeren, da s pravom visi na križu. I priznaje da je Isus nevin. To je razlika između njega i lijevog razbojnika. On traži vezu s Isusom. Pred ovim križem moramo zastati, jer bi morao postati i naš način gledanja na patnju: uvijek tražiti vezu s Isusom.

c) Kristov križ. - U sredini između razbojnika je Krist. Utješna je misao da Isus nije raspet daleko ni od koga. Ili obrnuto, gdje god ima trpljenja i patnje, kad god osjećamo da smo razapeti na križ, tu negdje u blizini mora biti i Krist.

Pogled na Križ, osobito na probodeno Srce Isusovo, poziva nas da razmišljamo o njegovoj ljubavi prema nama. Pobožnost prema Presvetom Srcu Isusovu nije bolećiva sentimentalna pobožnost, nego vrhunca duhovnog

života. Traži se smjelost, da se zagleda u probodeno Srce Raspetog Isusa. Promatranje Isusa na Križu uči nas tri istine: kako nositi svoj križ, kako moliti i kako prepoznati Isusovo lice u patnjama.

Prepoznati Isusovo milosrdno lice

Zaustavimo se još jedanput kod desnog razbojnika. Divimo se njegovoj vjeri. Ali nam se nameće jedno pitanje: Kako je mogao prepoznati Isusa? Možda ga nikad ranije nije susreo u životu. Ako ga je i susreo, Isusovo lice je bilo do neprepoznatljivosti izobličeno od znoja i krvi. Nadalje, desni razbojnik nije mogao okrenuti glavu da pogleda Isusu u lice, jer je i on bio prikovan na svoj križ. Kako ga je onda mogao ipak prepoznati? Odgovor na ovo pitanje imamo u samom Evanđelju: „Pod Križem stajala je Isusova Majka, Marija“. Desni razbojnik nije mogao vidjeti Isusovo lice, ali se njegov pogled sigurno susreo s pogledom Majke Marije pod križem i u njezinim očima je

mogao vidjeti lice Isusovo i odraz Božjeg milosrđa. To je uloga drage Gospe i u našem životu: ona nas uvijek upućuje na Isusa. Kad god podignemo svoje oči prema njoj, u njezinim očima vidimo najljepše poruke Božje dobrote i Isusove ljubavi.

Još jedna okolnost je pomogla desnom razbojniku, da pronade Božje milosrđe prije smrti. Jedan od najljepših zaziva molitve *Zdravo Marijo* je ovaj: „Sveta Marijo, Majko Božja, moli za nas sada i na času smrti“. Desni razbojnik je bio na smrti, a Marija je sigurno molila i za njega. Majka Marija se moli i za nas, ne samo na času smrti, nego sada i uvijek.

Na svetim sličicama koje prikazuju Presveto Srce Isusovo obično stoji i slika Bezgrješnog Srca Marijina. Ta dva Srca te dvije ljubavi spadaju zajedno. Majčinska milost Bezgrješne Djevice sastoji se u tome da nas uvijek vodi k Isusu i da se uvijek moli za nas. Neka bude slava i čast Presvetom Srcu Isusovu, a hvala i čast Bezgrješnom Srcu Marijinu. Amen.

Propovijed Vinka kardinala Puljića o 25. obljetnici biskupskog ređenja mons. dr. Ratka Perića

Mostar, 14. rujna 2017.

Dragi brate slavljeniče mons. Ratko, draga braćo nadbiskupi i biskupi, draga braćo misnici, redovnici i redovnice, bogoslovi, redovnički kandidati i kandidatice, draga rodbino našeg slavljenika, draga braćo i sestre!

Ovim zahvalnim Misnim slavljem prisjećamo se tako lijepog obreda biskupskog posvećenja koje se dogodilo upravo na današnji dan prije 25 godina, na blagdan Uzvišenja svetoga Križa 14. rujna 1992. Zbog teškog ratnog stanja, mons. Ratko Perić nije zaređen za biskupa ovdje u katedrali posvećenoj Mariji Majci Crkve nego na obali Jadrana u gradu Neumu, u novoizgrađenoj i tada još nedovršenoj župnoj crkvi koja je također posvećena Blaženoj Djevici Mariji, Gospi od zdravlja. Danas se okupljamo sjećajući se proteklih dvadeset pet ljeta

biskupskog služenja mons. Perića u ovim dvjema hercegovačkim biskupijama. Ovo Euharistijsko slavlje čin je zahvale za sve milosti koje je Bog udijelio po biskupu Ratku kroz njegovo biskupsko služenje. Čin je to i iskrene molitve za potrebni blagoslov slavljeniku da bi „trku dovršio, vjeru sačuvao“ (usp. 2 Tim 4,7). Ovakve obljetnice prigoda su i svima nama da ispitamo vlastitu savjest: jesmo li u povjerenj nam službi bili otvoreni Duhu Svetom da se Bog proslavi kroz naš život i naše djelovanje?

Dragi brate u biskupstvu!

Primi moje iskrene čestitke upućene Tebi i mjesnoj Crkvi mostarsko-duvanjskoj, kojoj predsjedjaš, kao i Tvojim zavičajnoj biskupiji trebinjsko-mrkanskoj kojom trajno upravljáš. Božji je dar da si uspio prebroditi burno ratno i poratno vrijeme kormilareći ovom lađom na putu spasenja.

Neka mi bude slobodno iskoristiti ovu prigodu da progovorim o biskupskom služenju u skladu s naukom Crkve. Najprije donosim riječi blaženog pape Pavla VI., upućene 6. prosinca 1965. kardinalima, nadbiskupima i biskupima Italije: „Čini mi se da biskupski autoritet izlazi iz Sabora utvrđen u svom božanskom ustanovljenju, potvrđen u svojoj nezamjenjivoj zadaći, ojačan u svojim pastirskim vlastima naučavanja, posvećivanja i upravljanja, štovani u svom proširenju na opću Crkvu putem kolegijalnog zajedništva, preciziran u svom hijerarhijskom položaju, osnažen u bratskoj suodgovornosti s drugim biskupima spram općih i posebnih potreba Crkve i u većoj mjeri združen u duhu hijerarhijskog jedinstva i zajedničke suradnje s glavom Crkve, konstitutivnim središtem biskupskog kolegija“.

Također želim podsjetiti na zajedničko proučavanje i razmatranje nas biskupa o postsinodalnoj apostolskoj pobudnici svetog pape Ivana Pavla II. o biskupu služitelju evanđelja Isusa Krista za nadu svijeta pod naslovom *Pastores gregis* - Pastiri stada od 16. listopada 2003. U tom dokumentu posebno se gleda na biskupsku službu u svjetlu teologalne nade. Ta nada je utemeljena na Kristu. Biskup je poslan naviještati svijetu nadu, biti prorok, svjedok i sluga nade. Tamo gdje nedostaje nade, vjera dolazi u pitanje. Kaže taj dokument da je biskup usred svoje Crkve budni stražar, hrabri prorok, pouzdani svjedok i vjerni sluga Krista koji je „nada slave“ (Kol 1,27). Tvoj predšasnik na biskupskoj stolici mons. Pavao Žanić, kome je posvećena cijela ova godina, stavio je ovu katedralu pod zaštitu Marije Majke Crkve. Djevice Marija je Mater spei – Majka nade jer povjerala da će se ispuniti što joj je rečeno od Gospodina (usp. Lk 1,45).

Dragi biskupe Ratko, za biskupa si zaređen u vremenu kada je izgledalo da su nade pokopane, budućnost zamagljena, laž je imala veći prostor od istine, smrt prisutnija od života koji je nerijetko ljudima bez duha i duše bio najjeftiniji. U tim godinama bio si, kao i svatko od nas biskupa, na osobit način pozvan dizati glas i osuditi svako nasilje, svaku nepravdu, te paliti svjetlo nade i hrabro ustrajavati na putu križa. U toj stvarnosti jedina sigurna nada bio je Krist uskršli koji je, u svom proslavljenom čovječstvu, otvorao obzorje svakom čovjeku koji, u hodu kroz ovaj vremeniti život, upire pogled prema vječnosti.

Krist uskršli bio je istinska nada i nama biskupima u hrvatskom narodu u teškim vremenima pa tako i nama biskupima Vrhbosanske metropolije, kasnije Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, iz Banje Luke, Mostara i Sarajeva kada smo, s tolikim nedužnim ljudima, stavljeni pred teške ratne kušnje. Nakon Tvoga biskupskog posvećenja, pastirska odgovornost prelazila je polako s biskupa Pavla na Tvoja pleća. Zanimljivo je da Božja providnost Tebe, biskupa Franju i mene po rođenju smjestila godinu za godinom: rođen si 1944. godine, ja 1945., a biskup Franjo 1946. godine. Pripadamo generacijama koje su rođene u ratu i poraću. Za biskupe smo zaređeni pred rat ili u ratnom vremenu. Mi, koji smo još u majčinoj utrobi osjetili svu težinu i gorčinu rata i poraća, pozvani smo i poslani biti nositelji mira koji daruje Krist, Knez mira. Usred ratnih stradanja papa Ivan Pavao II. pridružio nam je biskupa Peru te kasnije u godinama poraća biskupe Marka i Tomu. S nama i uz nas i u ratu i u poraću bili su i ostali i svi biskupi u hrvatskom narodu od kojih su neki rođeni i rasli na ovim prostorima.

Sjećam se dobro jedne prigode u ratnim danima kada smo sjedili za stolom i svatko od nas osobno iznosio je svoje iskustvo u biskupskoj službi. U danima teološkog studija nisu nas učili kako se postaviti u ratnom vremenu, kako tada donositi odluke, što govoriti, činiti? Tada smo osjećali kako je prevažno da budeмо oslonjeni na Krista koji nas je pozvao i poslao. Tješila nas je evanđeoska riječ da je Isus dozvao k sebi učenike te između njih izabrao dvanaesticu koje je prozvao apostolima (usp. Lk 6,13). „I ustanovi dvanaesticu da budu s njime i da ih šalje propovijedati“ (Mk 3, 14). Htio je Isus, hodočasteći ovom zemljom, imati uza se one koji će nastaviti njegovo djelo i kojima On daje identitet. Spomenuti dokument ističe da to poslanje treba trajati dok god Crkva hodočasti ovom zemljom - do kraja vjekova (usp. 28,20) – u vremenu rata i u vremenu mira.

Taj duhovni dar Crkvi s početaka dospio je sve do nas polaganjem ruku tj. biskupskim posvećenjem. Na današnji dan prije 25 godina taj slijed apostolskog poslanja i posvećenja dogodio se i u Neumu kada su položili ruke na glavu misnika Ratka trojica vrljih biskupa: blage uspomene kardinal Franjo Kuharić, mjesni

biskup Pavao Žanić i nadbiskup Josip Uhač koji će kasnije biti imenovan kardinalom. Podsjećam na riječi svetog pape Ivana Pavla da se svaki biskup dar Duha udijeljen Crkvi. Biskup je, prije svega, kršćanin, sin i član Crkve kao i svaki drugi kršćanin. Od te svete Majke Crkve primio je dar božanskog života u krštenju i pouku u vjeri. Primanjem punine svetoga reda biskup je poslan biti vjernicima učitelj, posvetitelj i pastir zadužen da djeluje u Kristovo ime.

Nije li i u nama biskupima gorjelo srce (usp. Lk, 24, 32) dok smo razmatrali spomenu tu apostolsku pobudnicu o našoj biskupskoj službi. Sjećam se dobro kada smo raspravljali o ovom dokumentu pa ću podsjetiti samo na neke naglaske:

- *Duc in altum!* - *Izvezi na pučinu* (Lk 5,4), zaveslaj na dublje – to je poruka upućena danas i nama, njegovim učenicima: izvezi tamo gdje je dublje, osloni se na mene, a ne na zemaljsku sigurnost i ne boj se jer ja te šaljem i ja sam s tobom!
- *Duc in docendo!* – predvodi u naučavanju, kako kaže apostol Pavao: „propovijedaj Riječ, uporan budi - bilo to zgodno ili nezgodno - uvjeravaj, prijeti, zapovijedaj sa svom strpljivošću i poukom (2 Tim 4,2). Kao biskup propovijedao si i propovijedaš „britkom riječju“ koja izaziva pozornost slušatelja i nikoga ne ostavlja indiferentnim. Pisao si i pišeš perom vješta pisca vadeći misli iz svoga bogatog rudnika znanja i promišljanja. One koje nije stigla izgovorena riječ, stići će ih Tvoja pisana riječ.
- *Duc in santificando!* – predvodi u posvećivanju! Mreže posvećivanja koje trebamo baciti su ponajprije sakramenti kojih smo prvi služitelji, ali i upravitelji, čuvari i promicatelji. To je ta spasenjska mreža koja oslobađa od zla i uvodi u puninu života. Kao svećenik i kao biskup već 48 godina slaviš Euharistiju i dijeliš sakramente.
- *Duc in regendo!* – predvodi u upravljanju! Imamo zadaću okupljati i izgrađivati zajedništvo, kao pastiri zajedno sa svojim suradnicima svećenicima. To je posebno mukotrpno posao, ali ne smijemo klonuti duhom. Zato s Petrom ponavljamo u iskrenom ispovijedanju vjere: „Na Tvoju riječ bacit ću mreže“ (Lk 5,5). Susreo si se s brojnim nev-

oljama u izgradnji zajedništva i upornog bacanja mreže pri okupljanju ove mjesne Crkve kao pastir koji nosi odgovornost za svoje stado.

Dragi brate u biskupstvu, dragi slavljениče! Prije dvadeset pet godina uzeo si geslo „Kroz mnoge nam je nevolje ući u Kraljevstvo Božje“ (Dj 14,22). Budući da si imenovan biskupom u ratnom vremenu, bio si itekako svjestan kakva zadaća čeka tebe i sve nas koji smo s Tobom izdržavali žegu u tom vremenu svakovrsnih nevolja. Danas, osvrćući se na prijedeno vrijeme i izgaranje u njemu, živimo od te nade koju smo navijestali i koju si stavio u svoje biskupsko geslo: „Kroz mnoge nam je nevolje ući u Kraljevstvo Božje“. Nanizali smo brojne godine i preživjeli puno toga pa postajemo sve više svjesni da nam treba preko rijeke vremenitosti zakoračiti na drugu obalu, na obalu vječnosti. Na to nas iz dana u dan podsjeća sve češće krhko i sve bolesnije tijelo koje baštinito iz sredine prošlog stoljeća. Poslužit ću se rječnikom mladih pa reći da „godina proizvodnje“ nosi svoje posljedice.

Ipak, u ovom uzburkanom vremenu, kada su urušene brojne vrijednote i kada se u javnosti nameću, u najmanju ruku čudni stavovi pa čak i oni koji se nerijetko protive Božjem i naravnim zakonu, nama valja hrabro stati uz istinu, pravdu i ljubav. Podsjećam na riječi braće biskupa s prostora bivše države iz njihove poruke upućene 10. ožujka 1971.: „Mi biskupi u svojoj poniznosti svjesni da smo slabi i nesavršeni. Ipak, jer nas je Duh Sveti bez naše zasluge postavio da vodimo Crkvu Božju, moramo, vjerni Duhu Svetom, voditi Božji narod očinskom dobrotom, ali i odlučnom rukom. Ne smijemo dopustiti da se omalovažuje i prezire naša služba, ili da se od Crkve silom traži ono što nije u Kristovu duhu.“ Uvjeren sam da to što su oni rekli tada, možemo punim ustima ponoviti i mi danas.

Neka ovo zajedništvo u Euharistiji, kojim ujedno slavimo 25. godina Tvoga biskupstva i služenja ovom puku te vođenja povjerene mjesne Crkve, utvrdi i Tvoju vjeru i vjeru svih nas da, puni zahvalnosti Bogu, novim snagama kročimo naprijed navješćujući i svjedočeći nadu utemeljenu na uskrsnom Kristu.

Amen

Novi izazovi pastoralna zvanja

Izvešće o radu Sjemeništa, 20. rujna 2017.

Uvod

Tridentski sabor odredio je uspostavu zavoda s posebnim programom odgoja i obrazovanja kandidata za svećeništvo. Uspostavom redovite crkvene uprave u BiH, u duhu odluka Tridentskog koncila, nadbiskup Stadler uspostavio je Nadbiskupsko sjemenište u Travniku 1882. godine. Formaciju i vodstvo škole ustupio je isusovcima, koji od 1882.-1945 uspješno vode Zavod, nazvan *Alojzianum*. Dolaskom komunista na vlast Zavod je zatvoren, u veljači 1945., a đaci i isusovci protjerani, imovina oteta i uništena. Godine Gospodnje 1998., vrhbosanski nadbiskup Vinko kardinal Puljić, obnavlja rad Nadbiskupskog sjemeništa i osniva Katolički školski centra u istoj zgradi.

Osvrt na godinu 2016./2017.

Prošlu nastavnu godinu u sjemeništu je boravilo 17 sjemeništara. Iz Vrhbosanske nadbiskupije 10, iz banjalučke 3 i mostarsko-duvanjske 4 kandidata. Na kraju nastavne godine jedan kandidat banjalučke biskupije otpušten je iz sjemenišne zajednice. Od 6 maturanata samo dvojica nastavljaju teološki studij kao bogoslovi, jedan je banjalučki drugi je vrhbosanski kandidat.

Nova školska godina 2017./2018.

U novu šk. godi. 2017./2018., upisano je ukupno 11 sjemeništara. U prvu godinu primljen je samo 1 sjemeništara, kandidat vrhbosanske nadbiskupije; u drugom razredu su 3 sjemeništara - jedan vrhbosanski i 2 mostarsko-duvanjski kandidat. U trećem razredu jedan je vrhbosanski i jedan mostarsko-duvanjski kandidat. Maturanata je 5, od toga 3 za vrhbosansku i po jedan za banjalučku i mostarsko-duvanjsku biskupiju. Po biskupijama: vrhbosanska 6 mostarsko-duvanjska 4 i banjalučka 1 kandidata. Popis kandidata po župama vrhbosanske nadbiskupije: župa Uzdol 2; župa Prozor 1, župa Kupres 1, župa Rama-Šćit 1; župa Skopaljska Gračanica jednog sjemeništara.

Spomenute brojke izazivaju različite pristupe, mišljenja i zaključke. Evidentno je da naša Nadbiskupija sa svim svojim tijelima pitanje duhovnih zvanja ili pastoralna zvanja treba staviti kao jednu od temeljnih izadaća. Postojeće stanje je plod i ne samo naših realnih prilika nego i rada svih struktura naše nadbiskupije, ne izuzimajući ni Sjemenište.

Odgojno vijeće

Četiri su poglavara koja djeluju u sjemeništu. Bivši duhovnik Pavo Šekerija, u dogovoru s Ordinarijem prešao je na službu u Makedoniju, a novi duhovnik je mr. sc. Đuro Arlović, dosadašnji prefekt. Svećenik banjalučke biskupije vlč. Predrag Ivandić imenovan je prefektom, a službu ekonom obavlja vlč. Damjan Soldo. Uz cjelokupni život u sjemeništu, odgojitelji vode i internat, predvode duhovni život u sjemenišnoj crkvi, idu na skupljanje po župama te preko ljeta organiziraju kolonije, duhovne vježbe za ministrante te dežuraju preko ljeta s grupama sjemeništara.

Dinamika sjemenišnog života

Sjemenišni život u velikoj mjeri određen je Dnevnim redom i Statutom. Dnevni, tjedni i mjesečni plan se uglavnom ostvaruje. Od posebnosti tu su godišnje duhovne vježbe, mjesečne duhovne obnove, razredne mise, konferencije, osnove sviranja, sekcije, bend i sjemenišni list *Angelus*, web stranica, hodočašća, izleti, instrukcije, natjecanja, godišnji susreti malih sjemeništa iz BiH i RH, godišnji susret s roditeljima i župnicima sjemeništara, duhovne vježbe za maturante.

Izazovi odgoja i obrazovanja su brojni a time i poteškoće raznolike. Temeljni problemi povezani su s lošim radnim navikama, manjkom osjećaja za sveto te nezavidna kultura komunikacije, gledajući s naše poglavarke strane. Iz perspektive sjemeništara probleme možemo svesti na neumorno žaljenje kako je previše studija premalo slobodnog vremena, sporta i stroga disciplina. Prenaglašena je ovisnost o mobitelu i svemu onom što se preko

njega nudi. Bili smo primorani, zbog teških i masovnih zlouporaba, u učionici, crkvi, blagovaonici i sobama restriktivno djelovati.

Neprovođenje odluke Ustavnog Suda BiH – o povratu zgrade

Život Zavoda je opterećen ne vraćanjem zgrade i sudskim postupcima. Sve to otežava naš rad i umanjuje mogućnost izvannastavnih aktivnosti kako u školi tako i u sjemeništu. Učinjeni su neki animacijski koraci, ali pravnih pomaka nema.

Zajedničke aktivnosti Sjemeništa i drugih institucija

Pokušali smo otvoriti našu kuću i prema drugim crkvenim institucijama i društvu: imali smo dva susreta biskupa, provincijal i dekanata iz naše crkvene pokrajine, dva susreta vezana za sinodu. U Zavodu je organizirana volonterska i animacijska formacija za naše đake. Također Zavod organizira obvezne mjesečne duhovne obnove za djelatnike Škole. Jednom godišnje za nenastavno uposleno osoblje organiziramo hodočašće, ove godine pohodili smo Presnače i banjalučku biskupiju. Redovito sudjelujemo na svim programima nadbiskupije: dva puta u Komušini, Bobovac, Mariju Bisticu, patron nadbiskupije, predstavnik sjemeništa sa sjemeništarcima sudjeluje u prigodi đakonskih i svećeničkih ređenja. Imamo godišnji susret bogoslova i sjemeništara, jedne godine u Travniku, sljedeće u Sarajevu. Za maturante u drugom polugodištu organizira se trodnevno upoznavanje života u Bogosloviji. Ove godine organizirali smo ljetne kolonije u zadarskom sjemeništu. Godišnji susret sjemeništara Crkve u Hrvata bio je u Travniku. Svake godine odgojitelji sa sjemeništarcima običu četiri dekanata: ramski, bugojanski, travnički i šamački. Mnogo je još obvezni susreta koji su vezani za naš Centar u koje su uključeni odgojitelji i sjemeništarcima.

Posebности našeg Zavoda

U sklopu Zavoda nalazi se sjemenišna crkva, te grob Sluge Božjeg Petra Barbarića. Svaki četvrtak imamo bolesničku misu pa pozivamo sve župnike hodočastiti sa župljanima i

tako već upoznati župljane o vjerničkom svjedočanstvu budućeg, nadam se brzo blaženik. Mi od zagovora našeg Sluge živimo i duhovno i materijalno. Osjetno je povećanje grupa koje hodočaste. Prošle godine tiskan je u nakladi Verbuma molitvenik o sluzi Božjem Petru Barbariću. Također u suvenirnici može se naći prigodne nabožne predmete. Preporučamo župnicima nabavljati spomenute stvari u našoj Suvenirnici jer i to je vidljiv znak pomoći životu sjemeništa.

Duhovna obnova za ministrante u lipnju

Naše sjemenište provodi i nadbiskupijski projekt – *Duhovne obnove za ministrante*. Sjemenište je provoditelj u cijelosti. Sam program se održava u lipnju, a većemo ga za proslavu patrona sjemenišne crkve sv. Alojzija, 21. lipnja, a drugi razlog leži u činjenici da u svim županijama ne završava nastavna godina u istom terminu. Duhovna obnova je predviđena za dječake, ministrante, završnih razreda osnovne škole.

Ove godine sudjelovale je 60 ministranata iz slijedećih 14 župa: Bijeljina, Bistrica kod Uskoplja, Bistrica kod Žepča, Gromiljak, Novi Travnik – Presveto Trojstvo, Kupres, Prozor, Uzdol, Skopaljska Gračanica; Žepče, Žabljak, Zenica sv. Josip, Lug Branković i Stup. Premda nije temeljni cilj masovnost, jer program je predviđen za one koji promišljaju o duhovnom pozivu, još je uvijek velik broj župa koje ne prijavljuju ministrante.

Duhovne vježbe u kolovožu

U dogovoru s upravnom nadbiskupije, i ove godine organizirali smo duhovne vježbe za svećenike koncem kolovoza. Voditelj je bio p. Petar Nodilo, isusovac, a sudjelovalo je 12 svećenika.

Realizirani projekti

U protekloj godini realizirali smo: u velikoj mjeri obnovu internata; krečenje prostora sjemeništa; sakristija, u crkvi su postavljena 3 nova lustera i drugi manji zahvati; ulazna elektronska kapija; u nekoliko učionica postavljene su pametni televizori za potrebe nastave; novi traktor za potrebe naše farme; nabavljen

je polovni mini kombi s otvorenom prikolicom. Uredili smo južno prizemlje te smjestili tu produženi boravak kojeg koristi 40 djece. Školske toalete na prvom i drugom katu smo posve obnovili. Načinje je idejni projekt ograde te napravljen troškovnik za obnovu nevrćenog dijela zgrade.

Planirane aktivnosti

U našim planovima su: temeljna nakana je sanirati krovne prozore, nastaviti izgradnju vanjske ograde; daljnja opremanje i nabavka naslova za našu biblioteku, uređenje dvorišta. Dobili smo značajnu donaciju za izgradnju vanjskog igrališta s umjetnom travom, ali nismo posve zatvorili financijske potrebe tog projekta. Sljedeće godine je značajna obljetnica, 20. godina od obnove i djelovanja Sjemeništa i Centra, u pripremi je reprint izdanje, važnog djela, *Travničke spomenice*. Već je dogovoren, u svibnju, međunarodni marijanski kongres u Sjemeništu.

Sjemenišna zajednica vrši svoje poslanje zahvaljujući zagovoru Časnog Sluge Petra Barbarića i naših dobročinitelja

Zahvaljujemo svim župnicima, našim svećenicima u inozemstvu koji pomažu sjemenište, posebno našim svećenicima umirovljenici-

ma, vlč. Vinku Radiću koji u velikoj mjeri pokriva troškove sjemeništaraca koji ne mogu plaćati mjesečne obveze. Zahvaljujemo župnicima koji omogućavaju i ničim neograničavaju skupljanje po župama. Hvala župnicima koji su organizirali pomoć premda njihove župe nisu određene za skupljanje za sjemenište, župa Poljaci, župa Krepšić, Posavska Mahala. U prethodnoj godini naša zajednica primila je izdašnu pomoć od župa Bistrica i Skopaljska Gračanica. Posebna zahvala Caritasu vrhbosanske nadbiskupije za veliku pomoć te nadbiskupijskom centru za mlade „Ivan Pavao II.“ i Vrhbosanskom bogoslovnom sjemeništu u Sarajevu na suradnji. Zahvaljujemo našim svećenicima u inozemstvu: Iliji Krištiću, Luki Pranjiću, Dominu Vladiću, dr. Mati Drlji, vlč. Josipu Pavloviću, vlč. Ivanu Mičiću, vlč. Josipu Grubišiću, vlč. Vedranu Lešiću i vlč. Mati Križancu. Hvala Nadbiskupu koji je darovatelj za jedan luster u crkvi. Osobito hvala načelniku općine Ljubuški, gosp. Nevenku Barbariću koji dva puta godišnje okupi gospodarstvenike te prikupe materijalnu pomoć za sjemenište.

Život naše sjemenišne zajednice, kao i proces proglašenja Časnog Sluge Božjeg Petra Barbarića preporučamo u molitve i Vašoj dobroti.

Željko Marić, rektor

SEMINARIUM MAIUS
CATHOLICUM
VRHBOSNENSE
SARAJEVO

Vrhbosansko
bogoslovno
sjemenište

BiH-71000 Sarajevo, Josipa
Stadlera 5
tel./fax: +387 33 58 40 63
e-mail: rektor@vbs.ba
www.vbs.ba

Izvještaj iz VBS-a – Susret dijacezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije

Sarajevo 20. rujan 2017.

Sve Vas srdačno pozdravljam.

U našem VBS-u, u prošloj akademskoj godini 2016./17., imali smo ukupno 41 bogoslova. Tijekom godine, jedan je bogoslov bio na pauzi, a četvorica su napustila, i jedan je prešao u *Germanicum et Hungaricum* u Rim. Akademsku godinu završili smo sa brojkom od 34 bog-

oslova (VN 26; MO-DU 4; SU 3; KO 1), od kojih je i jedan zaređen na Petrovo.

U novoj akademskoj godini, 2017./18., do sada je upisano 4 nova bogoslova (VN 3; BL 1). Prema tome naša su očekivanja da ćemo imati 37 bogoslova, naravno ako svi polože sve ispite do 1. listopada.

Svjesni problema sve manjeg priliva duhovnih zvanja, ne samo kod nas nego i u drugim bogoslovijama, mi odgojitelji nastojimo što više pohađati naše župe zajedno sa bogoslovima kako bi oni sami svjedočili svoje zvanje i promovirali Bogosloviju. Tako smo i ove godine obišli pojedine naše župe, najčešće kroz redovna skupljanja po župama. Bilo je također i gostovanja naših bogoslova prilikom izvedbe priredbe koju smo imali na predbožićnu večer. Hvala svim župnicima koji su prihvatili organiziranje ovoga. Zatim, bilo je i sudjelovanja naših bogoslova prilikom pobožnosti križnog puta u Korizmi. Tako su mi neki bogoslovi predložili da predvode u pojedinim župama križni put budući da u našoj crkvi imamo dvoje moći svetog Križa Kristova (za jedne na žalost nemamo certifikata, a na drugom križu ima potvrda da je te moći donio sl. B. Josip Stadler iz Jeruzalema kako bi potaknuo vjernike na molitvu za mir u BiH). Ovo govorim da Vas potaknem, dragi kolege, ukoliko imate želju da Vam dođu naši bogoslovi i predvode križni put. Zahvalan sam župnicima koji su nas prošle godine primili. Ja mislim da je bilo na duhovno obogaćenje svima. Osim ovoga, i ove godine formacije imamo namjeru poći po župama na Nedjelju Dobrog Pastira i moliti za duhovna zvanja. Pa ako ima koji župnik, koji bi želio da dođemo u njegovu župu, neka se javi nekom od odgojitelja. Također, ja sam neke župnike pitao da dođemo sa jednom grupom bogoslova, ne vezano uz skupljanje, nego da predstavimo zajednicu. Mi odgojitelji smo svakako na raspolaganju za svete mise. Svakako da je od velike važnosti imati tu poveznicu sa župama i župnicima. Mislim da nam svima može biti na duhovnu korist.

Osim ovoga imali smo i već ustaljena naša hodočašća. Ako nije mogla ići cijela zajednica, onda smo barem slali predstavnike tečaja. Tako smo bili u Mariji Bistrici, Bobovcu, Vukovaru, Komušini i Bleiburgu. Zahvaljujem vlč. Anti Jeliću što je omogućio bogoslovima da i ove godine pohode Bleiburg. Također smo zahvalni vlč. Vinku Radiću, umirovljenom našem svećeniku, koji već treću godinu pomaže naše bogoslove koji su slabijeg financijskog stanja kako bi barem mjesečno imali neka primanja. Ove godine smo imali i kolonije u Travničkom dekanatu. Hvala svim župnicima koji su primili naše bogoslove i koji su nam tamo

sve omogućili. Bitno je da se polako upoznaju sa našom nadbiskupijom.

Osim hodočašća, imali smo i redovni susret sa župnicima naših bogoslova, redovitu duhovnu obnovu bogoslova i sjemeništara. Jedne godine je u Travniku, druge u Sarajevu tako da i na taj način želimo povezati ove dvije velike institucije.

Od djelatnosti naših bogoslova moram izdvojiti onu literarnu kroz *Gorući grm*, koju Vi zdušno pomažete. I hvala Vam na tome. Posebno ističem onu pjevačku djelatnost koju neguju zajedno sa prof. Markom Stanušićem. Pozivam Vas da se zajedno udružimo oko svega ovoga kako bismo povezali što jače našu Bogosloviju i župe.

Ove godine imamo i namjeru uvesti svake prve subote misu za duhovna zvanja u ĆiM-u. Poziv će biti upućen svim župama Sarajevskog dekanata. Svakako da se moram prvo dogovoriti sa župnicima, pogotovo sa mjesnim župnikom, jer ne bih želio da mi nešto poremetimo u pastoralu. Osim toga, imam namjeru poslati lektore i akolite preko vikenda na župe, za početak grada Sarajeva, da budu na raspolaganju župnicima u uredu, vođenju vjeronauka ili radu sa mladima a i starima (*caritas*), ali i ostalim stvarima koje bi bile potrebne. Naravno, i o ovome moram razgovarati sa župnicima ukoliko bi bili voljni primiti bogoslove. U pitanju je subota i nedjelja, pa evo ovo Vam stavljam na razmišljanje. Cilj nam je omogućiti bogoslovima četvrte i pete godine da se već polako pripremaju za pastoral. Držim da naš kontakt sa župama ne mora biti samo tijekom onih redovnih skupljanja po župama, nego i ovako. Nadam se da će ovo naići na pozitivan odjek kod župnika.

Osim ovih duhovnih projekata, imamo i one materijalne. Tako smo prošle godine obnovili vešeraj i kotlovnice. Obnovili smo i blagovaonicu. Veliki financijski dio nam je dar vlč. Vinka Radića. I kapelicu smo obnovili dobrotom Caritasa VN i pojedinih svećenika iz nekih HKM. Svima im zahvaljujem. Posvetu oltara u kapelici ćemo imati u prosincu jer oltar nikad nije posvećen iako je bio spreman za to.

Ovo je sve u sklopu obnove Bogoslovije, iznutra i izvana. Radi se malo po malo, koliko se ima sredstava. Na žalost, što god započnemo, izdaci su ogromni, kao i sama Bo-

goslovija. Ovdje bi se moralo sustavnije i ozbiljnije raditi. I opet ponavljam kao i prošlih godina mislim da dok obnova naše Bogoslovije ne postane strateški cilj cijele Nadbiskupije – svih svećenika – kao što je to bilo u slučaju Svećeničkog doma, obnovu Bogoslovije nećemo moći nikad do kraja provesti u djelo. Znamo se diviti Bogosloviji u Zagrebu, u Đakovu i drugima, ali dok obnovu ne stavimo kao primarni cilj, teško ćemo išta postići.

Preporučam u Vaše molitve sve naše bogoslove, kao i nas koji ih odgajamo, kako bi nas dragi Bog obdario razboritošću da ove mladiće dovedemo do Kristova oltara. Preporučam također i jače povezivanje naše Bogoslovije sa župama i pukom Božjim u svrhu što bolje promocije kako Bogoslovije, tako i duhovnih zvanja.

*Josip Knežević, rektor
Sarajevo, 20. rujana, 2017.*

Proglas sa susreta pastoralnih teologa u Češkoj

Osobe u bijegu. Neočekivani izvor nade i smisla

Od 3. do 6. 9. 2017. pastoralni teolozi i teologinje iz istočnih i srednjoeuropskih zemalja (Bosna i Hercegovina, Gruzija, Hrvatska, Poljska, Slovačka, Slovenija, Češka, Ukrajina, Mađarska) i iz „zapadnih“ zemalja (Njemačka, Austrija) raspravljali su o dolasku ljudi u Europu koji dolaze iz ratom zahvaćenih područja te traže zaštitu.

Simpozij su financijski podržali Renovabis i *Energie Steiermark*

Cilj je bio razmijeniti iskustva pastoralnog djelovanja mjesnih Crkava, te poticati jedni druge u davanju prijedloga za daljnji razvoj praktično-teološkog migracijskog pastorala: prijedlozi su upućeni crkvenim vodstvima koji imaju odgovornost za migrante i migracijsku politiku u dotičnim zemljama, župama, redovničkim zajednicama i svima koji se suočavaju sa izazovima migracije.

Ankete

Polazna točka za ova razmišljanja sačinjavaju ankete. Na temelju anketa iz Slovačke (Josef Žuffa), Češke (Michal Opatrny) i Austrije (Paul M. Zulehner) postaje jasno da i osobe bliske Crkvi imaju razne osjećaje prema izbjeglicama: poput odbijanja, sumnje i dobrodošlice. Usporedbom ovih istraživanja dolazi do izražaja da postoji značajna razlika u „istočnim“ i „zapadnim“ zemljama.

Činjenica koja se u diskusijama često predviđa jest da veliki broj izbjeglica dolazi iz Ukrajine, prvenstveno iz ekonomskih, pa onda iz

ratnih, a u budućnosti možda i iz ekoloških razloga. Osim toga, u posljednjim godinama stotine tisuća ljudi iz Istočne Europe došlo je na „Zapad“, prije svega mladih.

Postoje razlike u odnosu prema izbjeglicama kod stanovništva. Osjećaj odbijanja, tj. odbojnosti je među članovima Crkava na Istoku osjetno jači nego na Zapadu.

Andras Mate-Toth pokušao je ovu razliku objasniti uzimajući u obzir teoriju Judith Butler ustanovivši da zemlje Istočne Europe imaju jednu drugu „ranjenu povijest“ koja potiče ksenofobiju i na čijem iscjeljenju bi se trebalo raditi. Zapadna Europa bi trebala pripomoći u iscjeljivanju ovih rana, prije svega respektom prema tim ranama iz povijesti. U objašnjavanju razlike spominje se na Istoku fenomen jakog „autoritarizma“ kao i spremnost nesigurnog stanovništva na podčinjenost. Desetljeća sovjetske vladavine stvorile su u kulturi tip „homo sovieticus“, za kojeg su slobodarska kretanja europske demokracije, europeizacija i globalizacija veliko opterećenje.

S povijesnim ranama i autoritarizmom su povezani razni strahovi (biografski, socijalni, kulturni, kao i strah da se bude zapostavljen). Čim se više strahova nalazi u osobi i kulturi, tim više takvi ljudi odbijaju osobe koje traže zaštitu. Strahovi desolidariziraju, također u izbjegličkoj politici. Stoga je jako zabrinjavajuće da neki političari šire strahove umjesto da se na mudar način bave migracijskom politikom. Zadaća pastorala Crkve je sve činiti da se strahovi smanje. Tu spada i hrabrost crkvenog vodstva u pridobivanju vlastitih vlada koje bi trebala poticati politiku povjerenja, a ne politiku straha.

Islam u Europi

Na simpoziju je bilo posvećena pažnja predavanju: „Muslimanske izbjeglice – obogaćenje ili prijatna“ i strahu od islama. O ovoj temi izvijestili su stručnjaci Martin Klapetek i Agata Nalborczyk. Strah od islamizacije jedan je od argumenata mnogih vlada a onda i crkvenih vodstava da se ne uzimaju migranti, i ako, onda (po anketama iz Slovačke i Češke) samo kršćane, npr. iz Sirije. Predrasude da islam sada prvi put dolazi u Europu i da želi tu preuzeti vlast uklonjene su brojnim povijesnim i aktualnim činjenicama. Tako islam nije novi fenomen u Europi koji se je pojavio s imigracijom (gastarbeiterima) u Zapadnoj Europi u drugoj polovici 20-og stoljeća. Mnogi ljudi misle da je ideja muslimana bila da dođu u 20-om stoljeću u Europu, da su svi muslimani religiozni, govore „jednim glasom“ te da sačinjavaju homogenu religioznu zajednicu. Zapravo su muslimani u Europi živjeli prije 20-og stoljeća, kao npr. poljsko-litvanski Tataři prije 620 godina na području Poljske, Litve i Bjelorusije.

Najveći broj muslimana u današnjoj Zapadnoj Europi potomci su radnika (gastarbeiters), koje su si uzele europske države. Muslimani sačinjavaju 4-5% europskog stanovništva, među njima autohtoni muslimani tvore još uvijek većinu. Među muslimanima se zapaža velika različitost i to etnička (Turci, Bošnjaci, Albanci, Pakistanci, Arapi, Pomaki, Romi, Tataři, Kurdi itd.) kao i vjerska (Suniti, Šiiti, Aleviti, Ahmadiyyi itd.). Sve više ima tzv. „kulturnih muslimana“, budući da u njihovom životu vjera ne igra nikakvu ulogu (ne pripadaju nikakvoj religioznoj organizaciji, ne vjeruju, ne mole, ne poste i ne idu u džamiju).

Za mnoge u Europi ophođenje s ovom različitosti jako je zahtjevno i neobično.

Biblijsko-teološka utemeljenost

Jako zapaženo predavanje je imala Regina Polak, u teologiji migracije međunarodno priznata stručnjakinja. U predavanju pod naslovom: „Migracija- povratak Bogu i njegovom socijalnom uređenju“ naglasila je da je etički monoteizam dobrim dijelom nastao sučeljavanjem s fenomenima bijega i migracije u kojima se vidio smisao i nada. Mnogi biblijski tekstovi Starog Zavjeta uče kako je prokletstvo migr-

acije postalo blagoslovom: jako važna bila je uska povezanost vjere s odgovornošću za jedno pravedno društvo. Ovom tematikom bave se i mnogi autori Novog Zavjeta želeći dati smisao katastrofalnim iskustvima svoga vremena.

Oni upućuju na ova migracijska iskustava s ciljem da se prevladaju izazovi današnjice.

Kao nekad biblijski autori, tako danas stoji Europa pred zadaćom otkriti u fenomenima izbjeglištva i migracije neočekivani izvor nade i smisla. To je vjerska, etička i politička zadaća. Kao ekonomsko-politički moćni blok (Zapadna-) Europa ne stoji na strani migranata, već prije na strani „Egipta i Babilona“. Ako Europa zajedno sa migrantima postane svjesna nutarnjeg jedinstva čovječanstva s Bogom te prihvati globalnu pravednost i solidarnost, onda migracija može biti dobitak za sve.

Službena crkvena stajališta i primjeri iz prakse

Maciej Ostrowski posebno se posvetio službenim crkvenim stajalištima na temu izbjeglištva i migracije. Kod toga usredotočio se na baš ne previše poznati dokument Svete Stolice: „U izbjeglicama i nasilno protjeranima prihvatiti Krista (2013)“. Na početku promišljao je o pojmu izbjeglice, a onda se detaljno posvetio teološkim temeljima ovog izazova. Kao razloge, zašto su kršćani obvezni brinuti se o izbjeglicama, Ostrowski spominje biblijsku zapovijed o prihvaćanju izbjeglica, dostojanstvo svake ljudske osobe, jedinstvo ljudske obitelji, nasljedovanje Božje ljubavi prema ljudima, i kao najvažniji argument: spoznaju o prihvaćanju Krista u izbjeglicama.

Michaela C. Hastetter posvetila se pastoralu krštenja u vremenima migracije, a Dariusz Lipiec migrantima u župnim zajednicama.

Radionice su bila mjesta izmjenjivanja iskustava i produbljenja.

Zaključak/Proglas

1. Pastoralni teolozi i teologinje žele da crkvena vodstva prihvate migraciju kao od Boga dani „znak vremena“. Na taj način ljudi koji traže zaštitu postaju za nas bogatstvo, potiču našu ljudskost i jačaju zajedništvo u župnim zajednicama i redovima. Mi ih ne smijemo

promatrati samo kao prijetnju našeg blagostanja i naše sigurnosti, nego također i kao obogaćenje naše kulture i vjere. K tome crkvena vodstva trebaju poticati vlade svojih zemalja da potiču svoje stanovništvo u zalaganju za ljudskost. Kod toga trebaju upotrebljavati za kršćanski nadahnuta stajališta sekularni jezik, dakle jezik ljudskih prava i jedinstva, jezik jednog svijeta i jednog čovječanstva na njemu, te jezik rastuće pravednosti i sigurnog mira. Dodatna zadaća Crkve bi isto trebala biti gradnji mostova između suprotstavljenih strana, njihovo poticanje na razgovor kao i borba protiv etiketiranja.

2. Ohrabruju se kršćani i kršćanke da traže susret licem u lice s ljudima koji traže zaštitu, među njima i s muslimanima i muslimankama. Takvi susreti posjeduju snagu da razbiju predrasude o strancima, izbjeglicama i islamu

kao i da u osobama koje traže zaštitu prije svega spoznaju ljude koji ne samo da imaju pravo na azil, nego preko kojih se može spoznati Uskrsli Gospodin koji nam na spasonosni način dolazi u susret.

3. Pošto strahovi desolidariziraju, a bez solidarnosti nema pravednog svijeta i svjetskog mira, pastoralni teolozi i teologinje traže od svih odgovornih u medijima i politici da ne raspiruju strah već da sudjeluju u europskoj i internacionalnoj politici otklanjanja uzroka izbjeglištva. Tko širi strah, možda će dobiti izbore, ali će prokockati šansu za pravednu i mirnu budućnost. Dušobrižništvo u mjesnim Crkvama, a također i pastoralna teologija kao znanost trebaju se u budućnosti još više posvetiti uzrocima straha, njihovom iscjeljenju i time povezanim razvojem povjerenja i pouzdanja.

XXI. Katehetski dan Vrhbosanske nadbiskupije

U organizaciji Katehetskog ureda Vrhbosanske nadbiskupije 21. Katehetski dan Vrhbosanske nadbiskupije održan je 2. rujna u svetištu Sv. Jakova Markijskog u župi Deževica kod Kreševa.

Na početku programa, koji je okupio stotinjak vjeroučitelja iz cijele nadbiskupije, nazočne je pozdravio ravnatelj Katehetskog ureda Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i predstojnik Katehetskog ureda Vrhbosanske nadbiskupije vlč. dr. Tomislav Mlakić. "Drago mi je da ovaj događaj organiziramo prvi put izvan Sarajeva. Želimo se na početku godine okupiti i današnji dan je svojevrsna duhovna obnova. Želimo da Katehetski dan i ubuduće ima duhovni sadržaj. Budući da smo u svetištu Sv. Jakova Markijskoga, današnji je dan i hodočasnički i pokornički", istaknuo je vlč. Mlakić.

Potom je uslijedilo predstavljanje priručnika za vjeroučitelje *Iskustvo susreta*. O knjizi su govorile školske sestre franjevke Bosansko-hrvatske provincije – autorica s. Vlatka Dujmović i moderatorica s. Ivanka Mihaljević. Opsežan uvid u vrijednu knjigu dala je s. Ivona Sliško kazavši, između ostalog, kako je ovo ostvarenje zapravo plod višegodišnjeg bogata iskustva i djelovanja časnih sestara franjevki njihove provincije.

Želja s. Vlatke je da ova knjiga bude pri ruci svakom vjeroučitelju i učitelju kojima će zasigurno biti od koristi. "Glavni cilj knjige bio je skupiti svo iskustvo, metode i oblike rada - sve što je potrebno vjeroučiteljima u organizaciji nastavnog sata i svim nedoumicama s kojima se susreću, kao i u župnoj katehezi, vjeronauku u školi i drugim odgojnim susretima. Knjiga se može nabaviti kod školskih sestara franjevki u Sarajevu", kazala je autorica koja je zahvalna svojim susestrama na suradnji u nastanku vrijednog izdanja.

Poslije promocije knjige sudionici susreta uputili su se u procesiji od deževičke župne crkve do svetišta Sv. Jakova Markijskog gdje je uslijedila priprava za sakrament pomirenja, koju je predvodio vlč. Ivica Mršo, a središnji sadržaj bilo je svečano misno slavlje koje je predslavio vrhbosanski nadbiskup Vinko kard.

Puljić. On je u svojoj propovjedi na mladu subotu naglasio potrebu molitve za duhovna zvanja i radnike na njivi Gospodnjoj, a posebno se osvrnuo na važnost kanonskog poslanja i istinskog svjedočenja vjere kroz djelovanje vjeroučitelja.

Nadbiskup Puljić je vjeroučiteljima, učenicima i roditeljima na početku školske godine uputio i prigodnu poruku. "Raduje me da je pročelnik Katehetskog ureda za održavanje Katehetskog dana odabrao ovo mjesto gdje se posebno časti Sv. Jakov Markijski te da su se ovdje u prirodi okupili katehete i vjeroučitelji da u ovom godišnjem susretu obnove svoje energije, kako bi mogli revno pristupiti u ovoj godini vjeronauku i katehezi u našoj nadbiskupiji. U svojoj poruci koju šaljem na početku katehetske godine želim ohrabriti roditelje, jer je Godina laikata u našoj nadbiskupiji, da oni shvate svoju odgovornost jer su oni prvi učitelji vjere i morala. Na njima je najveća odgovornost poticanja i slanja djece na vjeronauk. Drugo, prevažno je ohrabriti i naše vjeroučitelje i katehete da pristupe radu s jednom revnošću. Nije dovoljno prenijeti znanje, nego i svjedočiti. Puno više utjecaja ima svjedočenje. To je moj poticaj, a također upućujem poziv našim mladima i djeci da shvate Isusovu poruku *Pustite malene k meni*. Naša je briga da ne priječimo djeci i mladima da upoznaju Krista te ga zavole i slijede", istaknuo je kardinal.

Tijekom mise, kojoj je bilo nazočno i mnoštvo hodočasnika, upriličena je i podjela 15 kanonskih poslanja za vjeroučitelje, nužnih za obavljanje katehetske dužnosti, a susret je obuhvatio i razgovor vjeroučitelja s predstojnikom o temama vezanim za njihovo djelovanje.

Organizatori su zahvalili domaćem župniku don Marinu Mariću koji im je bio domaćin u Deževicama, gdje je ususret novoj školskoj godini uspješno održan još jedan susret tijekom kojeg su vjeroučitelji obnovili svoje poslanje i razmijenili iskustva s kolegama. Sadržaje 21. Katehetskog dana obogatili su pjesmom mladi Frame Fojnica.

Lidija Pavlović-Grgić/KT

Susret odgojitelja bogoslovnih sjemeništa Crkve u Hrvata

Ovogodišnji susret odgojitelja bogoslovnih sjemeništa Crkve u Hrvata održan je od 8. do 10. rujna 2017. u organizaciji Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa u Sarajevu. Ovakav niz stručno – edukacijskih seminara za odgojitelje održava se svake druge godine, a ove godine održan je na temu: „Rast i razvoj prema integralnoj formaciji“. Na susretu su, uz odgojitelje domaćine, sudjelovali nadbiskup metropolit vrhbosanski kardinal Vinko Puljić, predsjednik vijeća BK BiH za sjemeništa i duhovna zvanja, te odgojitelji iz: Bogoslovnog sjemeništa u Đakovu, Bogoslovnog sjemeništa „Ivan Pavao II.“ u Rijeci, Biskupijsko-misijskog sjemeništa „Redemptoris Mater“ u Puli, Bogoslovnog sjemeništa „Collegium Carolinum“ u Ljubljani, Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu, Nadbiskupskog misijskog međunarodnog sjemeništa „Redemptoris Mater“ u Sarajevu i Franjevačke teologije u Sarajevu.

Susret je započeo Svetom misom u bogoslovnoj crkvi sv. Ćirila i Metoda koju je predvodio uzoriti kardinal Puljić, te prigodnim riječima uputio poruku sudionicima i ohrabrio njihov rad i zalaganje u formaciji.

Predavači su središnjoj temi susreta pristupili interdisciplinarno, te su kroz svoja predavanja obradili sljedeće tematske cjeline: „Uloga odgojitelja u postupnoj asimilaciji Kristovih vrijednosti: sposobnost i ograničenja“ (uzoriti gosp. Vinko kard. Puljić); „Formacija danas: izazovi, problem i perspektive“ (rektor VBS-a preč. mr. Josip Knežević); „Osobnost odgojitelja: intrapsihičke i interpersonalne kompetencije“ (magistar franjevačke bogoslovije fra Danijel Nikolić); „Osobni život odgojitelja

u formaciji: krize i mogućnosti, formacija i supervizija odgojitelja“ (rektor NMMS-a Sarajevo preč. dr. Michele Capasso); „Selekcija kandidata za svećenički poziv: psihološki i teološki aspekti“ (vlč. Ljubo Zadrić); „Uloga i važnost obrazovanja za integralnu izgradnju kandidata“ (dipl. teol. Marija Glavaš); „Psihološki aspekti zrelosti i nezrelosti osoba u formaciji: prepoznavanje znakova i interventi, prikaz slučaja: analiza i interpretacija“ (dr. sc. Sanda D. Smoljo); „Roditeljska pratnja svećeničkog kandidata: izazovi“ (gđa Katarina Čeliković, majka bogoslova).

Nakon stručnih predavanja, u poslijepodnevnom dijelu programu održana je radionica na kojoj su sudionici u manjim skupinama diskutirali i reflektirali nad određenim pitanjima. Potom je uslijedila interaktivna diskusija u okviru koje su stavljene naglasci na neke komponente u formacijskom procesu; zaključeno je da određene modele koji su funkcionalni treba i dalje njegovati, poticati, ali, isto tako, uvidjelo se da neki elementi unutar dosadašnje formacije trebaju biti revidirani i obogaćeni novim interdisciplinarnim spoznajama. Plodna zajednička refleksija ukazala je na nove perspektive koji će moći učiniti odgoji proces još djelotvornijim i uspješnijim. Jedna takova perspektiva je važnost i nužnost supervizije u formacijskom procesu.

Radni dio seminara završen je u nedjelju Svetom misom, koju je u crkvi sv. Josipa na Palama predvodio kardinal Puljić, nakon koje je upriličeno prigodno druženje.

(kta)

Održan XXII. susret dijecezanskih svećenika Vrhbosanske nadbiskupije

U prostorijama Svećeničkog doma u Sarajevu, 20. rujna 2017. održan je 22. susret svećenika Vrhbosanske nadbiskupije. Sudjelovalo je 110 dijecezanskih svećenika na čelu s nadbi-

skupom metropolitom vrhbosanskim kardinalom Vinkom Puljićem.

Susret je započeo zajedničkim Misnim slavljem u crkvi sv. Ćirila i Metodija u okviru zda-

nja Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa. Riječi pozdrava i dobrodošlice predsjedatelju kardinalu Puljiću, pomoćnom biskupu vrhbosanskom mons. Peri Sudaru i svim svećenicima uputio je rektor preč. Josip Knežević.

Na početku propovijedi kardinal Puljić podsjetio je na riječi pape Franje iz pobudnice Evangelii Gaudium u kojoj Sveti Otac naglašava da radost Evanđelja ispunja srca svih koji susretnu Isusa ističući da su "oni, koji prihvate njegovu ponudu spasenja, oslobođeni od grijeha, žalosti, duhovne praznine i osamljenosti - s Isusom Kristom radost se uvijek iznova rađa". Progovorivši potom o "razočaranju" i "sagorijevanju" kao o opasnostima koje "ugrožavaju radost", ali koje su sastavnica ljudskoga života, usprkos Božjoj naravi svećeničkog poslanja, kardinal Puljić posvijestio je nazočnim svećenicima da se do iskustva radosti Evanđelja i vjere dolazi integriranjem razočarenja, prihvaćanjem svojih i tuđih ograničenja, te osobito prijateljstvom s Isusom Kristom. "Ključna važnost za radostan i smislen svećenički život jest živi i osobni odnos s Bogom, Isusom Kristom", istaknuo je kardinal Puljić koji je dodao da je svećenik u službi Isusa Krista, ali i prijatelj Isusov. Kardinal Puljić potaknuo je misnike na trajno meditiranje Evanđelja čime "postajemo dublje prijatelji Kristovi" te istaknuo da je Božja Riječ-Sveto Pismo "privilegirano mjesto susreta". Naglasio je da je slavljenje Euharistije bit svećeničke službe i "središte svećeničkog identiteta". Upozorio je da, bez duhovne dimenzije i molitvenog života, svećenik gubi snagu i motivaciju te postaje "formalist". Dodajući da je, osim prijateljavanja s Isusom, potrebno prakticirati i prijateljavanje s braćom svećenicima, "jer svaki je svećenik alter Christus", pojasnio je da takva prijateljstva čuvaju svećenike od bijega, izoliranosti i depresije. Istaknuo je da je danas, u vremenu "agresivnog sekularizma i individualizma", potreba povezanosti među svećenicima još veća i izazovnija.

Tijekom radnog dijela susreta koji su moderirali generalni vikar mons. Luka Tunjić, kancelar preč. Mladen Kalfić i župnik župe Srednja Slatina kod Modriče vlč. Marko Stipičić, mons. Pavo Jurišić, profesor na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Sarajevu, govorio je na temu: „Posveta Bezgrješnom Srcu Marijinu – osobna, župe i nadbiskupije“. Podsjetio je da je, u povor-

du stote obljetnice Gospina ukazanja u Fatimi, kardinal Puljić odlučio da kip Gospe Fatimske, koji je donesen iz Fatime, 1. svibnja krene iz Gospina svetišta u Olovu, te obiđe sve župe Vrhbosanske nadbiskupije u kojima će se posvetiti pojedinci, obitelji i župne zajednice prečistom Srcu Marijinu te da završna posveta bude, 27. listopada 2017. u nadbiskupijskom svetištu Gospe Kondžilske kada će posvetiti cijelu Vrhbosansku nadbiskupiju Gospinom prečistom Srcu. „Gospin kip kao znak njezine prisutnosti među nama povezo je sve naše župe i mjesta nevidljivim zlatnim prahom Božjega blagoslova, tražeći od nas da se povežemo u zajedništvu božanskoga Srca njezina Sina Isusa Krista, našega Boga i Gospodina. On jedini može izliječiti naše rane, obasjati svojim svijetlom tamu koja se nadvila nad ovom zemljom i nad nama samima, ukazati nam na pravi put kojim nam je ići, a to je put vjere, nade i ljubavi“, kazao je profesor Jurišić te podsjetio da posveta Srcu Isusovu i Marijinu ima dugu tradiciju u Crkvi. Spomenuo je i dokumente pojedinih papa na tu temu s posebnim naglaskom na papu Ivana Pavla II. koji je 1979. godine u Čenstohovi obavio čin svećane posvete Majci Crkve, i svojom osobnom posvetom (Totus tuus!) i posvetom domovine, čovječanstva, Europe, Rima, posvećujući narode 'savezom ljubavi' i pozivajući ih na 'civilizaciju srca'. Podsjetio je i da je papa Franjo „ove godine i sam bio hodočasnik Gospi Fatimskoj gdje je pred velikom nazočnim mnoštvom hodočasnika iz cijeloga svijeta proglasio svetima dvoje djece kojima se Gospa ukazala, Franju i Jacintu“. Istaknuo je da je bit posvete svjesno i potpuno odricanje od grijeha, napasti zla i đavla te neopozivo darivanje Srcu Marijinu i po njemu Srcu Isusovu kao odgovor na njihovu ljubav“. Dodao je da se tom posvetom svjesno obnavlja i produbljuje krsna posveta Bogu te osvježavaju milosti koje primljene na svetom krštenju.

Profesor na KBF-u u Sarajevu mons. Niko Ikić iznio je pojedine konkretne prijedloge u vezi s većom socijalnom jednakošću među svećenicima. Misnici su u diskusiji također iznijeli pojedine prijedloge u želji da svećenici u danima bolesti starosti imaju svu potrebnu skrb te da model doprinosa u fond solidarnosti bude što pravedniji.

Ravnatelj Svećeničkog doma Vrhbosanske nadbiskupije vlč. Fabijan Stanušić upoznao je

svećenike s njihovim doprinosima u fond svećeničke solidarnosti „Međupomoć“ i finansijskom stanju Doma te zahvalio svećenicima na suradnji.

Rektor Knežević ukratko je prikazao najvažnije aktivnosti Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa i pojedine važnije susrete kao i broj bogoslova na kraju prošle i pred početak ove akademske godine. Zahvalio je svim svećenicima i svim župama koji pomažu ovu važnu ustanovu Vrhbosanske nadbiskupije.

O radu Nadbiskupijskog sjemeništa „Petar Barbarić“ u Travniku okupljene svećenike informirao je rektor preč. Željko Marić napominjući da će sljedeće godine sjemenište obilježiti 20 godina ponovnog otvaranja i djelovanja. Poimence je zahvalio za pomoć pojedinim svećenicima kao i župama i župnicima.

Svećenici su imali prigodu uzeti pojedine materijale u kojima su prikazane aktivnosti Nadbiskupijskog centra za pastoral mladih „Ivan Pavao II.“ u Sarajevu kao i materijale u

vezi sa Sinodom Vrhbosanske nadbiskupije.

U završnoj riječi, kardinal Puljić zahvalio je svećenicima za dolazak i sudjelovanje ističući da ga raduje kada su zajedno. „Potrebna nam je duhovna dimenzija pa je u tom duhu pokrenuta je posveta Bezgrešnom Srcu Marijinu“, kazao je kardinal Puljić zahvaljujući svim svećenicima i vjernicima koji su organizirali lijep i dostojanstven doček kipu Gospe Fatimske u svojim župama. Pozvao je sve koji mogu na završni čim posvete Bezgrešnom Srcu Marijinu u Vrhbosanskoj nadbiskupiji u Gospinom svetištu Kondžilo u župi Komušina. Spomenuo je i pojedine poteškoće s kojima se susreću na nadbiskupijskoj razini kada je riječ o financiranju institucija čije funkcioniranje u cijelosti ne bilo moguće bez brojnih dobročinitelja.

Susret je završen zajedničkim objedom u prostorijama Vrhbosanskog bogoslovnog sjemeništa.

(kta)

Održan Međunarodni simpozij: Oprost i pomirenje: krilatice lišene sadržaja?

U četvrtak i petak, 21. i 22. rujna 2017. u dvorani Pavla VI., u organizaciji Katoličkog bogoslovnog fakulteta Univerziteta u Sarajevu upriličen je međunarodni simpozij na temu “Oprost i pomirenje: krilatice lišene sadržaja?”.

Veliki kancelar KBF-a kardinal Vinko Puljić, nadbiskup metropolit vrhbosanski uputio je pozdrav svima i zahvalio za organizaciju simpozija „na tako važnu i našem društvu potrebnu temu“. Izrazio je nadu da će u predavanjima biti riječi o Istini ističući da je bez nje teško doći do oprosta i pomirenja. Zahvalio je svim predavačima na odazivu da svojim izlaganjima dadnu doprinos uspješnosti simpozija te poželio da teorija, koju će iznijeti, što prije zaživi i u praksi ne samo u Bosni i Hercegovini nego širom svijeta.

Potom je dekan KBF-a preč. dr. sc. Darko Tomašević izrazio dobrodošlicu svim predavačima, gostima, slušateljima te predstavnicima medija. Ističući važnost teme simpozija, primijetio je da se o njoj “više priča, nego li pr-

akticira”: Istaknuo je potrebu da se o toj temu ovoga puta promišlja i iz teološkog kuta. Posebno je zahvalio profesorici na KBF-u u Sarajevu dr. sc. Zorici Maros koja je dala najveći doprinos u organizaciji ovog simpozija.

Na temu “Praštanje: prevladavanje opravdanog ogorčenja” izlagao je izraelski profesor dr. Sc. Avishai Margalit koji je, između ostaloga, govorio o dvjema kategorijama traženja oprost: šteti i uvredi. “Šteta je povreda interesa žrtve, dok je uvreda povreda osjećaja žrtve. Općenito, opraštanje je ozbiljno kada je prijestup spajanje štete i uvrede, kada je uvreda dodana povredi”, kazao je prof. Margalit dodavši da oprostiti čin koji nanosi štetu zahtijeva restituciju, a oprostiti ozbiljne uvreda traži obnovu prijašnjih odnosa. “Ovo je teški teret stavljen na leđa žrtvi, toliki da oprost za ozbiljni prijestup ne može biti dužnost. Važna stvar kod oprost je da je on ponovno uspostavljanje osobne suverenosti žrtve milosnim činom opraštanja”, kazao je, između ostaloga, prof. Margalit.

Potom je talijanski nadbiskup iz Oristana mons. Ignazio Sanna izlagao na temu "Pomirenje i putovi milosrđa". Govoreći o milosrđu i procesu obraćenja, kazao je da "Crkva živi autentičnim životom onda kada ispovijeda i propovijeda milost, i kada ljude dovodi na izvore Spasiteljeve milosti, milosti koju je Crkva primila i posjeduje, ali i koju dalje povjerava". Razmatrajući potom o milosrđu u kontekstu dužnosti oprosta, istaknuo je da je Isus Krist "naučavao da čovjek ne samo prima i doživljava Božje milosrđe, nego da je i sam pozvan da 'koristi milosrđe' prema drugima, kako to ističe blaženstvo: 'Blago milosrdnima, jer će zadobiti milosrđe' (Mt 5,7)." Govoreći potom o milosrđu i dužnosti pravde predavač je podsjetio da papa Franjo ističe da pravda i milosrđe nisu dva međusobno suprotstavljena aspekta, nego dvije dimenzije iste stvarnosti "koja se razvija stupnjevito dok ne dosegne svoj vrhunac u punini ljubavi".

Dr. sc. Veronika s. Nela Gašpar, profesorica dogmatike, progovorila je o Mariji kao o ekleziološkoj i antropološkoj paradigmi na putu pomirenja u 'najkrvavijem stoljeću'. Istaknula je pritom da je Isusova Majka osoba u kojoj se stalno očituje prisutnost Duha, "do te mjere da je sâm Duh Očev i Sinovljev onaj koji ju daruje vjernicima kao ekleziološku i antropološku paradigmu jer u njoj odjekuju najveće istine i iskustva kršćanske vjere (usp. LG 65)". Rekavši da će se 20. stoljeće s jedne strane nazivati "najkrvavijim stoljećem" u povijesti čovječanstva, ali s druge strane i Marijinim stoljećem (Stefano de Fiores), podsjetila je da i papa Benedikt XVI. govori o "obraćanju" marijanskom otajstvu kao jedinoj pomoći za Crkvu i svijet u današnjem vremenu. "Upravo zato jer 'proročke karizme' tvore sastavni dio redovitosti kršćanskog iskustva, trebamo se pobrinuti da ne budemo nepripremljeni i/ili neposlušni pred tim darovima", kazala je, između ostaloga, s. Veronika.

Profesor na KBF-u u Sarajevu vlč. dr. sc. Dubravko Turalija potom je pojasnio što sve ide uz oprost u kontekstu starozavjetne analogije grijeha – oprosta – pomirenja. "Određivanje pojmova krivnja i kazna u morfološkom i patrističkome kontekstu u koliziji je s deuteronomističkim poimanjem pokajanja i oprosta, koje se kroz LXX teologiju iskristaliziralo u Novome zavjetu. U kontekstu starozavjetne

teologije, ne postoji ultimatum za oprost. Isusov imperativ oprosta je bezuvjetan i apsolutan jer su pojmovi krivnja i kazna mutirali kroz povijest spasenja", kazao je vlč. Turalija dodavši da je u patrističkome razdoblju dominirala krivnja i kazna, dok su u deuteronomističkome razdoblju krivnja i kazna mutirale u pokajanju i oprostu. Naglasio je da je bezuvjetno praštanje u Novom zavjetu zaštitni znak i da ga tako valja i tumačiti, te da je princip Novoga zavjeta da pravednik treba obratiti grešnika, za razliku od starozavjetnoga načela "u kojemu se pravednik mora odmaknuti od grešnika". Istaknuo je na kraju da, u načelu uzajamnoga pomirenja, Katolička crkva slijedi primjer Milosrdnoga Isusa, što je, kako je kazao, i doktrinizirala u Sedam duhovnih i tjelesnih djela milosrđa.

Usljedilo je predavanje dr. sc. fra Josipa Jožića, profesora na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu, koji je izlagao na temu "Iskustvo oproštenosti kao preduvjet opraštanja". Napomenuvši da opraštanje spada u etičke fenomene, "koji se kao metafizički predmeti ne mogu niti logički dokazati niti bez 'metafizičkog ostatka' poreći", kazao je da analiza iskustva zla i narušenih odnosa u društvu bezuvjetno uključuje govor o opraštanju te da se pomirenje u društvu ne ostvaruje bez opraštanja. "Opraštanje drugima međutim uključuje i iskustvo oproštenosti vlastite krivnje", istaknuo je fra Josip koji je u nastavku govorio o pojmu iskustva i osjećaja oproštenosti osobne krivnje kao uvjetu opraštanja tuđeg zla. Počevši od antropološkog iskustva nemogućnosti „rehabilitacije“ učinjenog zla i teološkog okvira nade u „izbavljenje od zla“, analizirao je svijest i osjećaj krivnje, istinu o učinjenom zlu i realan odnos prema zlu kao uvjetima mogućnosti iskustva oproštenosti osobne krivnje.

Dr. sc. Jude Lal Fernando iz Irske, govoreći na temu "Politika suosjećanja i oprost. Političke, teološke i međureligijske perspektive", naglasio je da vjerske zajednice, kada se radi o formiranju "kreativnih odgovora" na konflikt, nasilje i rat u današnjem svijetu, trebaju "radikalnu promjenu onoga što one misle o politici, suosjećanju i oprostu". U prvom dijelu izlaganja predavač je putem interdisciplinarnog pristupa prikazao suodnos politike, suosjećanja i oprosta razmišljajući izvan binarnih stavova privatnog vs. javnog i duhovnog vs. politi-

čkog. U drugom dijelu razvijao je političke, teološke i međureligijske perspektive o politici suosjećanja i oprosta kao pokušaj "produbljiivanja samo-razumijevanja vjerskih zajednica u sukobima i tranzicijskoj politici". Na kraju je kroz niz primjera raspravljao o "kreativnim odgovorima" na sukobe, nasilje i rat kao o sredstvima nade među vjerskim zajednicama koje se bore s politikom sukoba i mira.

O temi "Krepost tolerancije – temelj suživota i autentičnog dijaloga" izlagao je prof. dr. sc. Jerko Valković iz Rijeke, koji je istaknuo da život unutar pluralnoga društva, obilježenog različitim svjetonazorima, vrijednosnim sustavima i vjerskim zajednicama uz nemali broj raznih interesnih skupina, i danas potiče i aktualizira govor o toleranciji. Prof. Valković progovorio je o toleranciji kao „nužnom principu“ funkcioniranja života unutar jednoga društva, te u svjetlu Socijalnog nauka Crkve promišljao o utemeljenju tolerancije polazeći od same osobe. Toleranciju je prikazao kao moralni stav osobe povezanu s priznanjem i uvažavanjem slobode "što vodi prema prihvaćanju drugoga i djelovanja u vidu ostvarenja zajedničkoga dobra". Polazeći od kreposti tolerancije, kazao je prof. Valković, postajemo sposobni prihvaćati drugoga/različitoga jer je on „jedan od nas“ na čemu se onda temelji autentični dijalog i kultura komuniciranja.

Izlaganje pod naslovom "Ljubi svoje neprijatelje: ekumenska promišljanja o Isusovoj zapovijedi" održao je dr. sc. Stephen J. Pope, profesor iz Bostona, koji je kazao da je jedan od najtežih djela oprosta zapravo "oprost povijesnim neprijateljima". Izlagač je istražio nekoliko tumačenja onoga što znači ljubiti svoje neprijatelje, uključujući važna teološka tumačenja ljubavi prema neprijatelju koju su pružili sv. Toma Akvinski, sv. Maksimus Ispovjednik, Soren Kierkegaard i Martin Luther King, Jr. U svom predavanju profesor Pope kazao je da, iako svaki od navedenih pisaca dolazi iz različitih struja kršćanske tradicije, svi pojedinačno mogu dati vrijedan doprinos suvremenom sintetičkom prikazu etike ljubavi koja može pružiti smjernice nama danas.

U predavanju pod nazivom "Manipulacija sjećanjem i poviješću kao izvor konflikta, s posebnim osvrtom na Bliski istok" profesor na Franjevačkoj teologiji u Sarajevu dr. sc. fra Marinko Pejić ukazao je na rastuću tendenciju

poistovjećivanju sjećanja i povijesti što je, kako je upozorio, vrlo podložno manipulaciji, u ideološke i političke svrhe. "U ideološkoj i političkoj uporabi sjećanja, važnu ulogu igra 'tehnika stilizacije' povijesti, koja briše sve neugodne i skandalozne činjenice, nasilja i okrutnosti, priskrbujući povijesti romantičnu ljepotu, što pogoduje stvaranju mitova i 'rupa u sjećanju'. Iskonstruirana sjećanja konstantni su izvor sukoba". Za ublažavanje i početak rješavanja sukoba, kazao je prof. Pejić, potrebno je u prvom redu prepoznati traumatična sjećanja i ulogu koju su ona imala u stvaranju konflikta, da bi mogao započeti dugi proces ozdravljenja i nadilaženja konflikta.

Mr. sc. Oliver Jurišić, profesor na KBF-u u Sarajevu održao je predavanje naslovljeno "Oprost i pomirenje kroz okvir dvostrukog razlikovanja jezika Charlesa Taylora". Ističući da spomenuti filozof u nekim svojim djelima često raspravlja o dvije vrste jezika prisutne u suvremenom filozofskom shvaćanju čovjeka i stvarnosti - prvi tip koji se može nazvati proceduralno-reprezentativnim jezikom, uglavnom prisutan u pozitivnim znanostima, te druga vrsta konstitutivno-izražajni jezik - ustvrdio je da ti jezici utječu na naše razumijevanje ne samo samih sebe nego i drugih, kao i drugih kultura, religija i društava. Prema Tayloru, ljudsko biće se sastoji od mnogo različitih slojeva značenja, među kojima je i vjerski jezik, pojasnio je prof. Jurišić ističući da je vjerski jezik jedan od konstitutivno-ekspresivnih jezika koji ne samo da mogu formirati „sebe“, nego i pružiti nove ekspresivne sposobnosti za sebe kako bi artikuliralo svoje stavove i razumijevanje. Kazao je da su stoga slavljenje obreda i razni simboli temeljni za vjerski konstitutivno-izražajni jezik.

Dr. sc. Ana Raffai, teologinja iz Hrvatske, izlagala je na temu "Oprost i pomirenje – politička obaveza vjernika za mir" za koje je istaknula da su "središnje vrijednosti evanđeoske poruke" te da su obveza vjernika koji se pozivaju na nasljedovanje Isusa Krista, utjelovljenog Boga koji je oprostio „dok još bijasmo grešnici“. Govorila je ostvarivanju te obveze u praksi i teološkoj refleksiji političkog nenasilnog djelovanja vjernika u području izgradnje mira. Kazala je da je upravo djelovanje za oprost i pomirenje u društvu način na koji vjernici svjedoče svoju vjeru i da time daju dragocjen i

nezamjenjiv doprinos vjernika općem dobru društva. Na primjeru regionalne inicijative "Vjernici za mir" predstavila je orijentire za teologiju i mirovnu praksu vjernika koje smatra relevantnim doprinosom ove inicijative promišljanju i praksi pomirenja i oprosta kao političkog djelovanja.

Razmatrajući o temi "Kad je kazna perverzna a zaborav nemoguć! Promišljanja o oprost s naglaskom na BH kontekst" profesor na KBF-u u Sarajevu dr. Zorica Maros, koja je ujedno moderirala cijelim programom, kazala je da je oprost "jedna, ako ne jedina, mogućnost originalnog ljudskog djelovanja koje mijenja tijek ponavljanja zla". Stoga se, kako je istaknula, oprost javlja kao "etika otpora neminovnom, kao 'etika oklade' u ljudskost, kao mo-

gućnost otkupljenja od počinjena i pretrpljena zla". U nastavku je o oprost promišljala upravo kroz prizmu navedenoga, počevši od nekih uvriježenih mišljenja o oprost u bosansko-hercegovačkom (bh) društvu, razmišljanja koja ga ideološki opterećuju onemogućujući ga već i u konceptualnom smislu. Promišljajući o teoretsko – praktičnim poteškoćama koje prate definiranje oprosta u bh društvu, a uz pomoć teoretskog okvira preuzetog od niza istaknutih autora, prof. Maros prikazala je kako oprost krije u sebi daleko više od onoga na što ga pojedinci svojim tumačenjima svode (nije zaborav), ali i daleko manje od onoga što od njega očekuju (nije pomirenje).

(kta)

